



ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ
Strategic Studies Center, National Defence Studies Institute

วุดสาร

ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ SSC Journal

9th year 1st issue (October - December 2018)
ปีที่ 9 ฉบับที่ 1 (ตุลาคม - ธันวาคม 2561)



4 ความสัมพันธ์สามเส้าของ
จีน สหรัฐฯ และอินเดีย
มีนัยยะอย่างไร?

6 กระแส การต่อต้าน
จีน

14 “America First”
ที่เป็นมากกว่าคำพูด

จาก การเปลี่ยนแปลงของโลกที่ได้ก้าวเข้าสู่ยุคโลกาภิวัตน์ ทำให้พลวัตของภัยคุกคามทั้งตามแบบ (Traditional Threats : TTs) และภัยคุกคามไม่ตามแบบ (Non – Traditional Threats : NTTs) มีความหลากหลายมากยิ่งขึ้น อาทิ การก่อการร้าย ยาเสพติด การค้ามนุษย์ ภัยคุกคามด้านระบาดวิทยา ภัยคุกคามด้านเศรษฐกิจ ตลอดจนถึงภัยพิบัติธรรมชาติ โดยภัยคุกคามเหล่านี้ได้ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของชาติในทุกด้าน ทั้งด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคมจิตวิทยา การทหาร วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และการพลังงานและสิ่งแวดล้อม นอกจากนี้ ความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสารสนเทศยังได้เชื่อมโยงโลกไว้ด้วยกันทั้งหมด ทำให้ช่องว่างของขอบเขตรัฐถูกหลอมจนยากที่จะแยกแยะแดนได้ชัดเจน เรื่องภายในประเทศหนึ่งกลายเป็นผลกระทบต่อนานาชาติอย่างต่อเนื่อง จึงทำให้ปรากฏการณ์หรือปัญหาในหลายๆ จึงไม่เป็นเพียงเรื่องเฉพาะภายในประเทศหนึ่งอีกต่อไป แต่กลายเป็นประเด็นร่วมกันของโลก ด้วยเหตุนี้ประเทศไทยจึงมีอาจหลีกเลี่ยงไม่ได้จากความเปลี่ยนแปลงต่างๆ ที่กำลังเกิดขึ้นในโลกไปได้ จึงต้องมีการปรับตัวให้พร้อมเผชิญหน้ากับความท้าทายรูปแบบใหม่ต่างๆ ที่จะเกิดขึ้นและส่งผลกระทบต่อพลังอำนาจของชาติและความมั่นคงของประเทศ

ศูนย์ ศึกษายุทธศาสตร์ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ (ศสย.สปท.) เป็นหน่วยงานทางวิชาการของสถาบันวิชาการป้องกันประเทศ กองบัญชาการกองทัพไทย ที่มีภารกิจหลักในการศึกษาเก็บรวบรวมข้อมูล ประเมิน จัดทำและเผยแพร่ข้อมูลทางยุทธศาสตร์ที่มีผลกระทบต่อความมั่นคงของชาติและการป้องกันประเทศ เพื่อให้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเชิงนโยบายและแนวทางในการปฏิบัติต่อผู้บังคับบัญชา หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และสาธารณชนได้รับทราบ อันเป็นประโยชน์ต่อกองทัพและประเทศชาติโดยรวม ในการเตรียมความพร้อมของหน่วยงานต่างๆ ให้พร้อมรับมือกับภัยคุกคามทุกรูปแบบได้

ศูนย์ ศึกษายุทธศาสตร์ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ ประกอบด้วยหน่วยขึ้นตรงระดับกอง แบ่งเป็น 4 กอง คือ กองสนับสนุน กองแผนและโครงการ กองศึกษาวิจัยทางยุทธศาสตร์และความมั่นคง กองภูมิภาคศึกษา ทำหน้าที่ในการวางแผน อำนวยการ ประสานงาน ดำเนินการ และกำกับดูแลงานด้านการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับสภาวะแวดล้อมทางยุทธศาสตร์ ยุทธศาสตร์ชาติ และยุทธศาสตร์การป้องกันประเทศ สถานการณ์ความมั่นคงทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคมจิตวิทยา การทหาร วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีพลังงานและสิ่งแวดล้อมภายในประเทศและต่างประเทศ ทั้งในระดับภูมิภาคและระดับโลก รวมทั้งการจัดประชุม การรวบรวมข้อมูล และจัดทำเอกสารทางวิชาการที่เกี่ยวข้องในรูปแบบ

ต่างๆ ให้กับผู้บังคับบัญชา หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และสาธารณชนได้รับทราบ ตลอดจนการผลิตบุคลากรด้านความมั่นคงและยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคงทั้งปวงให้กับข้าราชการในกระทรวงกลาโหม และพลเรือน โดยมีการผลิตสำคัญที่ได้รับการตีพิมพ์เผยแพร่ 6 ประเภท แบ่งออกเป็นงานวิจัย (Research) เอกสารทางวิชาการ (Working Paper) เอกสารประเมินยุทธศาสตร์ (Strategic Review) เอกสารศึกษาเฉพาะกรณี (Case Study) เอกสารวิเคราะห์สถานการณ์ยุทธศาสตร์และความมั่นคง (SSC Focus) รวมทั้งจุลสารศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ (SSC Journal)

สำหรับ จุลสารศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อรวบรวมสถานการณ์ทางความมั่นคงต่างๆ รวมทั้งบทวิเคราะห์ เพื่อให้เห็นทิศทางความเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของชาติ อันจะเป็นประโยชน์สำหรับการติดตามและประเมินผลสถานการณ์ความมั่นคงต่อไป

สุดท้าย นี้คณะผู้จัดทำขอขอบคุณทุกท่านที่ติดตามผลงานของศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ ซึ่งคณะผู้จัดทำหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจุลสารฉบับนี้จะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อผู้ที่สนใจ และหากมีข้อคิดเห็นเพิ่มเติมท่านสามารถให้ข้อเสนอแนะมาได้ที่ admin_info@sscthailand.org หรือ www.sscthailand.org



ข้อมูลทางบรรณานุกรมของสำนักหอสมุดแห่งชาติ
National Library of Thailand Cataloging in Publication Data
จุลสารศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์
(Strategic Studies Center Journal)
พิมพ์ครั้งที่ 1 – กรุงเทพฯ จำนวน 400 เล่ม ISBN 0858-8751
ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ, 2562
32 หน้า

สงวนลิขสิทธิ์ตาม พ.ร.บ.การพิมพ์ พ.ศ.2537

© ลิขสิทธิ์ภาษาไทยเป็นของศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์

สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ อย่างถูกต้องตามกฎหมาย



จัดพิมพ์โดย

กองศึกษาวิจัยทางยุทธศาสตร์และความมั่นคง

ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ

62 ถนนวิภาวดีรังสิต แขวงดินแดง เขตดินแดง กรุงเทพฯ 10400

โทร. 0 2275 5715 เว็บไซต์ www.sscthailand.org

ผู้อำนวยการ	: พล.อ.ต. ภูมิใจ	เลขสุนทรการ
รองผู้อำนวยการ	: พ.อ. กิตติ	คงสมบัติ
	: น.อ. ชนินทร	เฉลิมทรัพย์
กองอำนาจการ	: พ.อ. นิรุจ	ดวงปัญญา
	: น.อ.หญิง จุฬารัตน์ เพชรวิเศษ	
	: พ.อ. สุทัศน์	คร่ำในเมือง
	: พ.ต.หญิง เฉลียว	เหมหงษ์
	: พ.จ.ต. สามภพ	ศรีอักษร
	: จ.อ.หญิง สุวิมล	สารโกศล พรนวม
	: น.ส. ชญานิสสา	รัตสุทธิกุล
	: น.ส. อาราทิพย์	กัลยาณมิตร
ศิลปกรรม	: จ.ท. ชาญชัย	วังวงศ์
	: น.ส. ชุตินธร	พรวุฒิกุล
	: นางกัญจน์พร	มหาวรากุล



หน้า สารบัญ

ส่วนที่ 1 Think tank monitor

1. ทิศทางการเป็นศูนย์กลางของความสัมพันธ์ของอาเซียน	4
2. รุ่งอรุณแห่งยุคของการวางยุทธศาสตร์ทางอากาศ	4
3. ความพยายามกลับมาอีกครั้งของ IS	5
4. ความสัมพันธ์สามเส้าของจีน สหรัฐฯ และอินเดีย มีนัยยะอย่างไร?	5
5. รัสเซียกับบทบาทนำของการเป็นตัวกลางในกระบวนการไกล่เกลี่ยระหว่างอิสราเอล – ปาเลสไตน์	6
6. กระแสการต่อต้านจีน	6
7. การดำเนินการเชิงรุก : ยุทธศาสตร์สหรัฐฯ ในการต่อสู้สงครามสารสนเทศกับรัสเซีย	7
8. การลดแนวคตินิยมความรุนแรง: บทเรียนจากประเทศเคนยา	7
9. การทูตทางทหารแบบพหุภาคีของจีนในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้	8
10. อินโดนีเซียกับการพลิกฟื้นแนวคิด “Indo-Pacific”	8
11. กองทัพเรือสหรัฐฯ กับการดำรงภารกิจในทะเลจีนใต้	9
12. การกลับมาอีกครั้งของแนวคิดอิสลามสายกลาง (Middle Way หรือ Wasatiyyah Islam) ในอินโดนีเซีย	9
13. ภาพอนาคตเสถียรภาพทางยุทธศาสตร์ความมั่นคงของโลกในศตวรรษที่ 21	10
14. “America First” ที่เป็นมากกว่าคำพูด	11
15. การสูญเสียสถานะของรัฐในการกำหนดบรรทัดฐาน จากการทูตในการรักษาความมั่นคงปลอดภัยทางไซเบอร์	11
16. The Beijing Xiangshan Forum: การแข่งขันหรือการอยู่ร่วมกัน?	12
17. ความล้มเหลวของชาอดิอาระเบียกับสงครามในเยเมน	13
18. อาเซียนกับการเป็นผู้นำในการพัฒนาที่ยั่งยืน	14
19. รัสเซีย-เวียดนาม สมดุลแห่งยุทธศาสตร์	14
20. การจัดการสาส์นแห่งความรุนแรง	15

ส่วนที่ 2 สถานการณ์ความมั่นคงที่สำคัญ

1. งบประมาณด้านกลาโหมปี 2019 ของสหรัฐฯ	16
2. สถานการณ์ในทะเลจีนใต้	18
3. สถานการณ์ภายในประเทศของฟิลิปปินส์	18
4. สถานการณ์ในประเทศเวียดนาม	19
5. สถานการณ์ความขัดแย้งในรัฐยะไข่	19
6. สถานการณ์เด่นของประเทศไทย	20
7. สถานการณ์การก่อการร้ายระดับโลก	23
8. สถานการณ์การก่อการร้ายในอาเซียน	23
9. ความเคลื่อนไหวทางการเมืองของมาเลเซีย	24
10. สถานการณ์คาบสมุทรเกาหลี	24
11. การพัฒนาศักยภาพของประเทศญี่ปุ่น	25
12. องค์การระหว่างประเทศ	27
13. สถานการณ์ในตะวันออกกลาง	29

ส่วนที่ 3 การปฏิบัติงานที่สำคัญของศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์

1. การสนทนาปัญหายุทธศาสตร์ ครั้งที่ 1/2562	30
2. การสนทนาปัญหายุทธศาสตร์ ครั้งที่ 2/2562	30
3. พิธีเปิดการศึกษาหลักสูตรนักยุทธศาสตร์ รุ่นที่ 12	31
4. การประชุมเชิงสัมมนาทางวิชาการศูนย์อาเซียนศึกษา ครั้งที่ 1/2562	31

ทิศทางความเป็นศูนย์กลางของความสัมพันธ์ของอาเซียน (Whither ASEAN Centrality?)

ภาควิเคราะห์ โดยสถาบัน S. Rajaratnam School of International Studies (RSIS) ประเทศสิงคโปร์

ทิศทางการเป็นศูนย์กลางความสัมพันธ์ของอาเซียนกำลังถูกท้าทายจากกรณีข้อพิพาทในทะเลจีนใต้ ซึ่งมาจากการขยายอิทธิพลของสองมหาอำนาจคือ จีน ผ่านนโยบาย “Belt Road Initiative” ที่บริเวณดังกล่าวเป็นเส้นทางคมนาคมที่มีความสำคัญทั้งในเชิงพาณิชย์ และเชิงยุทธศาสตร์ของภูมิภาค และสหรัฐฯ ที่กลับมามสนใจภูมิภาคนี้โดยประกาศจะเพิ่มจำนวนเงินลงทุนผ่านนโยบาย “Indo-pacific” ในด้านเทคโนโลยีพลังงาน โครงสร้างพื้นฐานให้ประเทศในเอเชีย และมีแผนการสนับสนุนเงินทุนกว่า 300 million USD เพื่อเสริมสร้างความมั่นคงในภูมิภาคอินโด-แปซิฟิกที่มีทะเลจีนใต้รวมอยู่ด้วย

ท่าทีของจีนต่อบทบาทของอาเซียนในการเป็นศูนย์กลาง ของความสัมพันธ์ในภูมิภาค โดยเฉพาะข้อพิพาทในทะเลจีนใต้เป็นรูปธรรมมากขึ้น เห็นได้จากการริเริ่มจัดทำ “ร่างแนวทางปฏิบัติในทะเลจีนใต้” (South China sea Code of Conduct) เมื่อการประชุม ASEAN-China Post Ministerial Conference เมื่อ 6 ส.ค. 61 แต่ในทางปฏิบัติ จีนยังคงมีจำนวนกิจกรรมทางทหาร การสร้างสิ่งปลูกสร้าง การอ้างสิทธิในทะเลจีนใต้ที่เพิ่มมากขึ้น สำหรับท่าทีของสหรัฐฯ ยังคงยอมรับบทบาทการเป็นตัวกลางของอาเซียนตราบดีที่ไม่ขัดกับนโยบาย “Indo-pacific”

อีกข้อกังวลหนึ่งคือสมาชิกอาเซียนที่มีข้อพิพาทในการอ้างสิทธิ์เหนือดินแดนในทะเลจีนใต้กับจีน

และการใช้ข้อพิพาทดังกล่าวของสหรัฐฯ ในการสร้างแรงสนับสนุนต่อนโยบาย “Indo-pacific” ซึ่งเป็นสิ่งท้าทายต่อความเป็นปึกแผ่นของชาติสมาชิก และการเป็นศูนย์กลางความสัมพันธ์ในภูมิภาคเอเชีย ดังนั้น ชาติสมาชิกอาเซียนควรทำงานร่วมกันอย่างใกล้ชิดเพื่อบรรเทาความเป็นศูนย์กลางของความสัมพันธ์ในภูมิภาค

บทบาทของไทยในวาระการเป็นประธานอาเซียนในปี 2562 คือ การผลักดันแนวทางปฏิบัติในทะเลจีนใต้ (South China sea Code of Conduct) ให้เป็นรูปธรรมมากขึ้นกับจีน สนับสนุนการแก้ปัญหาข้อพิพาทในทะเลจีนใต้ของชาติสมาชิกอาเซียนกับประเทศนอกภูมิภาคโดยสันติวิธีโดยใช้อาเซียนเป็นศูนย์กลางของความสัมพันธ์ ในขณะที่บทบาทของกองทัพควรสนับสนุนการแก้ไขปัญหาในนามของอาเซียน เพื่อให้อาเซียนเป็นศูนย์กลางของสถาปัตยกรรมของภูมิภาค



ที่มา : <https://www.rsis.edu.sg/wp-content/uploads/2018/08/CO18136.pdf>

รุ่งอรุณแห่งยุคของการวางยุทธศาสตร์ทางอวกาศ

ภาควิเคราะห์โดย สถาบัน International Institute for Strategic Studies (IISS) ประเทศสหรัฐอเมริกา

การ “weaponisation” ทางอวกาศเป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ และส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของโลก หลังจากการลงประชามติในฝรั่งเศส ในฐานะประธานสภา National Space Council ได้เปิดเผยว่ารัฐบาลประธานาธิบดีทรัมป์ มีเจตนาที่จะจัดตั้งกองกำลังอวกาศขึ้นเป็นกองกำลังที่ 6 ของกองทัพสหรัฐฯ

กองกำลังอวกาศเป็นการตอบสนองของรัฐบาลสหรัฐฯ ต่อสถานการณ์การพัฒนาและขยายอิทธิพลทางทหารของหลายประเทศ เช่น จีนและรัสเซีย โดยเฉพาะอย่างยิ่งจีนที่มีการปฏิรูป PLA โดยมีการตั้ง China's military space enterprise และมีส่วนงาน Strategic Support Force หรือ SSF เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานด้านอวกาศรวมถึงความสามารถในการทำสงครามไซเบอร์และอิเล็กทรอนิกส์ โดย PLA ได้ลงทุนอย่างมาก ในมาตรการตอบโต้ใหม่ๆ เช่น โครงการต่อต้านดาวเทียม (anti-satellite: ASAT) สอดคล้องกับรัสเซียที่มีการแสวงหา ASAT เช่นเดียวกัน โดยสหรัฐฯ กล่าวว่าพฤติกรรมของดาวเทียมรัสเซียจะไม่สอดคล้องกับข้อตกลงมอสโคว์

รองประธานาธิบดีไมค์ เพนซ์ ย้ำว่าการตั้งกองกำลังอวกาศของสหรัฐฯ จะเริ่มดำเนินการในปี ค.ศ.2020 โดยใช้งบประมาณเริ่มต้น 8 พันล้านเหรียญสหรัฐฯ เพื่อปรับตัวให้เข้ากับความเป็นจริงใหม่ของพื้นที่ สงครามรูปแบบใหม่ที่ต้องมีการพัฒนาขีดความสามารถ และการดำเนินการในพื้นที่ทางอวกาศเพื่อการทหารจะทำให้กองทัพสามารถประสานคำสั่งของระบบดาวเทียมทุกประเภทได้

พื้นที่อวกาศจะเป็นพื้นที่ที่สำคัญใหม่ของทั้งรัฐบาลและเอกชน ทั้งทางด้านการมั่นคงและการขนส่ง อย่างไรก็ตาม ยังติดอุปสรรคด้านความชัดเจนทางด้านการกฎหมาย การอ้างสิทธิอาณาเขต และความชัดเจนของการควบคุมการใช้อาวุธและพื้นที่เพื่อทางทหาร ทั้งนี้ ในปัจจุบันมีหลายประเทศและบริษัทเอกชนหลายแห่งได้เข้าใช้พื้นที่อวกาศมากขึ้น (วงโคจร ชั้นบรรยากาศ แรงโน้มถ่วง) ดังนั้นจึงมีความจำเป็น

ในการสร้างบรรทัดฐานสากลในการบังคับใช้ ทางด้านการทหาร การควบคุมจากพื้นที่รอบนอก ซึ่งจะเป็นยุทธศาสตร์ใหม่ของศตวรรษที่ 21 จึงไม่อาจปฏิเสธได้ว่าในอนาคตอันใกล้พื้นที่อวกาศจะเป็นพื้นที่สำคัญและมีการแข่งขัน มากขึ้น

กองทัพอากาศของไทยมียุทธศาสตร์กองทัพอากาศ 20 ปี ได้ให้ความสำคัญกับมิติอวกาศ (space domain) โดยมุ่งให้ศึกษาและกำหนดแนวคิดในการปฏิบัติการกิจความมั่นคงด้านอวกาศ การตรวจการณ์ควบคู่ไปกับการพัฒนากำลังพลเพื่อเตรียมความพร้อมสำหรับปฏิบัติการที่เกี่ยวข้องกับห้วงอวกาศ จึงควรสร้างความร่วมมือในการพัฒนาร่วมกันกับภาคเอกชนที่มีศักยภาพทั้งในและต่างประเทศในลักษณะของเทคโนโลยีสองทาง (dual use technology) ที่สามารถใช้ประโยชน์ได้ทั้งในด้านการทหารและพลเรือน

ที่มา: 1. <https://www.iiiss.org/blogs/analysis/2018/09/iiiss-observatory-24-sept>

2. http://www.sscthailand.org/uploads_ssc/research_201808241535094856177353.pdf



ความพยายามกลับมาอีกครั้งของ IS

บทวิเคราะห์โดย สถาบัน RAND Corporation สหรัฐอเมริกา

แม้ว่า IS จะสูญเสียพื้นที่อิทธิพลไปมากกว่าร้อยละ 98 แต่กลุ่มดังกล่าวยังมีความพยายามในการกลับมาเคลื่อนไหวตามแนวความคิดของกลุ่มอีกครั้ง โดยเข้ายึดบางเมืองในพื้นที่ทางตอนเหนือของอิรัก และทางตะวันออกเฉียงเหนือของซีเรีย ซึ่งเป็นเขตของนิคมขุมนหินเป็นฐานที่มั่นย่อยแห่งใหม่ และระดมทุนผ่านการก่ออาชญากรรม และอาชญากรรมข้ามชาติต่างๆ เงินทุนที่ได้นั้นถูกนำเข้าสู่กระบวนการฟอกเงิน ผ่านการลงทุนโดยเครือข่ายบริษัทในตะวันออกกลางโดยเฉพาะในตุรกี เงินดังกล่าวถูกเปลี่ยนเป็นทองคำสำรองเพื่อรอขายและนำเงินที่ได้มาลงทุนในการเคลื่อนไหว โดยการเริ่มจากกลุ่มก่อการร้ายเคลื่อนไหวในทางลับ (Clandestine Terrorist Movement) ที่ปฏิบัติงานโดยอิสระแต่ยังคงมีความสามารถในการปฏิบัติการแบบกองโจร จากความได้เปรียบจากการหลบเลี่ยงการตรวจสอบจากทั้งรัฐบาลอิรักและซีเรีย มีอิสระในการปฏิบัติการมากขึ้น และเป็นต้นแบบให้กับกลุ่มที่มีแนวคิดเดียวกันกับ IS ในพื้นที่อื่นๆ



ข้อกังวลของ RAND Corporation คือมุมมองของชาติตะวันตกในการต่อสู้เพื่อเอาชนะกลุ่ม IS ยังไม่เป็นไปในทิศทางเดียวกันจึงเกิดการปฏิบัติที่ไม่ประสานสอดคล้องในการต่อสู้ อาจเป็นเหตุให้กลุ่ม IS และกลุ่มสนับสนุนกลับมาสร้างความเสียหายอีกครั้ง แต่สำหรับ Jihadists มีอุดมการณ์แนวคิดที่ชัดเจนที่ได้รับการสืบทอดมาจาก Abu Musab al-Zarqawi และมีวงจรการเคลื่อนไหวในลักษณะเดิม คือ เริ่มจากงานเคลื่อนไหวใต้ดินพัฒนาสู่กลุ่มกองโจร และรวมตัวกันเพื่อสร้างรัฐ Caliphate ใหม่

หาก IS กลับมาได้จึงความรุนแรงหรือรูปแบบการปฏิบัติการน่าจะรุนแรงมากขึ้น เนื่องจากเกิดการเรียนรู้จากความผิดพลาดในอดีต และเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ น่าจะได้รับความเสี่ยงจากสายสัมพันธ์ของกลุ่มนักต่อสู้ (Foreign Terrorist Fighters) ที่เคยร่วมงานกับ IS ที่กลับมาจัดตั้งกลุ่มเคลื่อนไหวในอินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ และประเทศอื่นในภูมิภาคนี้

สำหรับหน่วยงานความมั่นคงของไทยยังคงต้องเฝ้าระวังการเผยแพร่แนวความคิดรูปแบบใหม่ที่มีการพัฒนาจากต้นแบบของปฏิบัติการของ IS โดยเฉพาะในพื้นที่ 3 จต. นอกจากนี้ประเด็นเรื่องอาชญากรรมข้ามชาติ และการฟอกเงิน โดยใช้ไทยเป็นหนึ่งในกระบวนการหาทุนของกลุ่ม IS จึงต้องมีการวิเคราะห์ความเชื่อมโยงของเหตุการณ์ในประเทศอย่างละเอียด

ที่มา: <https://www.rand.org/blog/2018/10/isiss-new-plans-to-get-rich-and-wreak-havoc.html>

ความสัมพันธ์สามเส้าของจีน สหรัฐฯ และอินเดีย มีนัยยะอย่างไร?

บทวิเคราะห์โดย สถาบัน S. Rajaratnam School of International Studies (RSIS) สิงคโปร์

จีน อินเดีย และสหรัฐฯ ได้มีการปรับเปลี่ยนความสัมพันธ์ภายหลังการลงนามจัดหาระบบขีปนาวุธต่อต้านอากาศยาน S-400 ระหว่างอินเดียและรัสเซีย และการประชุม “Indo – American 2+2 dialogue” ระหว่างอินเดียและสหรัฐฯ ซึ่งเป็นที่น่าจับตามองว่าความคืบหน้าเหล่านี้จะทำให้การลงมติ Sino-Indian ระหว่างจีนและอินเดียที่ถ่วงเมื่อเดือนเมษายนที่ผ่านมาล้มเหลวหรือไม่?

ยุทธศาสตร์ของจีนมีการตอบสนองต่ออินเดียและสหรัฐฯ ชัดเจนยิ่งขึ้น หลังการประชุม “Indo – American 2+2 dialogue” เมื่อวันที่ 6 กันยายน 2561 ที่ผ่านมา โดยการประชุมดังกล่าวเป็นการประชุมระหว่างรัฐมนตรีต่างประเทศและรัฐมนตรีกลาโหมของสหรัฐฯ ได้ประชุมร่วมกับรัฐมนตรีของอินเดีย ซึ่งถือได้ว่าเป็นการประชุมที่สำคัญระดับสูงอย่างไม่เคยมีมาก่อน แต่หลังจากนั้น 1 เดือน อินเดียได้ลงนามจัดหาระบบขีปนาวุธต่อต้านอากาศยาน S-400 จากรัสเซีย โดยการลงนามนี้เกิดขึ้นระหว่างการเยือนอินเดียของประธานาธิบดีลาดีเมียร์ ปูติน เมื่อวันที่ 5 ตุลาคม 2561 ซึ่งถือได้ว่าเป็นการดำเนินนโยบายต่างประเทศที่มีความซับซ้อนของอินเดีย

การที่อินเดียซื้อ S-400 จากรัสเซีย มีเป้าหมายเพื่อป้องกันประเทศจากจีน เนื่องจากจีนเพิ่งได้รับมอบ S-400 จากรัสเซียมาเมื่อเดือนกันยายนที่ผ่านมา ทำให้สหรัฐฯ คว้าบาตรจีนเมื่อวันที่ 20 กันยายน 2561 ผ่าน “กฎหมายต่อต้านการเป็นปรปักษ์ของสหรัฐฯ และมาตรการคว่ำบาตร” (Countering America’s Adversaries through Sanctions Act: CAATSA) ด้วยเหตุผลที่จีนซื้อเครื่องบินรบ SU-35 และขีปนาวุธ S-400 จากรัสเซีย ซึ่งสหรัฐฯ ถือว่ารัสเซียเป็นศัตรูของสหรัฐฯ แต่อย่างไรก็ตามอินเดียเองก็เพิ่งลงนามจัดหา S-400 จากรัสเซียเช่นเดียวกับจีน แต่กลับไม่ได้ถูกสหรัฐฯ คว้าบาตรเหมือนกับจีน อาจมีสาเหตุมาจากอินเดียเป็นพันธมิตรที่สำคัญของสหรัฐฯ และหากคว้าบาตรอินเดียก็จะทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างจีน อินเดีย และรัสเซียมีความแน่นแฟ้นและมีความแข็งแกร่งมากขึ้น

จากการประชุม “Indo – American 2+2 dialogue” ที่ถือว่ามีผลสำคัญระหว่างอินเดียและสหรัฐฯ ทั้งสองได้ลงนามข้อตกลงความร่วมมือด้านการสื่อสารและความมั่นคง (Communications Compatibility and Security Agreement: COMCASA) ซึ่งเป็นการร่วมมือของทั้ง 2 กองทัพ เพื่อใช้เป็นช่องทางการติดต่อสื่อสาร และเข้าถึงข้อมูลที่สำคัญ รวมถึงการปกป้องข้อมูลระหว่างกัน จากข้อตกลงนี้ทำให้จีนมีความกังวลถึงบทบาททางการทหารของอินเดียที่มีเพิ่มมากขึ้น และได้ประเมินบทบาทของยุทธศาสตร์อินเดียและสหรัฐฯ ว่าอาจจะทำให้การลงมติ Sino-Indian ที่ถ่วง ซึ่งเป็นการแสวงหาความร่วมมือในระดับทวิภาคีและพหุภาคีในประเด็นของเจตนารมณ์อย่างตรงไปตรงมาและเป็นมิตรเมื่อเดือนเมษายนที่ผ่านมาล้มเหลวลงได้ จากความหวาดระแวงที่คิดว่าอินเดียไม่ตรงไปตรงมากับจีน ความเป็นมิตรที่มีต่อสหรัฐฯ และความสัมพันธ์ของอินเดียที่มีต่อรัสเซีย

ที่มา: <https://www.rsis.edu.sg/wp-content/uploads/2018/10/CO18165.pdf>



รัสเซียกับบทบาทนำของการเป็นตัวกลางในกระบวนการไกล่เกลี่ยระหว่าง อิสราเอล – ปาเลสไตน์

ภาววิเคราะห์โดย สถาบัน Institute of Peace and Conflict Studies (IPCS) US:เนคทีวีส



ประธานาธิบดีทรัมป์ นายโดนัลด์ ทรัมป์ กำลังเตรียมแผนสำหรับการเจรจาสันติภาพกรณีความขัดแย้งระหว่างอิสราเอล-ปาเลสไตน์ ซึ่งคาดว่าจะมีขึ้นในช่วงต้นปี ค.ศ.2019 อย่างไรก็ตาม สหรัฐฯ ได้สูญเสียความน่าเชื่อถือไปอย่างมากโดยเฉพาะอย่างยิ่งในสายตาชาวปาเลสไตน์ จากการประกาศย้ายสถานทูตสหรัฐฯ จากกรุงเทลอาวีฟ ไปยังกรุงเยรูซาเล็ม อีกทั้งยังยกเลิกการสนับสนุนทุนของผู้ลี้ภัยชาวปาเลสไตน์ ทำให้เกิดการยื่นเพื่อขอเปลี่ยนแปลงประเทศที่จะเป็นตัวกลาง และรัสเซียดูเหมือนจะสนใจเข้ามามีบทบาทในกระบวนการสันติภาพดังกล่าว

ความเป็นไปได้ที่รัสเซียจะเข้ามาแสดงบทบาทนำของการเป็นตัวกลางในกระบวนการไกล่เกลี่ยระหว่างอิสราเอล – ปาเลสไตน์ ได้แก่

รัสเซียเป็นหนึ่งในประเทศที่ร่วมสนับสนุนการเจรจาสันติภาพตั้งแต่ ค.ศ.1991 ใน “Madrid Peace Talk” รวมทั้งยังเป็นสมาชิกในกลุ่ม Quartet on the Middle East (สมาชิกประเทศอื่นๆ ได้แก่ สหรัฐฯ สหราชอาณาจักร และสหภาพยุโรป) ซึ่งก่อตั้งขึ้นเพื่อไกล่เกลี่ยความขัดแย้งอิสราเอล – ปาเลสไตน์ เมื่อปี ค.ศ.2002 แต่ในขณะนั้นอิทธิพลของรัสเซียในภูมิภาคถูกลดทอนลง ทั้งนี้ ปัจจุบันอิทธิพลของรัสเซียฟื้นตัวในเอเชียตะวันตก ในขณะที่บทบาทของสหรัฐฯ ในภูมิภาคลดลง จึงทำให้รัสเซียมีสถานะที่แข็งแกร่งขึ้นกว่าก่อนหน้านี้

รัสเซียมีจุดยืนที่เป็นกลางท่ามกลางความขัดแย้งของทั้งสองฝ่าย และรัสเซียมองว่าข้อเรียกร้องของปาเลสไตน์ซึ่งเป็นรัฐที่ถูกต้องตามกฎหมายและยังคงรักษาความสัมพันธ์ที่ดีกับกลุ่มชาวปาเลสไตน์ส่วนใหญ่

รวมทั้งสามารถเข้าถึงกลุ่มฮามาสได้ ในขณะที่สหรัฐฯ กำลังถูกมองว่าแสดงบทบาทของตัวกลางที่ไม่เป็นกลาง อีกทั้งสหรัฐฯ ยังมีมุมมองต่อกลุ่มฮามาสว่าเป็นองค์กรก่อการร้าย

รัสเซียยังคงรักษาความสัมพันธ์ทางการเมืองและเศรษฐกิจที่แข็งแกร่งกับอิสราเอล โดยความขัดแย้งในปัจจุบันของซีเรียได้กระชับความสัมพันธ์ระหว่างรัสเซียกับอิสราเอลมากขึ้น

ประสบการณ์ของรัสเซียในบทบาทการเป็นตัวกลางที่ผ่านมามีส่วนไม่ได้ประสบความสำเร็จมากนัก โดยรัสเซียใช้การแก้ไขปัญหาคความขัดแย้งด้วยการใช้กำลังมากกว่าการใช้สันติวิธี ซึ่งส่งผลให้เกิด “สันติภาพเชิงลบ” (negative peace) ตามมา แต่จากพลวัตการเปลี่ยนแปลงระหว่างประเทศในเอเชียตะวันตก ทำให้รัสเซียมีโอกาสเข้ามามีบทบาทนำมากขึ้นในระดับภูมิภาค ถึงแม้ว่าพันธมิตรระดับภูมิภาคหลักของรัสเซีย เช่น ซีเรีย และอิหร่าน ยังเป็นประเทศที่มีความขัดแย้งมากที่สุดก็ตาม อย่างไรก็ตาม การมีส่วนร่วมของรัสเซียในกระบวนการสันติภาพอาจทำให้ประเทศเหล่านี้หันกลับมาพิจารณาข้อตกลงร่วมกันได้ ในขณะที่สหรัฐฯ ก็สามารถนำพันธมิตรเก่าในระดับภูมิภาคจาก Gulf Cooperation และ NATO เช่น ตุรกี ให้มาร่วมโต๊ะเจรจาได้ ดังนั้น สรุปได้ว่า แม้รัสเซียจะสามารถนำคู่ขัดแย้งใหม่บางส่วนเข้าสู่โต๊ะเจรจาได้ แต่รัสเซียก็ยังจำเป็นต้องแสวงหาความร่วมมือด้านความมั่นคงกับสหรัฐฯ ที่ยังเป็นประเทศนำพันธมิตรส่วนใหญ่เข้าร่วมด้วย ทั้งนี้ เพื่อผลักดันให้เกิดกระบวนการสันติภาพในภาพรวมต่อไป

ที่มา: 1. กรุงเยรูซาเลม :เขย่าสันติภาพตะวันออกกลาง, http://www.ssc-thailand.org/uploads_ssc/research_201810181539845040342900.pdf

2. Can Russia Successfully Mediate the Israel-Palestine Peace Process?, http://www.ipcs.org/comm_select.php?articleNo=5523

กระแสดังต่อไปนี้



ภาววิเคราะห์โดย สถาบัน Institute of Strategic and International Studies (ISIS) US:เนคทีวีส

ความกังวลต่อการขยายบทบาทของจีนผ่าน the Belt and Road Initiative (BRI) มายังประเทศกำลังพัฒนาต่างๆ ในลักษณะที่เรียกว่า “การกักตุนกับดักหนี้สิน” (Debt-Trap Diplomacy) ด้วยการให้เงินกู้จำนวนมหาศาล แต่ก็แสวงหาการชำระหนี้ด้วยวิธีการที่ไม่ใช่เงิน

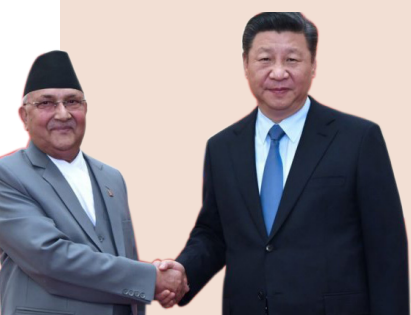
กระแสการต่อต้านจีนกลายเป็นประเด็นร้อนขึ้นมาอีกครั้ง หลังจาก ดร.มหาเธร์ โมฮัมหมัด เข้ารับตำแหน่งได้ไม่นาน เขาได้ประกาศเลื่อนโครงการสำคัญที่เกี่ยวข้องกับจีนออกไป ด้วยเหตุผลเรื่องเงินกู้จำนวนมหาศาลที่อาจทำให้มาเลเซีย “ติดกับดักหนี้สิน” จนเกินความสามารถในการชำระหนี้คืนได้ นอกจากนี้ การเอื้อเงินของผู้นำมาเลเซีย

เขายังได้กล่าวถึงรูปแบบ และวิธีการที่จีนกำลังกระทำอยู่ว่าเป็น “รูปแบบใหม่ของลัทธิล่าอาณานิคม” (new version of colonialism) และแสดงการต่อต้านวิธีการดังกล่าว โดยกล่าวว่า “เราไม่ต้องการเงื่อนไขที่จะทำให้

เกิดลัทธิการล่าอาณานิคมใหม่ เพราะประเทศยากจนไม่สามารถแข่งขันกับประเทศที่ร่ำรวยกว่าได้”

อย่างไรก็ตาม มาเลเซียกับจีนมีความสัมพันธ์ในหลายมิติ นอกเหนือจากการเชื่อมโยงทางเศรษฐกิจแล้วทั้งสองมีประวัติอันยาวนานในการสู้รบ และความสัมพันธ์ทางวัฒนธรรมสำหรับความสัมพันธ์ในด้านเศรษฐกิจ มหาเธร์ยืนยันกับจีนว่า มาเลเซียยังคงต้องการการลงทุนจากจีนเสมอตราบเท่าที่การลงทุนนั้นเป็นประโยชน์ต่อมาเลเซีย รวมทั้งโครงการที่ระงับไว้นั้นก็อาจจะรื้อฟื้นขึ้นมาพิจารณาใหม่เมื่อไหร่ก็ได้ หากมาเลเซียมีความพร้อมและเป็นประโยชน์ร่วมกันของทั้งสองฝ่าย

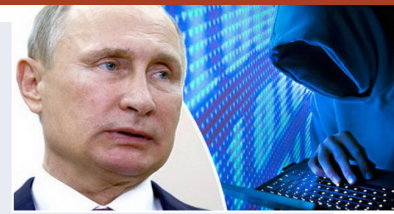
ISIS มองว่าการกระทำของมาเลเซียเป็นเรื่องที่สมเหตุสมผล ในการวางตัวท่ามกลางกระแสการแข่งขันกันขยายอำนาจของ สหรัฐฯ และจีน จากกรณีดังกล่าวจะเห็นได้ว่า จีนใช้ BRI เป็นเครื่องมือสำคัญในการขยายบทบาทและแสวงหาผลประโยชน์ของจีน สำหรับประเทศไทยควรใช้ความระมัดระวังและมีความรอบคอบในการบริหารจัดการความสัมพันธ์กับจีนในมิติต่างๆ อย่างรู้เท่าทัน โดยคำนึงถึงผลประโยชน์แห่งชาติเป็นสำคัญ ในส่วนของหน่วยงานด้านความมั่นคงควรให้ความสนใจถึงปัญหายภัยคุกคามรูปแบบใหม่โดยเฉพาะอาชญากรรมข้ามชาติ ซึ่งอาจแฝงมากับการเข้ามาของกลุ่มทุนจากจีนซึ่งอาจทำให้เกิดปรากฏการณ์การย้ายถิ่นฐานของชาวจีน เช่น นักธุรกิจ แรงงาน ครอบครัว และผู้ติดตาม เป็นต้น ตลอดจนธุรกรรมต่างๆ ที่เกิดขึ้นบนโลกไซเบอร์



ที่มา : <http://www.isis.org.my/attachments/commentaries/2018>

การดำเนินการเชิงรุก : ยุทธศาสตร์สหรัฐฯ ในการต่อสู้สงครามสารสนเทศกับรัสเซีย

บทวิเคราะห์โดย สถาบัน Center for Strategic & International Studies (CSIS) สหรัฐอเมริกา



รัสเซีย และประชาชนรัสเซียยังเห็นว่าสหรัฐฯ เป็นศัตรูหลักของประเทศ ซึ่ง CSIS มองว่ารัสเซียมีความพยายามในการดำเนินการ “โครงการโจมตีทางสารสนเทศ” ในลักษณะเชิงรุกที่มีความรุนแรงเพื่อสร้างความแตกแยกภายในสหรัฐฯ และระหว่างประเทศพันธมิตร รวมทั้งบ่อนทำลายอิทธิพลของสหรัฐฯ และเพิ่มพลังอำนาจและอิทธิพลของรัสเซีย

การตอบสนองในปัจจุบันของสหรัฐฯ ต่อปัญหาดังกล่าวเป็นไปอย่างเชื่องช้า สาเหตุจากขีดความสามารถของสหรัฐฯ ได้ลดลงไปนับตั้งแต่การล่มสลายของสหภาพโซเวียต แสดงให้เห็นถึงความไม่พร้อมของสหรัฐฯ ในการรับมือกับสงครามเย็นครั้งใหม่ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต หลังเหตุการณ์ 9/11 โดยทุ่มเทขีดความสามารถที่เกินความจำเป็นในด้านการข่าว และความสามารถในการโจมตีที่แม่นยำ (Precision-strike capabilities) ทำให้ละเลยงานด้านการเมือง หรืองานด้านการปฏิบัติการข้อมูลข่าวสารไป

CSIS ยังให้ความเห็นว่าสหรัฐฯ ควรศึกษา “โครงการสงครามสารสนเทศ” ที่เคยประสบความสำเร็จในช่วงสงครามเย็น (สมัยของ Ronald Reagan) เช่นโครงการรหัส “QRHELPFUL” ของ “CIA” ที่ใช้ปฏิบัติการข้อมูลข่าวสาร ควบคู่กับการสนับสนุนกลุ่ม “Solidarity” ในการบ่อนทำลายในโปแลนด์ นำไปสู่การแยกตัวจากโซเวียต และศึกษาโครงสร้างการจัด และรูปแบบการปฏิบัติการโครงการของโซเวียตในชื่อ “aktivnyye meropriyatiya” (active measure) ที่เป็นพื้นฐานที่รัสเซียใช้อยู่ในปัจจุบัน แต่มีการเพิ่มกลยุทธ์ในการโจมตีทางไซเบอร์ผ่าน Social

media, Bots และ Trolls (กลุ่มคนที่สร้างความแตกแยก บิดเบือนบน Social media) เช่น การสร้างการบิดเบือนข้อมูลเพื่อรบกวนการเลือกตั้ง และกระบวนการทางการเมือง โดยมีการใช้ Trolls เพื่อโจมตีตั้งแต่ปี 2014 เป็นต้น โดยมีหน่วยงานของรัสเซียชื่อ “Glavnoye Razvedvatel'noye Upravleniye: GRU” เป็นหน่วยรับผิดชอบหลักในปฏิบัติการทางไซเบอร์

CSIS เสนอว่าสหรัฐฯ ควรมีมาตรการเชิงรับที่ส่งเสริมมาตรการเชิงรุกนั้นคือ (1) การเสริมประสิทธิภาพการปกป้องเครือข่ายไซเบอร์ของประเทศ และเครือข่ายพันธมิตร, (2) กวาดล้าง Bots และ Trolls ของรัสเซียโดยหน่วยงานรักษาความมั่นคงปลอดภัยทางไซเบอร์ของสหรัฐฯ, (3) การเตรียมพร้อมสำหรับการโจมตีทางไซเบอร์ และการบิดเบือนข้อมูล มาตรการเชิงรุกมีประกอบด้วย (1) ใช้มาตรการตอบโต้ที่เท่าเทียมกันกับรัสเซียทั้งทางเปิดเผย และทางลับ, (2) พัฒนาขีดความสามารถด้านการโจมตีทางไซเบอร์, (3) สร้างความอ่อนแอ และโดดเดี่ยวรัสเซียในด้านเศรษฐกิจ การทหาร และการทูต จากกรณีดังกล่าวแสดงให้เห็นความจำเป็นที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องของไทยควรให้ความสำคัญกับงานด้าน “สงครามสารสนเทศ” การกำหนดยุทธศาสตร์ในภาพรวม, แผนปฏิบัติงาน, การเสริมสร้างขีดความสามารถของเจ้าหน้าที่ และทรัพยากร และความประสานสอดคล้อง เพื่อความพร้อมในการปฏิบัติงานด้าน “สงครามสารสนเทศ” การป้องกันการถูกโจมตี และรับมือกับกรณีการตกอยู่ภายใต้การทำ “สงครามสารสนเทศ” ของชาติมหาอำนาจที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต

ที่มา : <https://www.csis.org/analysis/going-offensive-us-strategy-combat-russian-information-warfar>

การลดแนวคิดนิยมความรุนแรง: บทเรียนจากประเทศเดนมาร์ก

บทวิเคราะห์โดย สถาบัน S.Rajaratnam School of International Studies (RSIS) ประเทศสิงคโปร์

ทางการ เดนมาร์กประเมินว่ามีชาวเดนมาร์ก 145 คน เดินทางไปร่วมต่อสู้ในซีเรีย/อิรัก ตั้งแต่ปี 2012 มากเป็นอันดับสองในทวีปยุโรป ซึ่งครึ่งหนึ่งได้เดินทางกลับมายังเดนมาร์ก รัฐบาลเดนมาร์กจึงริเริ่มโครงการลดแนวคิดนิยมความรุนแรงในกลุ่มผู้ต่อสู้คืนถิ่นจากซีเรีย/อิรัก และกลุ่มเสี่ยงอื่นๆ ในประเทศ โครงการดังกล่าวกำลังได้รับความสนใจอย่างมากจากทั่วโลก เนื่องจากใช้วิธีการที่นิ่มนวล และมีการปรับปรุงให้เข้ากับกลุ่มเป้าหมายตลอดเวลา โดยใช้ความร่วมมือจากหน่วยงานทั้งทางสังคม การศึกษา การแพทย์ ตำรวจ การข่าว และความมั่นคง ฯลฯ จุดประสงค์หลักเพื่อลดปัจจัยที่ก่อให้เกิดอาชญากรรม การปฏิบัตินั้น รัฐบาลเป็นฝ่ายกำหนดแนวทางภาพรวม และรับข้อคิดเห็นจากหน่วยปฏิบัติมาวิเคราะห์ มีการปรับปรุงการปฏิบัติให้เหมาะสมในแต่ละพื้นที่ ประเด็นที่สำคัญ คือ มีการเรียนรู้ และเข้าใจร่วมกัน

โครงการดังกล่าวมีรูปแบบย่อย 2 รูปแบบ คือ

(1) การแทรกแซงเป้าหมาย (Target-intervention) วัตถุประสงค์เพื่อแยกบุคคลเป้าหมายให้ออกจากวงจรของแนวคิดรุนแรง ป้องกันการเข้าไปในสภาพแวดล้อมดังกล่าว ผ่านการช่วยเหลือทางสังคม โดยมีการให้คำปรึกษาใน 2 กลุ่มบุคคล คือ “Mentor support” สำหรับบุคคลที่มีแนวโน้มว่าจะมีแนวคิดนิยมความรุนแรง และ “Exit talk” สำหรับบุคคลที่อยู่ในวงจรของความรุนแรง เพื่อช่วยเหลือให้ออกจากวงจรดังกล่าว

(2) การคืนสู่สังคม (Back-on Track) เพื่อช่วยเหลือผู้ต้องขังในเรือนจำที่ถูกตัดสินว่าเกี่ยวข้องกับการก่อการร้าย หรือก่ออาชญากรรมให้สามารถอยู่ร่วมในสังคมได้เมื่อได้รับการปล่อยตัว



หลักการของโครงการ 3 ประการคือ

(1) การไม่แบ่งแยก (Inclusion rather than exclusion or stigmatisation) คือรัฐจะปฏิบัติกับพลเมืองโดยไม่แบ่งแยก มุ่งลดความเหลื่อมล้ำในสังคม

(2) สร้างความสัมพันธ์ที่มีคุณภาพ (Quality relationship) เพื่อสร้างความประสานสอดคล้องในการปฏิบัติงาน

(3) หลักจิตวิทยาชีวิต (Life psychology) ที่พัฒนาโดย Aarhus University ซึ่งสร้างความเข้าใจใน กระบวนการ ปัจจัยเสี่ยง และการกลับเข้าสู่แนวความคิดการนิยมการใช้ความรุนแรง โดยมีข้อสันนิษฐานว่า บุคคลย่อมต้องการมีชีวิตที่ดี (Good life), มีความสามารถในการจัดการกับปัญหาในชีวิตของตนเองได้ และพึงได้รับการปฏิบัติอย่างเท่าเทียม

RSIS มองว่าโครงการลดแนวคิดนิยมความรุนแรง ของประเทศเดนมาร์ก เป็นอีกโครงการหนึ่งที่มุ่งแก้ไขสาเหตุของปัญหาการก่อการร้าย และอาชญากรรมคือแนวคิดนิยมความรุนแรงในระดับบุคคล ซึ่งแนวคิด รูปแบบ หลักการ และวิธีการดำเนินงานจากโครงการดังกล่าว อาจนำไปเป็นกรณีศึกษาเพื่อปรับปรุงสู่การลดแนวคิดนิยมความรุนแรงที่มีอยู่ในประเทศไทย ลดปัญหาอาชญากรรมและปัญหาสังคมลงได้

การทูตทางทหารแบบพหุภาคีของจีนในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

บทวิเคราะห์โดย สถาบัน The Institute of Southeast Asian Studies (ISEAS) ประเทศสิงคโปร์



จีนได้ใช้การทูตทางทหารเข้ามาในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ผ่านการฝึกทางทะเลกับชาติสมาชิกอาเซียน โดยในห้วง 20-29 ต.ค. 61 ฝึกผสมทางทะเลกับมาเลเซีย และไทย บริเวณช่องแคบมะละกา และในห้วง

22-29 ต.ค. 61 ทำการฝึกทางทะเลกับอาเซียนระยะที่สอง ในน่านน้ำปิดเมืองจันเจียง มณฑลกว่างตง (กวางตุ้ง) ของจีน ซึ่งต่อเนื่องจากการฝึกแบบ “Table top exercise” เมื่อเดือนสิงหาคมที่สิงคโปร์ การฝึกทั้งสองเป็นการฝึกในระดับพหุภาคีครั้งแรกของจีนกับกลุ่มประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และเป็นครั้งแรกของชาติอาเซียนที่ทำการฝึกร่วมกับประเทศเดียว

ISEA ตั้งข้อสังเกตว่า

จีนกำลังพยายามแสดงบทบาทเชิงสร้างสรรค์ด้านการสร้างความมั่นคงปลอดภัยทางทะเล ซึ่งขัดแย้งกับท่าทีการใช้กิจกรรมทางทหารของจีนที่เพิ่มมากขึ้นในบริเวณทะเลจีนใต้

การที่จีนตัดสินใจใช้การเพิ่มกิจกรรมที่เกี่ยวข้องการทูตทางทหารกับชาติอาเซียน แสดงถึงความต้องการที่จะลดทอนอิทธิพลของสหรัฐฯ ในภูมิภาคนี้ และเป็นการบ่อนทำลายความเป็นหุ้นส่วนในระดับพหุภาคีระหว่างชาติในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้กับสหรัฐฯ

จีนใช้การปฏิบัติทางการทูตเพื่อสร้างความได้เปรียบ เช่น การร่วมเจรจากับอาเซียนเพื่อร่าง “แนวทางปฏิบัติ” (Code of Conduct) ในทะเลจีนใต้เพื่อเสริมสร้างการใช้ห้วงทะเลอย่างสร้างสรรค์ แต่มีการ

ที่มา : <https://www.iseas.edu.sg/medias/commentaries/item/8454-china-multilateralizes-its-defence-diplomacy-in-southeast-asia-by-ian-storey>

อินโดนีเซียกับการพลิกฟื้นแนวคิด “Indo-Pacific”

บทวิเคราะห์โดย สถาบัน Australian Strategic Policy Institute (ASPI)

ประเทศออสเตรเลีย

ASPI กล่าวถึงความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนของ “Indo-Pacific” ผ่านท่าทีของออสเตรเลียที่สนับสนุน “Indo-Pacific” ทำให้เกิดคำถามในเรื่อง “สถาปัตยกรรมที่มีอาเซียนเป็นศูนย์กลาง” และทำให้เข้าใจผิดว่าออสเตรเลียกับจีนเป็นศัตรูกัน ซึ่ง ASPI มองว่าปัญหาอาจมาจากชื่อ “Indo-Pacific” ที่มีนัยยะว่าเป็นการต่อต้านจีน ทั้งที่จีนเป็นประเทศคู่ค้าสำคัญกับออสเตรเลีย ทุกอย่างดูยากขึ้นไปอีกเมื่อนำมาเชื่อมโยงกับ “Quad” (หุ้นส่วนไม่เป็นทางการด้านความมั่นคงประกอบด้วย สหรัฐฯ ญี่ปุ่น อินเดีย และออสเตรเลีย) ที่แสดงออกถึงความเป็นคู่อริกับจีนตั้งแต่ระบอบการปกครองที่ไม่เหมือนกัน แต่ในขณะที่บางประเทศใน “Quad” เองยังมีความสัมพันธ์กับจีน จนทำให้เกิดความเคลือบแคลงกันภายใน “Quad”

อินโดนีเซียเป็นประเทศแรกที่ผลักดันแนวคิด “Indo-Pacific” มาหลายทศวรรษ และยังคงนำเสนอโลกความร่วมมือเช่น “Indo-Pacific treaty”, “Indo-Pacific regional architecture” และ “Indo-Pacific cooperation umbrella” เพื่อสร้างกลไกการควบคุม, การรักษาผลประโยชน์ให้เกิดขึ้นในภูมิภาค โดยมี ASEAN เป็นแกนกลาง และสร้างผลประโยชน์ให้เกิดขึ้นกับอาเซียน ซึ่ง ASPI มองว่าแนวทางของอินโดฯ มีความน่าสนใจ แต่ก็มีผลทำให้อยู่หลายประการ

(1) แนวคิดแบบอินโดฯ อาจสร้างความเชื่อมโยงที่แน่นแฟ้นเกินไปกับการดำเนินยุทธศาสตร์ของสหรัฐฯ จากการที่อินโดฯ เสนอให้อาเซียน

เพิ่มเนื้อหาเกี่ยวกับการส่งเสริมการฝึกร่วมมือทางทะเลกับอาเซียนในทะเลจีนใต้ แต่ไม่ใช่กับชาติอื่นนอกอาเซียน ที่ต้องได้รับการอนุมัติจากชาติสมาชิกอาเซียนอื่นก่อน เท่ากับว่าจีนใช้วิถีทางการทูตเพื่อสร้างโอกาสในการเข้ามาย่อยอิทธิพลในภูมิภาคทั้งในเชิงข้อตกลง การปฏิบัติ และยังต้องการลดอิทธิพลของสหรัฐฯ หรือชาติอื่นในภูมิภาคนี้

ชาติอาเซียนส่วนใหญ่ไม่เห็นด้วยกับเรื่องนี้ จึงมีความพยายามที่จะแก้ไขเนื้อหาดังกล่าวเพื่อรักษาความสมดุลเชิงยุทธศาสตร์ในภูมิภาค ให้แต่ละชาติมหาอำนาจมีบทบาทต่อภูมิภาคนี้ใกล้เคียงกัน จึงไม่ใช่เหตุบังเอิญที่การประชุมรัฐมนตรีกลาโหมอาเซียน เมื่อ 19 ต.ค.61 ระบุว่าอาเซียนจะจัดการฝึกซ้อมทางทะเลร่วมกับสหรัฐฯ ขึ้นเป็นครั้งแรกในปี 2562 สำหรับอาเซียนและประเทศไทย ความเคลื่อนไหวทางการทหารของจีนในทะเลจีนใต้ จะกลายเป็นประเด็นที่สหรัฐฯ หยิบยกขึ้นเพื่อเรียกร้องให้ประเทศสมาชิกอาเซียนและไทย กำหนดบทบาทและจัดวางท่าทีให้ชัดเจนเหมาะสมและเป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้นต่อกรณีดังกล่าว ดังนั้นสมาชิกอาเซียนและไทยอาจควรหารือและวางแผนทางร่วมกัน ในการยกระดับการแลกเปลี่ยนและความร่วมมือในทางปฏิบัติ และเสริมสร้างขีดความสามารถที่จะร่วมกันรับมือกับภัยคุกคามที่มีผลกระทบต่อความมั่นคง โดยรักษาสอดคล้องระหว่างความสัมพันธ์กับประเทศมหาอำนาจอย่างเท่าเทียม เพื่อเพิ่มพูนการสร้างควมไว้วางใจระหว่างกันทางยุทธศาสตร์ โดยเฉพาะการเสริมสร้างการใช้พื้นที่ทะเลจีนใต้ร่วมกันอย่างสร้างสรรค์ และเพื่อความมั่นคงในทะเลจีนใต้ตลอดจนความมั่นคงในภูมิภาค

เข้าไปมีส่วนร่วมเป็นหุ้นส่วนทางความมั่นคง ถึงแม้จะขัดกับหลักการพื้นฐานของอาเซียน แต่ก็เพื่อถ่วงดุลอำนาจกับจีน และทำให้เกิดเสรีขึ้นใน “Indo-Pacific”

(2) สมาชิกอาเซียนเองที่ไม่สนับสนุนแนวคิด “Indo-Pacific” เนื่องจากเห็นถึงผลประโยชน์ที่ได้รับจากจีนจนยอมมองข้ามประเด็นขัดแย้ง

(3) การรักษาบทบาทการเป็นศูนย์กลาง และความเป็นผู้นำของอาเซียน อินโดฯ มองว่าอาจทำได้โดยใช้กลยุทธ์ทางการทูตทุกวิถีทางเพื่อสร้าง “อำนาจต่อรอง และพื้นที่สูงสุดในการดำเนินการ” เปรียบเหมือน “Mouse deer” (ภาษาอินโดฯ : Pelandok jenaka) ที่ใช้กลยุทธ์ทุกวิถีทางเพื่อความอยู่รอด นอกจากนี้อินโดฯ ยังมองว่ากลไกความร่วมมือควรตั้งอยู่บนหลักการพื้นฐานของ ASEAN และพร้อมเปลี่ยนแปลงไปสู่สถาปัตยกรรม “Indo-Pacific” ที่มี East Asia Summit, ASEAN+3 เป็นต้นแบบ

(4) “Indo-Pacific” เป็นชื่อที่ไม่ทำให้เกิดอัตลักษณ์ร่วมกันในเอเชีย จึงขาดพลังที่กระตุ้นให้ชาวเอเชียสนใจ

(5) กระแสแนวคิดชาตินิยม และการแบ่งฝักฝ่ายที่กำลังกลับมาอาจเป็นเหตุขัดขวางไม่ให้แนวคิดนี้เกิดขึ้นจริง

ASPI มองว่าแนวคิด “Indo-Pacific” แบบอินโดฯ มีโอกาสน้อยที่จะสำเร็จแต่ก็เห็นว่าออสเตรเลียควรเข้าไปมีส่วนร่วม ในขณะที่ไทยเองควรศึกษา และเปรียบเทียบกับสภาพแวดล้อมทางยุทธศาสตร์ที่เกิดขึ้นเพื่อกำหนดท่าทีของประเทศ และอาเซียนในฐานะประธานในปี 2562 สำหรับหน่วยงานความมั่นคงควรศึกษาในประเด็นด้านความมั่นคงเพื่อนำมาประเมินสถานการณ์ด้านความมั่นคง และการปฏิบัติงานควรอยู่ภายใต้กรอบความร่วมมือของอาเซียน

ที่มา : www.aspistrategist.org.au/can-indonesia-rescue-the-idea-of-the-indo-pacific-and-should-it/



กองทัพเรือสหรัฐฯ กับภารกิจในทะเลจีนใต้

บทวิเคราะห์โดย สถาบัน International Institute for Strategic Studies (IISS) สหรัฐอเมริกา

จากเหตุการณ์ที่เรือพิฆาต USS Decatur ของกองทัพเรือสหรัฐฯ ซึ่งปฏิบัติการลาดตระเวนในชื่อ “Freedom of Navigation Operations : FONOPs” ได้เข้าไปในรัศมี 12 ไมล์ทะเลจากฐานชายฝั่งของแนวปะการังกาวาน (Gaven Reef) ถึง แนวปะการังจอห์นสัน (Johnson Reef) ในบริเวณหมู่เกาะสแปรตลีย์ในทะเลจีนใต้ที่จีนอ้างกรรมสิทธิ์ โดยเรือพิฆาต CNS Lanzhou ของจีน ได้เข้าใกล้เรือพิฆาตของสหรัฐฯ จนทำให้จำต้องเปลี่ยนเส้นทางเพื่อหลีกเลี่ยงการถูกโจมตีอย่างรวดเร็ว นับเป็นการตอบโต้เชิงกายภาพที่สร้างความตึงเครียดมากที่สุดของจีนบนพื้นที่ความขัดแย้งนี้ และเป็นการท้าทาย สหรัฐฯ ตลอดจนฝรั่งเศส และอังกฤษที่ได้ประกาศในการประชุม “Shangri-La Dialogue” เมื่อ มิ.ย.61 ว่าจะร่วมลาดตระเวนในทะเลจีนใต้เช่นเดียวกัน จึงเกิดคำถามว่าเจตนาภารกิจ “FONOPs” ต่อไปหรือไม่ในภาวะที่มีความตึงเครียดที่เพิ่มมากขึ้น และประสิทธิภาพของภารกิจที่จะสามารถหยุดกิจกรรมในการสร้างอิทธิพลเหนือทะเลจีนใต้ของจีน

แม้ว่า “FONOPs” เป็นภารกิจหนึ่งของ สหรัฐฯ เพื่อสร้างเสรีในการเดินเรือบนน่านน้ำสากลในพื้นที่ทะเลจีนใต้ แต่จีนกลับมองว่าภารกิจนี้ถูกใช้เพื่อกดดันทางการทูตต่อจีน จึงทำให้จีนเพิ่มการปฏิบัติการทางทหารในทะเลจีนใต้มากยิ่งขึ้น ซึ่งอาจแสดงให้เห็นถึงความล้มเหลวของภารกิจนี้ ที่ไม่สามารถหยุดจีนจากการกิจกรรมการอ้างสิทธิ์ได้ นอกจากนี้ สหรัฐฯ ยังต้องเสี่ยงกับความบาดหมางที่อาจเกิดขึ้นกับประเทศแถบชายฝั่งทะเลจีนใต้ ที่เป็นประเทศคู่ค้า และ/หรือพันธมิตรของสหรัฐฯเอง ที่กำลังอ้างกรรมสิทธิ์เหนือหมู่เกาะทะเลจีนใต้เช่นเดียวกัน ความก้าวหน้าที่เป็นรูปธรรมมากที่สุดอาจมาจากเจรจาระหว่างจีนและอาเซียนเพื่อร่างระเบียบปฏิบัติ (Code of Conduct : COC) ในปฏิญญาดำเนินการปฏิบัติของภาคีในทะเลจีนใต้ (Declaration on the Conduct of Parties in the South China Sea : DOC) แต่ก็ยัง

คงไม่มีการเจรจากับจีนในเรื่องขอบเขตทางภูมิศาสตร์บนพื้นที่ทะเลจีนใต้ จึงไม่สามารถหยุดกิจกรรมการอ้างสิทธิ์ของจีน

ได้เช่นเดียวกัน จากแนวคิด “Free and Open Indo-Pacific : FOIP” ที่มีสหรัฐฯ และชาติพันธมิตรใน “Quad” (ญี่ปุ่น อินเดีย และออสเตรเลีย) ซึ่งเห็นร่วมกันในประเด็นหลักนิติธรรมของเสรีภาพในการเดินเรือ และความมั่นคงทางทะเล และมีเป้าหมายร่วมกัน คือ การทำให้ทะเลจีนใต้มีเสรีภาพสูงสุดสำหรับการเดินเรือท่ามกลางการขยายอิทธิพลทางทหารของจีนในทะเลจีนใต้ อาจเป็นเหตุผลหนึ่งที่ทำให้จำเป็นต้องมี “FONOPs” ต่อไป ซึ่ง IISS มองว่า สหรัฐฯ ควรดำเนินการกิจ “FONOPs” ต่อไปเพื่อสร้างเสรีภาพ พิทักษ์ผลประโยชน์และสร้างหลักประกันในการเดินเรืออย่างเสรีในน่านน้ำสากลในทะเลจีนใต้ ตลอดจนคงบทบาท และความน่าเชื่อถือของ สหรัฐฯ ในภูมิภาค

สถานการณ์ความความขัดแย้งและข้อพิพาทที่เกิดขึ้นในทะเลจีนใต้ยังคงดำเนินต่อไป ประเทศไทย แม้จะไม่ได้มีข้อพิพาทโดยตรงพื้นที่ดังกล่าว แต่เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นกระตุ้นเตือนให้ไทยควรให้ความสำคัญในการปกป้องผลประโยชน์ทางทะเลของชาติ โดยเน้นการพัฒนาเทคโนโลยีโดยเฉพาะระบบ Maritime Domain Awareness เพื่อเสริมสร้างขีดความสามารถปกป้องผลประโยชน์ทางทะเลของชาติ ในฐานะประธานอาเซียนควรเสริมสร้างความคืบหน้าในการจัดทำร่างระเบียบปฏิบัติ (Code of Conduct : COC) ในปฏิญญาดำเนินการปฏิบัติของภาคีในทะเลจีนใต้ (Declaration on the Conduct of Parties in the South China Sea : DOC) ตลอดจนแสดงบทบาทนำในการใช้สถาปัตยกรรมที่มีอาเซียนเป็นศูนย์กลางในการเจรจาเพื่อลดข้อพิพาท และส่งเสริมการใช้พื้นที่ทะเลจีนใต้อย่างสร้างสรรค์

ที่มา : <https://www.iiiss.org/blogs/analysis/2018/10/us-navy-south-china-sea-missions>

การกลับมาอีกครั้งของแนวคิดอิสลามสายกลาง (Middle Way หรือ Wasatiyyah Islam) ในอินโดนีเซีย

บทวิเคราะห์โดย สถาบัน S. Rajaratnam School of International Studies (RSIS) สิงคโปร์

แนวคิดอิสลามสายกลาง (Middle Way หรือ Wasatiyyah Islam) ในอินโดนีเซีย มีมาตั้งแต่ประกาศเอกราชในปี ค.ศ. 1945 และต่อมาสภาผู้แทนราษฎรบรรจุลงในฉันทามติแห่งชาติ การกลับมาที่มีความสำคัญอีกครั้งของแนวคิดนี้เกิดจากหลายปัจจัย โดยเฉพาะ (1.1) การเกิดกลุ่มก่อการร้ายรัฐอิสลามแห่งอิรักและซีเรีย (ISIS) ในปี 2014 ที่ต้องการใช้การปกครองแบบรัฐเคาะลีฟะฮ์ (Caliphate) โดยมีแนวคิดใช้ความรุนแรงและก่อสงคราม ซึ่งแนวคิดการใช้ความรุนแรงของกลุ่ม ISIS มีอิทธิพลอย่างมากในอินโดนีเซีย ซึ่งก่อนการเกิดกลุ่ม ISIS อินโดนีเซียมีกลุ่มก่อการร้ายที่ไม่ใช้ความรุนแรง เช่น กลุ่ม Hizbut Tahrir และกลุ่มที่ใช้ความรุนแรง เช่น Jemaah Islamiyah (JI) ซึ่งมีการเชื่อมโยงกับกลุ่มก่อการร้ายข้ามชาติอื่นๆ ทั้งในมาเลเซีย สิงคโปร์ อินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ และออสเตรเลีย หลังการปกครองของนายพลซูฮาร์โตประชาชนอินโดนีเซียมีอิสระในการแสดงความคิดเห็นมากขึ้น มีการแสดงออกทั้งทางวาจาและกายภาพ โดยเฉพาะกลุ่มชาวยุติธรรมที่มีแนวโน้มจะนิยมความรุนแรง และ (1.2) ความไม่เท่าเทียมทางเศรษฐกิจและสังคม ซึ่ง

อินโดนีเซียมองว่าแนวคิดอิสลามสายกลางอาจช่วยลดปัญหาดังกล่าวได้

หลังจากที่มีการประชุมสองครั้งผ่านฉันทามติแห่งชาติที่สภาอุลามาห์อินโดนีเซีย (Indonesia Ulama Council: MUI) ของอินโดนีเซีย เมื่อเดือนสิงหาคม ปี 2015 ได้มีการประกาศใช้แนวคิดอิสลามสายกลางให้เป็นแนวทางในการกำหนดนโยบายในทุกระดับ โดยแนวคิดอิสลามสายกลาง มีหลักการดังนี้ (2.1) ไม่ใช่แนวคิดเสรีนิยม แต่เป็นแนวคิดทางศาสนาที่มุ่งลดใช้ความรุนแรง (2.2) ส่งเสริมความอดทน (2.3) มีความสมดุล (2.4) ความเสมอภาค เท่าเทียมและไม่เลือกปฏิบัติ (2.5) เน้นการปฏิรูป และ (2.6) มีพลวัตและนวัตกรรม ซึ่งฉันทามตินี้เรียกว่า “Mitsaq” (ข้อตกลงระหว่างชุมชนมุสลิมและไม่ใช่มุสลิม) ซึ่งอินโดนีเซียเรียกว่า “Darul Mitsaq” แนวคิดอิสลามสายกลาง ดังกล่าวดำเนินการภายใต้หลัก Pancasila (หลักปรัชญาแห่งรัฐของอินโดนีเซีย 5 ประการ) ในด้านการลดแนวคิดรุนแรง

หลักการแนวคิดอิสลามสายกลางขัดกับแนวคิดนิยมความรุนแรง และการปกครองแบบรัฐเคาะลีฟะฮ์ (Caliphate) ของกลุ่ม ISIS และกลุ่มก่อการร้ายอื่นๆ อยู่แล้ว ในด้านการลดความไม่เท่าเทียมทางเศรษฐกิจและสังคม แนวคิดนี้ถูกนำมาประยุกต์ใช้ โดยเป็นการบูรณาการการทำงานร่วมกันระหว่าง รัฐบาล ชุมชน และผู้ประกอบการ ซึ่งเรียกว่า Arus Baru Ekonomi Indonesia (กระแสเศรษฐกิจอินโดนีเซียใหม่) ในรูปของนโยบาย การเสริมสร้างศักยภาพทางเศรษฐกิจและชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายของประธานาธิบดี Joko Widodo ที่ให้ส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือระหว่างกลุ่มธุรกิจและชุมชนขนาดเล็ก รวมถึงโรงเรียนทั้งโรงเรียนอิสลามและองค์กรอิสลามต่างๆ ผ่านการสนับสนุนเงินทุน ความรู้ในการประกอบกิจการ และวิชาชีพ

ที่มา : <http://www.rsis.edu.sg/rsis-publication/rsis/emergence-of-wasatiyyah-islam-promoting-middle-way-islam-and-socio-economic-equality-in-indonesia/#.WfSSdUzblU>

RSIS มองว่าแนวคิดอิสลามสายกลาง สามารถนำมาใช้ในการป้องกันภัยคุกคามการก่อการร้ายข้ามชาติที่เพิ่มมากขึ้นในภูมิภาคได้ โดยการบูรณาการแนวคิดอิสลามสายกลางกับหน่วยงานต่างๆ ทั้งรัฐบาล ชุมชน และหน่วยงานด้านศึกษา เพื่อป้องกันและต่อต้านแนวคิดนิยมความรุนแรงที่เป็นภัยคุกคามต่อภูมิภาคทั้งในปัจจุบันและอนาคต สำหรับไทยหากต้องการนำแนวทางอิสลามสายกลางมาใช้ควรมีการปรึกษากับสำนักจุฬาราชมนตรีหรือผู้เชี่ยวชาญทางศาสนา เพื่อให้ได้แนวทางการปฏิบัติที่ถูกต้องในการลดแนวคิดนิยมความรุนแรง และอาจใช้ร่วมกับแนวทางการแก้ไขปัญหามีอยู่ใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ รวมทั้งเพื่อป้องกันไม่ให้เยาวชนและชาวมุสลิมบางส่วนไปเป็นนักรบต่างชาติ (Foreign Terrorist Fighters) ที่เดินทางไปเข้าร่วมกับกลุ่มผู้ก่อการร้ายข้ามชาติในต่างประเทศ

ภาพอนาคตเสถียรภาพทางยุทธศาสตร์ความมั่นคงของโลกในศตวรรษที่ 21

บทวิเคราะห์โดย สามีบัน Carnegie Moscow Center (CMC) US:INFRASILY



วิกฤตการณ์ ชีปนาวุธคิวบา (ระหว่างสงครามเย็น) เมื่อปี 1962 สร้างความกังวลให้โซเวียตและสหรัฐฯ ถึงความเป็นไปได้ที่จะเกิด “การโจมตีกันด้วยอาวุธนิวเคลียร์ทั้งหมดที่ต่างฝ่ายมีอยู่” (All out nuclear exchange) จึงเกิด “แนวคิดการสร้างเสถียรภาพทางยุทธศาสตร์” ขึ้นเป็นครั้งแรกเพื่อลดปัจจัยที่ทำให้เกิด “First nuclear strike” ทั้งสองชาติมองว่าการสกัดกั้นการเปิดการโจมตีเป็นสิ่งจำเป็น จึงนำมาสู่สนธิสัญญาการมีระบบต่อต้านชีปนาวุธในปี 1972 การที่โซเวียตและสหรัฐฯ เลือกที่จะไม่ “โจมตีกันด้วยอาวุธนิวเคลียร์ทั้งหมดที่ต่างฝ่ายมีอยู่” ในพื้นที่เผชิญหน้า (Theater of confrontation) ในยุโรปที่มี NATO ที่สนับสนุนโดย สหรัฐฯ กับ WARSAW PACT ที่สนับสนุน

โดยโซเวียต ทำให้ความตึงเครียดในยุโรปไม่เพิ่มสูงขึ้น แต่กลับเป็นการขยายขอบเขตความขัดแย้งให้เป็นประเด็นระดับโลก จึงเกิดภาพของ “สงครามตัวแทน” ขึ้นในเกาหลี, เวียดนาม หรือ อัฟกานิสถาน CMC มองว่าคุณลักษณะที่มีผลต่อการสร้างเสถียรภาพทางยุทธศาสตร์ความมั่นคงในช่วงสงครามเย็นประกอบด้วย (1.1) การมีคู่ขัดแย้งที่ชัดเจน (1.2) ความคิดที่จะไม่ทำลายกันด้วยอาวุธนิวเคลียร์ (1.3) การไม่ละเมิดข้อตกลง และ (1.4) ความสำเร็จในการควบคุมการสะสมอาวุธ ซึ่งการควบคุมอาวุธนิวเคลียร์อาจไม่ใช่คำตอบ เนื่องจากข้อตกลงอาจถูกละเมิดหรือยกเลิกได้ตลอดเวลา และมนุษยชาติโชคที่รอดพ้นจากวิกฤตการณ์ชีปนาวุธคิวบามาได้

25 ปีหลังสิ้นสุดสงครามเย็นเป็นช่วงเวลาแห่งความสงบเกิด “Pax Americana” คือชาตินิยมอำนาจรวมกันเป็นขั้วเดียว (Unipolarity) และอยู่ร่วมกันอย่างสันติตั้งแต่ปี 2005 ชาตินิยมอำนาจกลับมาแย่งชิงอำนาจกันอีกครั้งพร้อมกับประเด็นการสร้างเสถียรภาพทางยุทธศาสตร์ความมั่นคง อาวุธนิวเคลียร์ยังคงเป็นเครื่องมือหนึ่งในการต่อรองของชาติที่มีอาวุธชนิดนี้ไว้ในครอบครองคือ สหรัฐฯ รัสเซีย อังกฤษ และฝรั่งเศส เพียงแต่ครั้งนี้มี จีน อินเดีย เกาหลีเหนือ ปากีสถาน อิหร่าน และอิหร่านเป็นผู้เล่นรายใหม่ มิติของความสัมพันธ์จึงซับซ้อนมากขึ้น จากเหตุการณ์ 9/11 “Non-state actors” คือผู้เล่นอีกราย เกิดความกังวลถึงการจู่โจมโจมตี (False-flag attack) เพื่อสร้างความขัดแย้งให้เกิดขึ้นระหว่างผู้เล่นทั้งหมด และยังสร้างความตึงเครียดระหว่าง สหรัฐฯ และรัสเซีย ว่าฝ่ายใดเป็นผู้อยู่เบื้องหลัง นอกจากนี้การพัฒนา “อาวุธทางยุทธศาสตร์ที่ไม่ใช่นิวเคลียร์” ที่เกี่ยวกับไซเบอร์ ปัญญาประดิษฐ์ และอาวุธทางอวกาศ โดยเฉพาะการโจมตีทางไซเบอร์ที่สามารถทำลายขีดความสามารถของโครงสร้างพื้นฐานทั้งระบบสนับสนุนอาวุธนิวเคลียร์ และประเทศได้ CMC มองว่าคุณลักษณะที่มีผลต่อการสร้างเสถียรภาพทางยุทธศาสตร์ความมั่นคงในศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วย (2.1) ความเชื่อมั่นระหว่างชาติที่ครอบครองอาวุธนิวเคลียร์ที่มีหลายขั้ว (Multipolarity) (2.2) การไม่มองข้าม “Non-state actors” ที่การจู่โจมโจมตีได้ และ (2.3) การไม่มองข้ามพลังของ “อาวุธทางยุทธศาสตร์ที่ไม่ใช่นิวเคลียร์”

CMC มองว่าการควบคุมอาวุธนิวเคลียร์ยังคงมีความจำเป็น การที่สหรัฐฯ มีแผนถอนตัวจากสนธิสัญญาควบคุมอาวุธนิวเคลียร์ระยะกลาง (Intermediate-Range Nuclear Forces: INF) จะกระทบต่อเสถียรภาพความมั่นคงโลกอย่างมาก และแสดงความกังวลถึงการต่ออายุสนธิสัญญา “New START (Strategic Arms Reduction Treaty)” ระหว่าง สหรัฐฯ กับรัสเซีย คือ ที่จะหมดลงในปี 2021 นอกจากนี้การสร้างความร่วมมือระหว่างชาติที่ครอบครองอาวุธชนิดนี้เป็นเรื่องที่มีความสำคัญโดยเฉพาะการสื่อสารระหว่างกัน เพื่อป้องกันการรับรู้ที่คลาดเคลื่อนที่อาจนำไปสู่ความขัดแย้งครั้งใหม่ เช่นเดียวกับการควบคุมการใช้ “อาวุธทางยุทธศาสตร์ที่ไม่ใช่นิวเคลียร์” เป็นประเด็นที่ควรมีการหารือกันอย่างเป็นทางการ เห็นได้ว่าบริบทความมั่นคงของโลกมีการเปลี่ยนแปลง และมีบริบทที่ซับซ้อน ดังนั้นการวาดภาพอนาคตจึงมีความจำเป็นในการกำหนดทิศทาง การดำเนินการ และวิธีการในการรับมือ ซึ่งไทยเองควรแสวงหาวิธีการในการวาดภาพอนาคตความมั่นคง เพื่อเป็นการเตรียมพร้อมในระยะยาว และสร้างความมั่นคงให้เกิดขึ้นกับประเทศ

ที่มา : <https://carnegie.ru/commentary/77625>

“America First” ก็เป็นมากกว่าคำพูด

ภาควิเคราะห์โดย สถาบัน Institute of Strategic and International Studies (ISIS) ประเทศมาเลเซีย

จากกรณีที่ ปธน.โดนัลด์ ทรัมป์ ไม่เข้าร่วมการประชุม “East Asia Summit” ที่สิงคโปร์ ได้เกิดคำถามถึงท่าทีของสหรัฐฯ ว่าต้องการแยกตัวจากภูมิภาคเอเชียแปซิฟิกหรือไม่ ซึ่งการกระทำดังกล่าวสวนทางกับการเดินสายพบปะผู้นำในเอเชียของ ปธน.ทรัมป์ เมื่อเดือน พ.ย. ปี 2017 ที่ผ่านมา ซึ่งเป็นกิจกรรมที่ ปธน. สหรัฐฯ กระทำมาตั้งแต่ทศวรรษที่ 1980 และเป็นเหมือนสัญลักษณ์ว่าสหรัฐฯ ยังคงให้ความสำคัญกับภูมิภาคนี้ การแสดงออกอื่นของสหรัฐฯ ในยุคของ ปธน.ทรัมป์ เช่น การแข่งขันทางยุทธศาสตร์ และการทำสงครามการค้ากับจีน แต่กลับถอนตัวจาก “Comprehensive and Progressive Agreement for Trans-Pacific Partnership: (CPTPP)” ทั้งที่ชาติสมาชิกเกือบทั้งหมดเป็นชาติในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิกซึ่งเป็นคู่ค้าหลักของสหรัฐฯ สิ่งเหล่านี้สร้างความสับสนให้บรรดาผู้สังเกตการณ์ และผู้ปฏิบัติที่เกี่ยวข้อง ที่ต้องการความชัดเจนในความคิด (Ideals) และคุณค่า (Values) ที่สหรัฐฯ ต้องการ อาจเป็นเพราะ ปธน.ทรัมป์ ต้องการผลตอบแทนจากการลงทุนที่ดีที่สุด (the best return-of-investment) ในทุกกิจกรรมที่ได้ลงทุนไปในภูมิภาคนี้ และมองว่าถึงเวลาที่ต้องเก็บเกี่ยวผลประโยชน์คืน นอกจากนี้สหรัฐฯ ต้องการการสนับสนุนอย่างแน่นแฟ้นในแนวทาง และแนวคิดที่เตรียมไว้ ตลอดจนมีความคาดหวังในชาติพันธมิตรคือ ญี่ปุ่น เกาหลีใต้ และออสเตรเลีย ในการแสดงบทบาทสนับสนุนการทำงานของสหรัฐฯ โดยเฉพาะการร่วมกันออกค่าใช้จ่ายด้านการรักษาความมั่นคง

สิ่งที่ทำให้เกิดความแตกต่างในการดำเนินนโยบายของสหรัฐฯ โดยเฉพาะนโยบายต่างประเทศ และการทูต ในยุค ปธน.ทรัมป์ อาจมาจากวิธีที่ใช้ในการหาเสียงที่เหมือนเป็นแนวคิดในการบริหารของเขานั้นคือ “America First” และ ISIS มองว่า ปธน.ทรัมป์ กำลังทำตามสิ่งที่เขาพูดไว้อย่างจริงจังทั้งในประเทศและต่างประเทศ เพื่อแสดงว่าเขาปฏิบัติตามสิ่งที่หาเสียงไว้นั้นคือ “การรักษาผลประโยชน์ให้กับประชาชนและประเทศ เพื่อให้สหรัฐฯ กลับมาเป็นชาติมหาอำนาจอย่างแท้จริง” และเพื่อหวังผลในการเลือกตั้ง ปธน. สหรัฐฯ ที่จะเกิดขึ้นในอีกสองปีข้างหน้า ดังนั้นจึงไม่แปลกที่กิจกรรมใดที่ ปธน.ทรัมป์ คิดว่าสหรัฐฯ เสียเปรียบ และเป็นการลงทุนที่ไม่คุ้มค่าจะถูกปฏิเสธอย่างรวดเร็ว ซึ่งกลายมาเป็นความท้าทายที่ชาติในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิกต้องปรับตัว และหาวิธีรับมือให้ทันกับพลวัตใหม่นี้

ในส่วนของมาเลเซียเอง ISIS ให้ความเห็นว่า ความสัมพันธ์กับสหรัฐฯ นั้นเป็นไปอย่างมั่นคง และสามารถตอบสนองนโยบายภายใต้การบริหารของ ปธน.ทรัมป์ได้ ตั้งแต่รัฐบาลของ นายนาจิบ ราซัค จนถึง ดร.มาฮาเธร์ และมองว่าด้วยความสัมพันธ์ที่แน่นแฟ้นอาจพัฒนาไปสู่การเป็นหุ้นส่วนทางยุทธศาสตร์ที่สำคัญสำหรับสหรัฐฯ ในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก ซึ่งความท้าทายหลักของมาเลเซียและชาติในภูมิภาคนี้ คือกระแสการต่อต้านความร่วมมือกับสหรัฐฯ นั่นเอง ในส่วนของประเทศไทยควรสนับสนุนชาติมหาอำนาจใดๆ ตามแต่ละประเด็นที่สมควรเท่าที่จะเป็นไปได้ โดยคำนึงถึงผลประโยชน์ของชาติเป็นสำคัญ การแสดงออกในฐานะประธานอาเซียนควรแสดงบทบาทในการนำพาประชาคมอาเซียนให้ได้รับประโยชน์เท่าที่เป็นไปได้จากการปฏิสัมพันธ์กับชาตินอกอาเซียน บนพื้นฐานของความสบายใจของชาติสมาชิกอาเซียน

ที่มา : http://www.isis.org.my/attachments/commentaries/2018/TD_13_Nov_NST.pdf

การสูญเสียสถานะของรัฐในการกำหนดบรรทัดฐานจากการทูตในการรักษาความมั่นคงปลอดภัยทางไซเบอร์

ภาควิเคราะห์โดย สถาบัน Russian International Affairs Council (RIAC) ประเทศรัสเซีย

ตั้งเฝ้า “รัฐ” เป็นผู้กำหนดขอบเขต และกำหนดวิธีทางด้านการเมืองระหว่างประเทศเสมอมาโดยเฉพาะด้านความมั่นคง ในขณะที่ “แนวคิดการเมืองสังคมนิยม” (Political realism) แบบดั้งเดิม ได้สร้างสิทธิพิเศษให้กับรัฐในการดำเนินกิจกรรมด้านการเมืองระหว่างประเทศ รวมถึงการกำหนดกฎหมายระหว่างประเทศด้วยเช่นกัน แม้แต่ตัวแสดงอื่น จากภาคเอกชน และภาคประชาสังคมที่ได้รับการยอมรับ สนับสนุน และมีอิทธิพลในการขึ้นระดับนานาชาติ ยังไม่สามารถเข้ามามีอิทธิพลเหนือการกำหนดบรรทัดฐานโดยเฉพาะกฎหมายระหว่างประเทศ สำหรับแขนงต่างๆ ได้ การอุบัติขึ้นของเทคโนโลยีสารสนเทศในรูปแบบใหม่ๆ ก่อให้เกิดความท้าทายต่อความมั่นคงของรัฐ ในฐานะตัวแสดงใหม่ที่ทำให้เกิดประเด็นพุดคุยในประเด็นเรื่อง “บรรทัดฐานทางไซเบอร์” (Cyber norm) และพฤติกรรมที่แสดงถึงความรับผิดชอบในโลกไซเบอร์ ด้วยกระแสของเทคโนโลยีที่เปลี่ยนไปทำให้เห็นปรากฏการณ์ที่บางรัฐกำลังพัฒนา และบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับ “บรรทัดฐานทางไซเบอร์” เพื่อแสดงให้เห็นถึงภาวะของความรับผิดชอบสำหรับบุคคลผู้ละเมิดกฎหมาย ซึ่ง RIAC ตั้งข้อสังเกตว่า “ภาวะสูญเสียทางอำนาจ” ที่กำลังเกิดขึ้นในโลกไซเบอร์ มี “ตัวแสดงที่ไม่ใช่รัฐ” เข้าร่วมเป็นผู้เล่นในเกมนี้ และพยายามหาผลประโยชน์จากภาวะความไม่แน่นอนที่เกิดขึ้นในโลกไซเบอร์ ตัวแสดงเหล่านี้คือ กลุ่มธุรกิจ และกลุ่มทางเทคโนโลยี ที่นับวันจะทรงอิทธิพลมากขึ้น จากการเป็นผู้ผลิตเนื้อหา, ซอฟต์แวร์ และฮาร์ดแวร์, การเป็นเจ้าของและผู้ดำเนินงานเกี่ยวกับโครงสร้างพื้นฐานทางอินเทอร์เน็ตที่สำคัญ

การไร้ซึ่งขีดความสามารถด้านไซเบอร์เพื่อรับมือกับเหตุการณ์ฉุกเฉิน และต้องการกำลังในการสืบสวนหาสาเหตุที่เกิดขึ้น ข้อจำกัดเหล่านี้เป็นปัจจัยที่ทำให้เกิด computer emergency response teams (CERTs) และ computer security incident response teams (CSIRTs) ขึ้นที่มีทั้งหน่วยงานของรัฐ และภาคส่วนต่างๆ จากงาน “Internet Governance Forum 2017” ได้เกิดปรากฏการณ์ที่เรียกว่า “การทูต CERT” ขึ้น มีจุดประสงค์เพื่อสร้างความร่วมมือเชิงสร้างสรรค์ในการรับมือกับเหตุการณ์ทางไซเบอร์ที่ต้องการความเชื่อมั่นในระดับสูง และสร้างความสนิทสนม

คุ้นเคยระหว่างหน่วยงาน CERT ในการรับมือกับภัยคุกคามไซเบอร์ที่มีลักษณะไร้พรมแดนนี้ จุดประสงค์ดังกล่าวสร้างความเคลือบแคลงสงสัยให้กับฝ่ายรัฐที่มองว่าเป็นความพยายามของภาคส่วนที่ไม่ใช่รัฐในการกำหนดบรรทัดฐานทางไซเบอร์ขึ้นเองโดยไม่ผ่านรัฐ การที่บริษัทเอกชนหลายแห่งให้ความสนใจในการสร้างบรรทัดฐานขึ้นเองสำหรับพื้นที่ทางไซเบอร์ เพื่อป้องกันผลกระทบต่อบริษัท และลูกค้าจากการถูกโจมตีทางไซเบอร์ ดังนั้นแนวคิดการสร้าง “แนวปฏิบัติของโลกเพื่อปกป้องพื้นที่ทางไซเบอร์” จึงเกิดขึ้นโดยไมโครซอฟท์ เป็นบริษัทแรกที่เสนอแนวความคิดนี้เมื่อปี 2014 ประกอบด้วยหลักการพื้นฐานการรักษาความมั่นคงปลอดภัยทางไซเบอร์ระหว่างประเทศในภาวะสันติ และยังคงถูกกล่าวถึงจนถึงปัจจุบัน ออกมาในรูปแบบของข้อตกลง และกฎบัตร ที่มีจุดประสงค์ในการปกป้องระบบผู้ใช้ ตลอดจนโครงสร้างพื้นฐานทางอินเทอร์เน็ต ล่าสุดมีการริเริ่มกระบวนการเกี่ยวกับรักษาความมั่นคงทางไซเบอร์ที่ประกาศโดยบริษัทยักษ์ใหญ่ทางไอทีแห่งหนึ่ง และได้รับการสนับสนุนจาก Facebook, CISCO, Dell, Microsoft, Nokia, Panasonic, Telephonic เช่นเดียวกับกฎบัตรของซีเมนส์ ที่ได้รับการสนับสนุนจาก Airbus, IBM และ T-Mobile ซึ่งในอีกไม่กี่ข้างหน้าพวกเราทุกคนอาจต้องเรียนรู้ และยอมรับ “บรรทัดฐานทางไซเบอร์ที่มีอยู่อย่างท่วมท้น” (Cascade of cyber norm)

RIAC มองว่ากฎหมายเกี่ยวกับบรรทัดฐานทางไซเบอร์ ที่รัฐสร้างขึ้นเป็นเพียงส่วนหนึ่งของการทูตทางไซเบอร์ ซึ่งยังไม่มีหลักฐานเชิงประจักษ์ว่าสามารถบังคับใช้ได้จริง ดังนั้นรัฐต่างๆ อาจมีความจำเป็นในการยอมรับ และทำงานบนแนวคิดริเริ่มของตัวแสดงที่ไม่ใช่รัฐ ตลอดจนหารีร่วมกันถึงบรรทัดฐานระหว่างประเทศที่เหมาะสม ซึ่งอาจมีกระแสต่อต้านจากบางรัฐที่แนวทางดังกล่าวอาจขัดกับนโยบาย หรือวิสัยทัศน์ของรัฐจึงยังไม่พร้อมที่จะยอมรับในเสรีของการปฏิบัติของภาคส่วนต่างๆ ในการสร้างความมั่นคงปลอดภัยทางไซเบอร์ ดังนั้นไทยเองอาจมองหาความร่วมมือกับภาคส่วนต่างๆ ทั้งในประเทศ และต่างประเทศเพื่อสร้างบรรทัดฐานทางไซเบอร์ และตามมาด้วยกฎ ระเบียบที่เหมาะสมกับประเทศ และบรรทัดฐานที่เหมาะสมสำหรับอาเซียน เสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงาน CERT และส่งเสริมการมีส่วนร่วมในหน่วยงานด้านไซเบอร์ของอาเซียน ในวาระการเป็นประธานอาเซียนของไทย

ที่มา : <http://russiancouncil.ru/en/analitics-and-comments/analitics/a-new-cybersecurity-diplomacy-are-states-losing-ground-in-norm-making/>

The Beijing Xiangshan Forum: การแข่งขันหรือการอยู่ร่วมกัน?

บทวิเคราะห์โดย สถาบัน S. Rajaratnam School of International Studies (RSIS) ประเทศสิงคโปร์



The Beijing Xiangshan Forum (BXF) กำลังพัฒนาเป็นเวทีสำคัญถึงทางการ (track 1.5 platform) ประกอบ

ด้วยผู้แทนจากภาควิชาการ และภาคส่วนต่างๆ ที่เกี่ยวข้องเข้าร่วมพูดคุย ในประเด็นความร่วมมือด้านความมั่นคงในภูมิภาคและในระดับโลก โดยการประชุม Xiangshan Forum ครั้งที่ 8 เมื่อ 24 - 26 ต.ค.61 ที่ผ่านมา จัดขึ้นจากความร่วมมือระหว่าง สถาบันศึกษายุทธศาสตร์นานาชาติ สปจ. (China Institute for International Strategic Studies: CISS) และสถาบันวิทยาการทหาร สปจ. (The China Association for Military Science: CAMS) การประชุมฯ นี้เริ่มขึ้นในปี 49 มีผู้เข้าร่วมกว่า 70 ประเทศและจากองค์กรระหว่างประเทศ ซึ่งเป็นการอภิปรายเกี่ยวกับ “การส่งเสริมความสัมพันธ์หุ้นส่วนแบบใหม่ที่มีความเสมอภาคและเชื่อถือซึ่งกันและกัน ตลอดจนเพิ่มพูนความร่วมมือและได้ชัยชนะร่วมกัน” โดย ปธน.สี จิ้นผิง ได้ส่งสารแสดงความยินดีถึงที่ประชุม และกล่าวว่ากระแส “สันติภาพ การพัฒนาความร่วมมือและได้ชัยชนะร่วมกัน” เป็นกระแสที่ได้รับการกล่าวถึงเป็นอย่างมากในปัจจุบันนี้ และได้กลายเป็นความรับรู้ร่วมกันของผู้แทนที่เข้าร่วมประชุม

RSIS มองว่า จีนต้องการให้เวทีการประชุมฯ BXF เป็นคู่แข่งกับ Shangri La Dialogue (SLD) กล่าวคือ นับตั้งแต่ก่อตั้ง BXF ได้รับการเปรียบเทียบกับ SLD ซึ่งเป็นการประชุมฯ ด้านความมั่นคงประจำปี

ของภูมิภาค ที่จัดขึ้นโดยสิงคโปร์เป็นประจำทุกปี สถาบันการศึกษานานาชาติและการรักษาความปลอดภัย (Institute of International and Security Studies: IISS) ของอังกฤษ กล่าวว่า BXF ได้เรียนรู้จาก SLD และเวทีการประชุมฯ ด้านความมั่นคงอื่น ๆ ที่อยู่ระหว่างการสร้างตัวเองขึ้นมาเหมือนกัน โดย BXF ได้กลายเป็นเวทีที่จีนใช้สื่อสารมุมมองของจีน เพื่อให้ประเทศอื่นๆ เข้าใจจีนได้ดียิ่งขึ้น โดย BXF จะเปิดโอกาสสำหรับการเจรจาระดับผู้แทน และอำนวยความสะดวกในการอภิปรายเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วที่เกิดขึ้นทั่วทุกมุมโลก ทั้งนี้ คณะผู้แทนจากเกาหลีเหนือ ได้เคยเข้าร่วมการประชุมเป็นครั้งแรก โดยเขาได้พูดในประเด็นที่สำคัญของอาเซียน ได้แก่ “แนวทางปฏิบัติ”(Code of Conduct) ในทะเลจีนใต้, ความร่วมมือแบบพหุภาคี, ปัญญาประดิษฐ์, อินโด-แปซิฟิกและภัยคุกคามทางทะเลรูปแบบใหม่

RSIS ตั้งข้อสังเกตว่า

(1) จีนมีเป้าหมายที่จะขยายตลาดอาวุธผ่านเวทีนี้ เนื่องจากผู้เข้าร่วมประชุมฯ BXF มักจะเป็นทั้งรัฐมนตรีและเจ้าหน้าที่ระดับสูงของกองทัพ ซึ่งจีนจะถือโอกาสพาเข้าเยี่ยมชม NORINCO Exhibition Centre ซึ่งเป็นศูนย์จัดแสดงอาวุธของกลุ่มบริษัท NORINCO ที่ให้บริการและสนับสนุนระบบอาวุธและอุตสาหกรรมป้องกันประเทศจีนในต่างประเทศกว่าร้อยละ 80 ดังนั้นวาระการประชุมฯ BXF จึงอาจเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการขยายตลาดอาวุธของจีน

(2) BXF ยังเป็นยุทธศาสตร์ที่น่าเสนอ The Belt and Road Initiative (BRI) ของจีน เพื่อขยายผลทางเศรษฐกิจให้กับลูกค้าของจีนและเป็นการพยายามที่จะสร้างความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมระหว่างประเทศที่เอื้อต่อการพัฒนาอย่างต่อเนื่องของจีน และ

(3) BXF ยังสอดคล้องกับความร่วมมือทางทะเลด้วยการจัดการ ผักขมทางทะเลร่วมระหว่างประเทศอาเซียน-จีนเป็นครั้งแรก ซึ่งการ ข้อมรดกกล่าว อาจเป็นการขยายขอบเขตความมั่นคงในภูมิภาคของจีน ดังนั้นความสำคัญของ BXF ที่กำลังเติบโตอย่างต่อเนื่องได้กลายเป็น ท่อนำส่งการทูตฝ่ายทหาร ซึ่งองค์กรต่างๆ กำลังจับตาดูนวัตกรรม ที่เพิ่มขึ้นของจีนพยายาม และการพัฒนาสถาปัตยกรรมด้านความมั่นคง ด้วย BXF ได้รับการสนับสนุนจากผู้นำระดับสูงทำให้ เป็นการประชุมฯ ที่สำคัญในการใช้การทูตฝ่ายทหาร และการป้องกันประเทศของจีน

ที่มา : <http://www.rsis.edu.sg/rsis-publication/rsis/the-beijing-xiangshan-forum-competition-or-co-existence>

ความล้มเหลวของซาอุดีอาระเบียกับสงครามในเยเมน

นักวิเคราะห์โดย สถาบัน Council on Foreign Relations (CFR) สหรัฐอเมริกา

จาก เหตุการณ์สังหารนาย Jamal Khashoggi บรรณาธิการข่าว ชาวซาอุดีอาระเบีย, การละเมิดสิทธิมนุษยชน และความสนใจของสื่อ เกี่ยวกับสงครามในเยเมน ก่อให้เกิดแรงกดดันขึ้นกับซาอุดีอาระเบียให้ยุติสงคราม ขณะที่เจ้าหน้าที่ระดับสูงของสหรัฐฯ เรียกร้องให้ซาอุดีอาระเบียเห็นชอบในการ หยุดยิง และเข้าร่วมการพูดคุยที่มีสหประชาชาติเป็นผู้สนับสนุน มาตรการ เช่น การไม่สนับสนุนการเติมน้ำมันอากาศยานสำหรับการทิ้งระเบิดให้ กับซาอุดีอาระเบียมาใช้ อย่างไรก็ตามวุฒิสภาสหรัฐฯมีมติให้ยุติการขายอาวุธ เช่นเดียวกับที่เยอรมันเคยยกเลิกการขายอาวุธให้กับซาอุดีอาระเบียเมื่อไม่นานมานี้ แรงกดดันที่เพิ่มขึ้น ทำให้ สหรัฐภายใต้การบริหารของ ปธน.โดนัลด์ ทรัมป์ จำเป็นต้องทบทวนการให้การสนับสนุนโดยปราศจากเงื่อนไขกับ ซาอุดีอาระเบีย ในโครงการต่างๆเกือบทั้งหมด ซึ่งสร้างความหวังว่าสงครามใน เยเมนจะดำเนินไปสู่การพูดคุยในที่สุด โดย CFR หวังว่าการพูดคุยซึ่งจัด โดยสหประชาชาติที่มีอังกฤษในฐานะผู้ไกล่เกลี่ยจะมีผลเป็นรูปธรรม และหวังว่า ซาอุดีอาระเบีย กับพันธมิตร (Emirati partners) จะมีท่าทีประนีประนอม กับ กลุ่มฮูตี ที่สนับสนุนโดยอิหร่าน ซึ่งกำลังปกครองพื้นที่ส่วนใหญ่เยเมน แต่การถูกโดดเดี่ยวทางเศรษฐกิจ และการถูกโจมตีอย่างหนักจากซาอุดีอาระเบีย ประกอบกับการไม่ประนีประนอมของอิหร่าน นโยบายของสหรัฐฯ อาจเป็นอุปสรรคขัดขวางการพูดคุย และทำให้ซาอุดีอาระเบีย และพันธมิตร ตัดสินใจกลับมาโจมตีอีกครั้ง ซึ่งสหประชาชาติประเมินว่าสถานการณ์ด้าน มนุษยธรรมอาจดำเนินไปสู่ความเลวร้ายกว่าเดิม ถึงแม้ว่า กลุ่มฮูตี จะ ยอมจำนนก็ตาม

ซาอุดีอาระเบีย อ้างว่าไม่มีทางเลือก แต่พร้อมที่จะยกระดับสงคราม ครอบคลุมไปยังไม่บรรลุข้อตกลงในการพูดคุย CFR เสนอว่าทางออกที่ดีของ ซาอุดีอาระเบีย คือ “การประกาศชัยชนะแล้วกลับบ้าน” โดยมองว่าการยอมยุติ การลงทุนในสงครามที่ยืดเยื้อมากกว่าสามปีครึ่ง, การลดความกังวลถึงการ แทรกแซงของอิหร่าน และภัยคุกคามจากกลุ่มฮูตี ข้อพิจารณาดังกล่าว อาจสร้างความไม่สบายใจ และยากที่ ซาอุดีอาระเบีย จะยอมรับได้ แต่ก็ดีกว่าการ เลือกที่จะทำสงครามต่อไปโดยที่ ซาอุดีอาระเบีย เองไม่สามารถประเมินต้นทุนได้ เลยว่าเป็นการลงทุนที่คุ้มค่า และสามารถตอบสนองความมุ่งหมายได้ไม่ ว่าจะเป็นด้าน มนุษยธรรม, การเงิน, ยุทธศาสตร์ หรือแม้แต่ภาพลักษณ์ ก็ตาม CFR สรุปว่าซาอุดีอาระเบียล้มเหลวในการทำสงครามในเยเมน ที่ยาวนาน

ที่มา : <https://www.cfr.org/article/saudi-arabias-war-yemen-has-failed>

ซึ่งในอนาคต BXF ดูเหมือนจะตั้งเป้าหมายเป็นคู่แข่งกับ SLD ซึ่งใน อนาคตมีแนวโน้มว่าทั้งสองการประชุมนี้จะอยู่ร่วมกันภายใต้ภูมิทัศน์ ความมั่นคงที่เกิดขึ้นใหม่ ดังนั้นจะเห็นได้ว่าปัจจุบันภาพรวมด้าน ความมั่นคงของภูมิภาคมีเสถียรภาพมากยิ่งขึ้น จากพัฒนาการและ ความร่วมมืออย่างต่อเนื่องของประเทศสมาชิกอาเซียนและประเทศคู่ เจรจา ซึ่งการเป็นประธานอาเซียนในปี 2562 จะทำให้ไทยมีส่วนร่วมใน การเสริมสร้างความร่วมมือในการพัฒนาขีดความสามารถและเตรียม ความพร้อมสำหรับการรับมือกับความท้าทายในภูมิภาคในอนาคต



การใช้ปฏิบัติการทางทหารเข้าโจมตีอย่างรวดเร็ว ผลที่เกิดขึ้นคือ กลุ่ม ฮูตี แข็งแกร่งขึ้น, อิทธิพลของอิหร่านใน เยเมน มีมากขึ้น, ภัยคุกคาม หลักด้านการก่อการร้ายยังเป็น กลุ่มอัลเคด้า เหมือนเดิม, เยเมนกลายเป็นประเทศที่สถานการณ์ด้านมนุษยธรรมที่เลวร้ายที่สุดในโลก, ผู้พลพ หนีภัยสงครามจำนวนมากที่ทะลักเข้ามา ซาอุดีอาระเบีย ผ่านทางโอมาน และภาพ ลักษณ์ของ ซาอุดีอาระเบียเอง สิ่งเหล่านี้ล้วนส่งผลเสียต่อความมุ่งมั่นของ ซาอุดีอาระเบีย ในการเป็นประเทศที่มีความทันสมัย ในด้านอุตสาหกรรม และเศรษฐกิจ เป็นจุดหมายปลายทางของนักท่องเที่ยว ดังนั้น ซาอุดีอาระเบีย จำเป็นต้อง ทบทวนนโยบาย, เปลี่ยนแปลงความมุ่งหมาย เพื่อตอบสนองความมุ่งมั่น ที่ได้ตั้งไว้

สำหรับ ซาอุดีอาระเบีย การกลับบ้าน ไม่ใช่การเพิกเฉยต่อภัยคุกคาม แต่ เป็นการเปลี่ยนหนทางปฏิบัติในการรักษาผลประโยชน์ของชาติ เช่น ใช้การลาดตระเวนทางเรือภายใต้การสนับสนุนของ สหรัฐฯ เพื่อสกัดกั้น อิหร่านในการส่งอาวุธให้กลุ่มฮูตี, การเพิ่มแรงกดดันทางการทูต และทาง เศรษฐกิจกับ โอมาน เพื่อตัดช่องทางสนับสนุนทางการเงิน, การเสริมสร้าง กำลังตามแนวชายแดนให้มีความพร้อมในการต่อต้านชิปนาวุธ, การติด ตั้งระบบต่อต้านชิปนาวุธรอบกรุงริยาด และเมืองต่างๆรอบ ซาอุดีอาระเบีย ซึ่งรวม ถึงระบบ “Theater High Altitude Area Defense Systems” ที่สนับสนุนโดยสหรัฐฯ ตลอดจนการสนับสนุนทางการเงิน และการช่วยเหลือทางมนุษยธรรมให้กับพันธมิตรของ ซาอุดีอาระเบีย ในเยเมน หรือแม้แต่ สนับสนุนทางการเงิน และทางเศรษฐกิจให้กับ กลุ่มฮูตี เพื่อลดทอน อิทธิพลของอิหร่าน และลดทอนที่แข็งแกร่งของกลุ่มฮูตี จึงเห็นได้ว่าการ บริหารการใช้อำนาจทั้ง Hard power และ Soft power ให้เหมาะสม กับเหตุการณ์ปัจจุบัน และแนวโน้มที่จะเกิดขึ้นในอนาคตเป็นสิ่งสำคัญใน การสร้างความมั่นคง, ความได้เปรียบ และการรักษาผลประโยชน์ของชาติ

อาเซียนกับการเป็นผู้นำในการพัฒนาที่ยั่งยืน

บทวิเคราะห์โดย สถาบัน S. Rajaratnam School of International Studies (RSIS) ประเทศสิงคโปร์

อาเซียนมีแผนก่อตั้ง “ASEAN Centre for Sustainable Development Studies and Dialogue (ACSDD)” โดยหวังให้อาเซียนเป็นผู้นำในการร่วมมือเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน และเหมาะสมตามที่ควรจะเป็น โดยผู้ออกนโยบายในภูมิภาคนี้ ควรนำบทเรียนที่ได้จากประสบการณ์ของอาเซียนในอดีต และการปฏิบัติต่างๆ มาประกอบกับการกำหนดข้อบังคับ และกรอบกฎหมายของหน่วยงานนี้ จากการประชุมผู้นำด้านการเงินโลก “IMF-World Bank meeting” ที่เมืองบาห์ลี ประเทศอินโดนีเซีย เมื่อ 12-14 ตุลาคม 2561 ผู้นำอาเซียนหลายชาติได้หยิบยกประเด็นหรืออย่างไม่เป็นทางการ หนึ่งในนั้นคือ “การพัฒนาอย่างยั่งยืน” ในการประชุมข้างต้นเลขาธิการสหประชาชาติได้เน้นย้ำถึงสถานการณ์หนี้สินที่มีระดับสูงในหลายประเทศ ซึ่งลดทอนความสามารถของรัฐในการผันงบประมาณเพื่อสนองความต้องการของประชาชน และลงทุนเพื่อให้บรรลุการพัฒนาที่ยั่งยืนของสหประชาชาติปี 2030 ในการประชุมผู้นำอาเซียนเมื่อไม่นานมานี้ในเรื่อง “การบรรลุ

เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน และการเอาชนะช่องว่างการพัฒนาผ่านความร่วมมือในระดับภูมิภาค และระดับโลก”

ชาติสมาชิกเห็นพ้องในการทำให้วาระการพัฒนาที่ยั่งยืนปี 2030 เป็นจริง และหาวิธีถึงความท้าทายที่เกิดขึ้นต่อการพัฒนาที่ยั่งยืน และ RSIS ให้ความหมายของ “การพัฒนาอย่างยั่งยืน” ว่าเป็นการพัฒนาที่สนองตอบกับความต้องการในปัจจุบัน และไม่บั่นทอนความสามารถในการสนองตอบความต้องการของคนรุ่นถัดไป ซึ่งจะสำเร็จได้ด้วยการรักษาสมดุลของรูปแบบการดำเนินชีวิต, การพัฒนาทางเศรษฐกิจ, การพัฒนาทางสังคม และการรักษาสังแวดล้อม

RSIS มองว่าอาเซียนต้องการ “การพัฒนาที่ยั่งยืน” เนื่องจาก (2.1) การสูญเสียความสามารถในการผลิต เนื่องจากความต้องการที่จะพัฒนาเศรษฐกิจ และประสบกับการขาดดุลการค้าจนต้องขอยืมเงินมา



รัสเซีย-เวียดนาม สมดุลแห่งยุทธศาสตร์

บทวิเคราะห์โดย สถาบัน Valdai Discussion Club (VDC) ประเทศรัสเซีย



นับตั้งแต่ปี 2012 ความสัมพันธ์ระหว่างรัสเซียและเวียดนาม เป็นไปในลักษณะ หุ่น ส่วนทางยุทธศาสตร์ที่มีความแน่นแฟ้นเมื่อเทียบกับชาติอื่นในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ โดยเฉพาะความสัมพันธ์ระหว่างผู้นำระดับ

สูงของทั้งสองประเทศที่มีการปฏิสัมพันธ์ตลอดหลายปีที่ผ่านมา เช่น การเยือนรัสเซียของอดีตประธานาธิบดี Tran Dai Quang ของเวียดนาม เมื่อ มิ.ย. 2017, การเยือนรัสเซียของประธานาธิบดี Nguyen Phu Trong ในขณะดำรงตำแหน่งเป็นเลขาธิการทั่วไปคณะกรรมการกลางของพรรคคอมมิวนิสต์เวียดนามเมื่อ ก.ย. 2018, การเยือนเวียดนามถึง 5 ครั้งของประธานาธิบดีวลาดิเมียร์ ปูติน ในปี 2017 ที่เดินทางเยือนหลายครั้งรวมถึงการร่วมประชุม APEC ที่เมืองดานัง หรือแม้แต่การเดินทางเยือนของนายกรัฐมนตรีดมิตรี เมดเวเดฟ ในปี 2015 และเมื่อครั้งดำรงตำแหน่งประธานาธิบดีเมื่อปี 2010 เป็นต้น

ทั้งสองชาติยังรักษาความเป็นหุ้นส่วนในด้านอื่นๆ เช่น ความร่วมมือทางทหาร, การค้า, เศรษฐกิจ, วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี ทั้งสองชาติมีความต้องการที่จะสร้าง “Polycentric international system” อยู่บนพื้นฐานของหลัก common security ที่ไม่แทรกแซงกัน ทั้งนี้รัสเซียสนับสนุนอย่างเป็นทางการในการจัดทำ “ร่างแนวปฏิบัติในทะเลจีนใต้” ระหว่างอาเซียนกับจีนเมื่อปี 2002 รวมถึงการลงนามอื่น ที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อลดความขัดแย้งเหนือเกาะในทะเลจีนใต้ที่อ้างสิทธิ์โดย จีน เวียดนาม ฟิลิปปินส์ มาเลเซีย และบรูไน

โดยเฉพาะด้านเศรษฐกิจ เช่น The Vietsovpetro oil and gas joint venture ในเวียดนาม, Rusvietpetro companies ในรัสเซีย ซึ่งเป็นธุรกิจด้านการพัฒนาด้านไฮโดรคาร์บอน และโครงการก่อสร้าง

สถานีจ่ายก๊าซธรรมชาติที่จังหวัด Binh Thuan ในเวียดนาม ตามแผน Novatek เป็นต้น ในด้านการค้า เมื่อปี 2015 เวียดนามเป็นชาติเดียวในอาเซียนที่ลงนามกับ Eurasian Economic Union (EAEU) ที่มีรัสเซียเป็นผู้นำ ซึ่ง EAEU นั้นมีความร่วมมือกับ FTA อยู่ก่อนแล้ว จึงเป็นการขยายโอกาสการค้าของเวียดนามเหนือชาติอื่นในอาเซียน นอกจากนี้รัสเซียยังมองถึงการลงนามทางการค้าระหว่าง EAEU-FTA-ASEAN ซึ่ง VDC มองว่าอาจถูกขัดขวางจากชาติมหาอำนาจอื่น ดังนั้นการลงนามการค้าระหว่าง EAEU-FTA และชาติสมาชิกอาเซียนเป็นรายประเทศ เป็นแนวทางที่เป็นไปได้ซึ่งประเทศที่จะลงนามต่อไปคือ สิงคโปร์ อาจกล่าวได้ว่าหุ้นส่วนทางยุทธศาสตร์หลักในภูมิภาคนี้ของรัสเซีย คือ เวียดนาม แต่ VDC มองว่าไม่เป็นเช่นนั้น เหมือนกับหลายชาติในอาเซียน เวียดนามยังคงต้องการรักษาสมดุลทางยุทธศาสตร์ เช่น ด้านการทหาร เวียดนามยังมีความร่วมมือกับทั้ง สหรัฐฯ และชาติอื่น มีการเข้าร่วมการฝึก RIMPAC ที่จัดโดยสหรัฐฯ รวมถึงความพยายามที่จะเข้าไปค้าขายในสหรัฐฯ และริเริ่มความร่วมมือด้านเทคโนโลยีอีกด้วยเช่นกัน

ความสัมพันธ์ในฐานะมิตร และหุ้นส่วนเชิงยุทธศาสตร์ระหว่างรัสเซียกับเวียดนามที่มายาวนานกว่า 25 ปีนั้นอาจต้องเผชิญกับความท้าทาย เช่น การคว่ำบาตรของนานาชาติกับรัสเซียในด้านการถ่ายทอดเทคโนโลยีนิวเคลียร์, การกีดกันจากชาติมหาอำนาจอื่นที่ต้องการมีอิทธิพลในภูมิภาคนี้, การแข่งขันเชิงยุทธศาสตร์ของชาติสมาชิกอาเซียน และความต้องการรักษาสันติภาพของเวียดนาม เป็นต้น VDC สรุปว่าความท้าทายดังกล่าวอาจกระทบความเชื่อมั่นที่มีระหว่างรัสเซียกับเวียดนาม จำเป็นอย่างยิ่งที่ทั้งสองชาติจะต้องสร้างความเข้าใจกันโดยเฉพาะระดับยุทธศาสตร์ จะเห็นได้ว่าความร่วมมือในระดับทวิภาคีระหว่างชาติอื่นกับชาติสมาชิกในอาเซียนอาจเป็นเรื่องกิจการภายในของแต่ละชาติ แต่การตระหนักรู้ถึงการรักษาความสัมพันธ์ในอาเซียนเป็นเรื่องที่สำคัญเช่นเดียวกัน ดังนั้นประเทศไทยในฐานะประธานอาเซียนควรณรงค์ให้ชาติสมาชิกเกิดการตระหนักรู้ดังกล่าว และแสวงหาความร่วมมือเชิงสร้างสรรค์ และความพยายามการรักษาสมดุลทางยุทธศาสตร์ให้เกิดขึ้นในภูมิภาคนี้ต่อไป

พวงเศรษฐกิจของตน เช่น โครงการสร้างระเบียบเศรษฐกิจ จีน-ปากีสถาน ที่ทำให้ปากีสถานต้องนำเข้าเครื่องจักรจำนวนมาก ภายในระยะเวลา 2 ปี ของโครงการ ปากีสถานขาดดุลการค้าเพิ่มขึ้นร้อยละ 50 จนทำให้รัฐบาลจำเป็นต้องร้องขอความช่วยเหลือทางการเงิน (2.2) การตกเป็นเครื่องมือของชาติมหาอำนาจ เช่น จีน สหรัฐฯ และญี่ปุ่น ที่อ้างแนวคิดริเริ่มในการพัฒนาเพื่อสร้างอิทธิพลเหนือภูมิภาค ผ่านโครงการ เช่น Lancang-Mekong Cooperation, Japan-Mekong Cooperation และ Lower Mekong Initiative เป็นต้น (2.3) การกู้ยืมเงินมาพัฒนาเศรษฐกิจที่มากเกินไป จนทำให้สูญเสียความสามารถในการชำระหนี้สิน และนำมาสู่การสูญเสียอธิปไตยเพื่อแลกกับการยกหนี้ให้ เช่น ศรีลังกา จำเป็นต้องอนุมัติให้จีนเช่าท่าเรือ Hambantota เป็นเวลา 99 ปี จากเหตุผลดังกล่าวจึงทำให้อาเซียนมีแนวทางในการจัดตั้ง ACSDS ขึ้นในปี 2019 เพื่อแสดงบทบาทนำด้านการพัฒนาที่ยั่งยืน และแสวงหากลไกความร่วมมือในภูมิภาคนี้ สนับสนุนการต่อยอดโครงการ และสนับสนุนการพูดคุยระหว่างอาเซียนกับ หุ้นส่วนในการพัฒนา, สนับสนุนความมุ่งหมายของอาเซียนเพื่อบรรลุวิสัยทัศน์ของสหประชาชาติปี 2030 และสร้างความมั่นใจว่าการดำเนินงานตามโครงการอยู่บนพื้นฐานของอาเซียนที่มีความโปร่งใส และเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

ที่มา : <http://www.rsis.edu.sg/rsis-publication/cms/co18168-sustainable-development-can-asean-lead-the-process/>

การจัดการสารสนเทศและความรุนแรง

บทวิเคราะห์โดย สถาบัน Institute of Strategic and International Studies (ISIS) ประเทศมาเลเซีย

“ปากกา” ทรงอนุภาพกว่า “ดาบ” ยังคงเป็นวลีที่พูดถึงผลลัพธ์ของการใช้สารสนเทศเพื่อก่อให้เกิดความเสียหาย ตามรายงานจากประเทศมาเลเซียเมื่อปี 2015 แสดงให้เห็นว่าร้อยละ 75 ของผู้สนับสนุนในมาเลเซีย ได้รับ “สารสนเทศที่แฝงแนวคิดการใช้ความรุนแรง” จากกลุ่มก่อการร้ายรัฐอิสลาม หรือ Daesh ผ่านช่องทางออนไลน์ ดังนั้นการติดต่อสื่อสารจึงเป็นเครื่องมือที่สำคัญของกลุ่มก่อการร้าย ในการส่งข่าวสาร การประสานงาน การโฆษณาชวนเชื่อ และการรวบรวมแนวร่วม ซึ่งวิธีการสื่อสารและสารสนเทศจึงมีความสามารถในการบังคับวิถีความคิด ทศนคติของผู้รับสาร ตัวอย่างวิธีการสื่อสารและสารสนเทศที่ Daesh ใช้ มักถูกยกเป็นกรณีศึกษาสำหรับการสื่อสารทางยุทธศาสตร์ในยุคดิจิทัล รูปแบบวิดีโอคลิปที่บอกเล่าถึงการต่อสู้ที่ยาวนาน และความชอบธรรมในการปฏิบัติ โดยเฉพาะการโฆษณาชวนเชื่อที่กลุ่มนี้มีการปรับเนื้อหาของสารสนเทศให้เข้ากับกลุ่มเป้าหมาย และสร้างแรงกระตุ้นให้ผู้รับสารสานทำการส่งต่อถึงบุคคลอื่น

ISIS Malaysia มองว่าการต่อสู้กับการเผยแพร่ “สารสนเทศที่แฝงแนวคิดการใช้ความรุนแรง” ต้องอาศัยยุทธศาสตร์ที่หลากหลาย และครอบคลุมในการรับมือ โดยเฉพาะใน cyberspace ที่แต่ละบุคคลความสามารถผลิตสารสนเทศเพื่อเผยแพร่ได้ด้วยตนเอง บริษัทเทคโนโลยีบางแห่งมีความพยายามที่จะรับมือกับการเผยแพร่สารสนเทศในลักษณะดังกล่าวผ่านเครือข่าย ด้วยการเข้ารหัส อุปกรณ์ และแอปพลิเคชันในการสื่อสาร แต่ก็ยังไม่สามารถรับมือได้เท่าที่ควร เนื่องจากฝ่ายผู้ส่งสารมีการพัฒนาวิธีการในการส่งให้เข้าถึงผู้รับอยู่ตลอดเวลา สำหรับมาเลเซียการต่อต้านการส่งสารดังกล่าวมุ่งเน้นไปที่ผู้เผยแพร่สารสนเทศนั้นคือ Daesh, องค์กรที่มีแนวคิดสุดโต่ง หรือกระแสความคิดที่อาจนำไปสู่ความรุนแรงในอนาคต ISISมองว่าวิธีการของมาเลเซียในปัจจุบันอาจก่อให้เกิดแรงต่อต้าน และไม่ยั่งยืน ดังนั้นควรมียุทธศาสตร์ในระยะยาวที่มีความครอบคลุม สร้างความอ่อนตัวในการปฏิบัติงานเพื่อบรรลุเป้าหมาย ปัจจัยที่นำมาพิจารณา ประกอบด้วย (2.1) ทราบ และเข้าใจกลุ่มผู้รับสารที่เป็นเป้าหมาย หรือกลุ่มที่เกี่ยวข้องอย่างชัดเจน มีการจัดหมวดหมู่ของกลุ่มผู้รับสาร ทราบผู้ชักนำหลัก (Key

RSIS สรุปว่าแนวคิดการตั้ง ACSDS ของอาเซียนเป็นสิ่งที่ถูกต้อง แต่ยังคงอาศัยความร่วมมือที่เป็นรูปธรรม ในการสนับสนุนทรัพยากร ความประสานสอดคล้องในการประสานงาน และการทำงานร่วมระหว่างกลไกต่างๆ ที่เป็นของอาเซียน และนอกอาเซียน เช่น การทำงานร่วมกับ ASEAN Working Group on Nature Conservation and Biodiversity, ASEAN+3 Macroeconomic Research Office (AMRO) และ ASEAN Coordinating Centre for Humanitarian Assistance on Disaster Management (AHA Centre) เป็นต้น แต่สิ่งที่สร้างความแตกต่างในประชาคมโลกคือ บทบาทการเป็นผู้นำด้านการพัฒนาที่ยั่งยืนของอาเซียนซึ่งยังคงต้องการข้อบังคับ และกรอบกฎหมายที่มีประสิทธิภาพ เพื่อความชัดเจนในการปฏิบัติงาน และทำให้อาเซียนเป็นผู้นำในด้านนี้อย่างแท้จริง สำหรับประเทศไทยได้นำ “หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” ซึ่งเปรียบเสมือนต้นแบบการพัฒนาที่ยั่งยืน และเหมาะสมตามบริบทที่ควรจะเป็น จึงเป็นความได้เปรียบของไทยในการมองความรู้ที่มีคุณค่า นำมาพัฒนาประเทศ และสามารถใช้ออกใช้ในการเป็นประธานอาเซียนแสดงบทบาทนำ ทำให้แนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืนเกิดขึ้นในประชาคมอาเซียน และนำไปสู่ความมั่นคงที่ยั่งยืนในภูมิภาคอย่างแท้จริง

influencer) กลุ่มผู้ให้การสนับสนุน (Sympathisers) กลุ่มผู้ตัดสินใจ ซึ่งหมายรวมถึงกลุ่มผู้ประสงค์ร้าย และกลุ่มผู้ก่อการร้าย โดยแยกเป็น เพศ อายุ การศึกษา พื้นที่ และความสนใจหลัก นำมาสู่ความชัดเจนในการ



ออกแบบวิธีการที่เหมาะสม (2.2) มีกระบวนการในการประเมินที่เหมาะสมกับการต่อต้านการส่งสาร มีการประเมินผลสัมฤทธิ์ยุทธศาสตร์การสื่อสารในภาพรวมซึ่งวัดจากผลการสำรวจความรู้สึกของประชาชนแต่อาจประสบกับความท้าทายเช่น ความร่วมมือ หรือการมีส่วนร่วมของประชาชนในการต่อต้านการส่งสารที่มีความรุนแรง, ความแม่นยำของการวัดผลสัมฤทธิ์ของโครงการ (2.3) ความชัดเจนในหน้าที่ของผู้ส่งสารและหน่วยงานรับผิดชอบ ถูกส่งไปถึงผู้รับผ่านช่องทางที่ไว้วางใจได้เนื้อหาที่ต้องการสื่อสารที่ไม่ถูกบิดเบือน และถูกส่งไปถึงผู้รับผ่านช่องทางที่ไว้วางใจได้ จึงต้องอาศัยความร่วมมือจากหลายภาคส่วนในการร่วมกันวิเคราะห์ Horizontal scanning เพื่อสร้างความเข้าใจพื้นฐานของความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย เนื้อหา และช่องทางการสื่อสารที่ควรเป็น นำไปสู่การมียุทธศาสตร์การสื่อสารแบบองค์รวม

ISIS สรุปว่าหากรัฐต้องการที่จะขับเคลื่อนการต่อต้านการเผยแพร่สารสนเทศดังกล่าว รัฐควรรวบรวมความคิดเห็น ความร่วมมือของทุกภาคส่วนในการสร้างแนวทางการปฏิบัติที่เหมาะสมกับบริบทของสังคม เพื่อให้ได้ผลลัพธ์ที่ยั่งยืน นอกจากนี้ความเข้าใจกลุ่มผู้รับสารเป็นเรื่องสำคัญในการนำมาปรับปรุงยุทธศาสตร์ให้ครอบคลุม ตลอดจนการมีกระบวนการติดตาม และประเมินผล จะสามารถดำรงความต่อเนื่องในการสร้างหนทางปฏิบัติที่เหมาะสม เช่นเดียวกับประเทศไทยที่ควรแสวงหาแนวทางที่เหมาะสมในการต่อต้านการเผยแพร่ “สารสนเทศที่แฝงแนวคิดการใช้ความรุนแรง” ที่อาจเป็นรากของปัญหาซึ่งสร้างผลกระทบต่อสังคมผ่านการมียุทธศาสตร์แบบองค์รวมที่เหมาะสมตามบริบทของสังคม

เรียบเรียงโดย
พ.ท. อารักษ์ หนูหนักดี

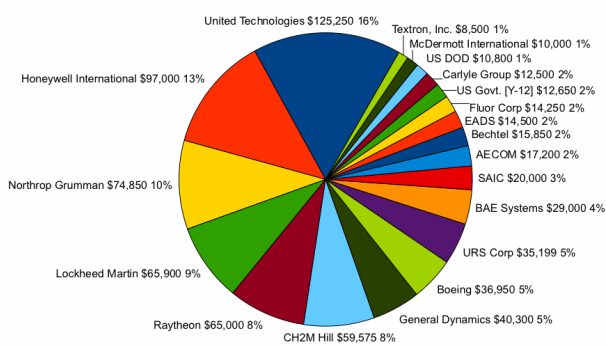
ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ

ที่มา : <https://www.isis.org.my/2018/12/11/tackling-radical-messages/>

งบประมาณด้านกลาโหมปี 2019 ของสหรัฐฯ

กองเกรสสหรัฐฯ ผ่านงบกลาโหมประมาณ 2562 สูงถึง 716,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ (มากกว่า 23.6 ล้านล้านบาท) เมื่อ 1 ส.ค. หรือมากถึง 24 ล้านล้านบาท สภาองเกรสสหรัฐฯ อนุมัติการจัดสรรงบประมาณให้แก่กระทรวงกลาโหม โดยมีมติเสียงข้างมาก 87 ต่อ 10 เสียง ในการประชุมรับรองร่างกฎหมายอำนาจความมั่นคงแห่งชาติ (NDAA) สำหรับปีงบประมาณ 2562 ต่อจากสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งเห็นชอบร่างกฎหมายฉบับนี้เป็นวงเงินสูงถึง 716,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ (ราว 23.6 ล้านล้านบาท) เพิ่มขึ้นจากปีงบประมาณเดิมอีก 16,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ (ราว 529,600 ล้านบาท) สำคัญของ NDAA ฉบับใหม่รวมถึงการเพิ่มค่าตอบแทนให้กับทหารทุกเหล่าทัพอีก 2.6% ซึ่งเพิ่มขึ้นจากปัจจุบันอีก 0.2% ขณะเดียวกัน ร่างกฎหมายยังระบุอธิปไตยโดรนดัลล์ ทรัมป์ และข้อตกลงที่เพนตากอนจะสั่งซื้อเครื่องบินขับไล่เอฟ-35 จำนวน 77 ลำ รวมมูลค่า 7,600 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ (ราว 251,560 ล้านบาท) จากบริษัทล็อกฮีด มาร์ติน ซึ่งร่างกฎหมายยังไม่มีกรอบการอนุมัติการร้องขอของผู้นำสหรัฐฯ ซึ่งต้องการจัดตั้ง “กองกำลังอวกาศ” นอกจากนี้ร่าง NDAA ฉบับใหม่ยังระบุถึง “การลดลงอย่างมีนัยสำคัญ” ของกำลังพลและสรรพาวุธของกองทัพอากาศ บกาศสมุทรเกาหลี “ไม่สามารถเจรจาได้” และห้ามการลดจำนวนทหารอเมริกันในเกาหลีใต้ให้เหลือ “ต่ำกว่า 22,000 นาย” ในทุกกรณี หากไม่มีการลงนามจาก รมว.กระทรวงกลาโหมสหรัฐฯ ทั้งนี้ แม้ในระยะหลังเกาหลีเหนือไม่เคยแสดงท่าทีอย่างเปิดเผยในเรื่องนี้ แต่หลายฝ่ายเชื่อว่ารัฐบาลเปียงยางยังคงมีความต้องการให้สหรัฐฯ ถอนทหารออกจากคาบสมุทรเกาหลี

Missile Defense, Prompt Global Strike, and NNSA Contractors
Contributions to Senate Foreign Relations Committee Members, 2005-2010

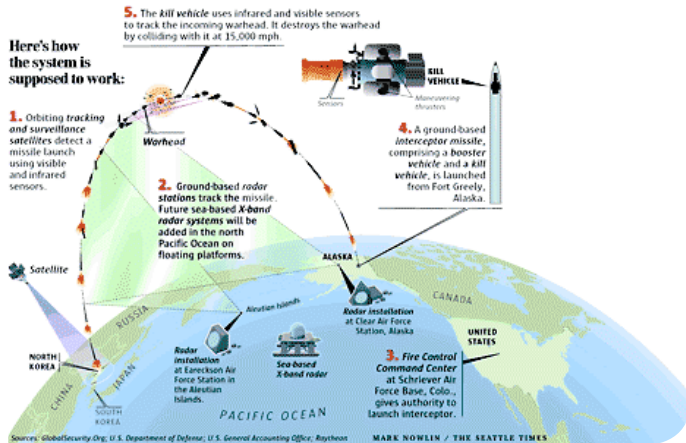


งบประมาณของกระทรวงกลาโหมสหรัฐฯ เป็นค่าใช้จ่ายด้านการป้องกันประเทศที่มากกว่าสองชาติคู่แข่งที่ใกล้เคียงที่สุดของสหรัฐฯ คือ จีนและรัสเซีย ซึ่งคือความสามารถในการใช้จ่ายสำหรับทหารหลายแสนนาย การฝึกฝนที่มากขึ้น อาวุธยุทโธปกรณ์ และสรรพปัจจัยในการรบอื่น ๆ อีกมากมาย ทำให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม Jim Mattis กล่าวว่า เป็นความจำเป็นที่จะต้องดึงกองทัพให้หลุดพ้นจากความไม่พร้อมรบในช่วงเวลาของการมุ่งเน้นความสำคัญในการจัดการความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในอัฟกานิสถาน และแนวโน้มของสงครามที่อาจเกิดขึ้นในคาบสมุทรเกาหลี งบประมาณที่ประธานาธิบดีโดนัลด์ ทรัมป์ ลงนามรวมถึงค่าใช้จ่ายด้านการทหารที่เพิ่มขึ้นโดยกระทรวงกลาโหมจะได้รับ

ประมาณปีนี้น่าจะเพิ่มขึ้นกว่า 94 พันล้านเหรียญฯ ซึ่งเป็นการเพิ่มขึ้นถึง 15.5 % เป็นงบประมาณก้อนใหญ่ที่สุดนับตั้งแต่ปี พ.ศ.2544 ซึ่งเพิ่มขึ้น 26.6% จาก 345 พันล้านเหรียญฯ เป็น 437 พันล้านเหรียญฯ ในปี พ.ศ. 2545 เมื่อกองทัพอากาศ ได้เข้าปฏิบัติการรบในอัฟกานิสถานบุกอิรัก และขยายขีดความสามารถในการป้องกันประเทศหลังจากเหตุการณ์การโจมตี 9/11 งบพิเศษที่เพิ่มขึ้นไม่ได้มุ่งเป้าไปเพื่อการจัดการกับศัตรูรายใหม่ หรือการคุกคามของอัลกออิดะ หรืออดีตสหภาพโซเวียต แต่จะใช้ในการแก้ไขปัญหาของกองทัพสหรัฐฯ ในภาพรวม เช่น การแก้ไขการขาดการฝึกซ้อมตลอดจนการฝึกฝนอบรมที่จำเป็นในการป้องกันชิปนาวูที่ทันสมัยมากขึ้น และเริ่มต้นการสะสมอาวุธนิวเคลียร์ในคลังสรรพวุธได้ครบถ้วน แม้จะมีมาตรการปรับลดค่าใช้จ่ายทางทหารในช่วงหลายปีที่ผ่านมา แต่งบด้านกลาโหมก็ยังคงความแข็งแกร่งดังเช่นมาตรฐานในอดีต Todd Harrison ผู้เชี่ยวชาญด้านงบประมาณทางทหาร ศูนย์ศึกษาความมั่นคงและนานาชาติกล่าวว่า ปัญหาคืองบประมาณถูกแบ่งออกไปด้วยการเพิ่มขึ้นของค่าใช้จ่ายบุคลากร การลงทุนด้านเทคโนโลยีที่มีราคาแพง และปัจจัยอื่น ๆ ควบคู่กับค่าใช้จ่ายสะสมจากการรบในอัฟกานิสถาน อิรัก และที่อื่น ๆ ในตะวันออกกลางมากกว่าหนึ่งทศวรรษ รวมถึงกองทัพได้รับงบประมาณเป็นการรับการดูแลเพื่อให้ทันหรือเพิ่มขีดความสามารถในการปฏิบัติการทั้งในและต่างประเทศและไม่ให้มีการหยุดชะงักงบประมาณถูกแบ่งมากเกินไปเพราะเราพยายามใช้กำลังตามขนาดที่มีอยู่ไปทั่วทุกมุมโลก ปัญหาการเงินจึงไม่สามารถแก้ไข สหรัฐฯ มีทหารในอิรักน้อยกว่าเมื่อ 10 ปีที่ผ่านมา และประมาณ 15,000 คนในอัฟกานิสถานในปัจจุบันเมื่อเปรียบเทียบกับยอด 100,000 นาย ในปี ค.ศ.2010 - 11 แต่มีแนวโน้มจะเป็นไปในทิศทางตรงกันข้ามภายใต้ประธานาธิบดีโดนัลด์ ทรัมป์ การต่อต้านการก่อการร้ายในโซมาเลียและเยเมน ประธานาธิบดีทรัมป์ได้เพิ่มทหารหลายพันนายในอัฟกานิสถานและความกังวลต่อความเป็นไปได้ในการทำสงครามขนาดใหญ่กับเกาหลีเหนือ ซึ่งเกาหลีเหนือต้องปลดอาวุธนิวเคลียร์ของตน การเพิ่มขึ้นอย่างมหาศาลของค่าใช้จ่ายด้านกลาโหม ซึ่งตกลงกันในฝ่ายนิติบัญญัติเกินกว่าที่ประธานาธิบดีทรัมป์ร้องขอ จากงบประมาณรายจ่าย 700 ล้านเหรียญฯ ในปีงบประมาณ 2018 ซึ่งเริ่มต้นเมื่อวันที่ 1 ต.ค. ที่ผ่านมามีประมาณ 629 พันล้านดอลลาร์ สำหรับการดำเนินงานตามภารกิจหลักของกระทรวงกลาโหม และอีกเกือบ 71 พันล้านเหรียญฯ สำหรับสงครามในอัฟกานิสถานและที่อื่น ๆ ปีงบประมาณ ค.ศ. 2018 ประธานาธิบดีทรัมป์ได้ของบประมาณทางทหาร 603 ล้านเหรียญฯ สำหรับภารกิจหลัก และ 65 ล้านเหรียญฯ สำหรับปฏิบัติการทางทหาร งบประมาณที่สภาองเกรสได้อนุมัติยังกำหนดงบประมาณของกระทรวงกลาโหม ปี ค.ศ. 2019 ไว้ที่ 716 พันล้านเหรียญฯ ซึ่งทำให้รัฐมนตรีกลาโหม Mattis ได้รับงบประมาณตามที่ร้องขอ แต่ผู้ที่ประสพชัยชนะมากที่สุดในการสะสมอาวุธยุทโธปกรณ์คือผู้รับเหมาด้านอุตสาหกรรมป้องกันประเทศรายใหญ่ที่สุดของประเทศ เช่น Lockheed Martin, Boeing และ General Dynamics ที่ใช้จ่ายเงินปีละหลายล้านเหรียญฯ ในการ lobby เหล่าบรรดาสมาชิกสภาองเกรส ทั้งนี้กฎหมายฉบับที่ประธานาธิบดีทรัมป์ลงนามคาดว่าจะมีการใช้จ่ายนับพันล้านดอลลาร์สำหรับโครงการที่มีความสำคัญสูงสุดของกระทรวงกลาโหมได้แก่ ระบบป้องกันชิปนาวู ซึ่งคณะ

The threat and the defense

The U.S. deployed a Boeing-led missile-defense system last year to counter the threat from hostile nations such as North Korea, which intelligence experts say is developing nuclear weapons and ballistic missile technology that could reach the West Coast.



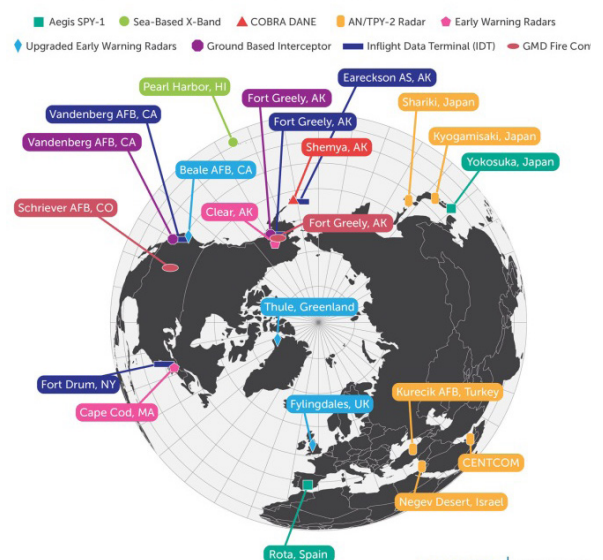
กรมการงบประมาณยังคงต้องการให้อยู่ในงบประมาณกลาโหมปี ค.ศ.2018 รวมถึงงบประมาณของกระทรวงกลาโหมจำนวน 12.3 พันล้านเหรียญ สำหรับระบบป้องกันขีปนาวุธ รวมทั้งเร่งรัดการสร้างความสามารถในการป้องกันขีปนาวุธของประเทศให้รวดเร็วขึ้น รัฐบาลยุติงบประมาณฉบับนี้ยังเป็นงบประมาณสำหรับขีปนาวุธต่อต้านขีปนาวุธ 28 ระบบที่ยิงจากฐาน (ไซโล) ใต้ดินในมลรัฐอะแลสกา ในกรณีที่สหรัฐฯ ตัดสินใจที่จะพยายามยิงสกัดขีปนาวุธของเกาหลีเหนือ รัฐบาลยุติงบประมาณฉบับนี้ยังทำให้กองทัพสหรัฐฯ มีงบเพิ่มขึ้น 2.4% งบประมาณปี 2019 ของสหรัฐฯ เป็นการลงทุนครั้งสำคัญในประวัติศาสตร์กองทัพสหรัฐฯ ประธานาธิบดีสหรัฐฯ โดนัลด์ ทรัมป์ ได้ลงนามในกฎหมายงบประมาณด้านกลาโหมสำหรับปีงบประมาณ 2019 (NDAA) โดยประเมินว่านี่คือการลงทุนครั้งสำคัญในประวัติศาสตร์สมัยใหม่ของกองทัพสหรัฐฯ ซึ่งที่น่าสนใจคือ กฎหมายได้แสดงให้เห็นถึงจุดยืนที่แข็งแกร่งมากขึ้นต่อจีน โดยเฉพาะในแง่ยุทธศาสตร์เมื่อเทียบกับประธานาธิบดีสหรัฐฯ สมัยก่อน ก่อนที่ประธานาธิบดีสหรัฐฯ ลงนามบังคับใช้กฎหมายงบประมาณด้านกลาโหมปี 2019 ได้รับการอนุมัติอย่างเป็นทางการเป็นเอกฉันท์จากสภาล่างและวุฒิสภาสหรัฐฯ เมื่อปลายเดือน ก.ค. และต้นเดือน ส.ค.

การลงทุนครั้งใหญ่ของกองทัพสหรัฐฯ งบประมาณปี 2019 นี้มีมูลค่า 716,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ซึ่งทางกระทรวงกลาโหมจะจัดงบ 69,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ เพื่อสนับสนุนการดำเนินการในต่างประเทศและประมาณ 22,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ สำหรับโครงการอาวุธนิวเคลียร์และงบจัดซื้อเครื่องบินรบ F-35 ซึ่งเป็นโครงการจัดหาอาวุธที่ใช้งบมากที่สุดของเพนตากอนและยังจัดงบ 24,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ สำหรับการต่อเรือพิฆาตและการยกระดับเรือรบ รวมทั้งเรือบรรทุกเครื่องบิน Ford รุ่นที่ 4 และเรือดำน้ำติดตั้งขีปนาวุธนำวิถี Columbia 1 ลำ และ NDAA ยังระบุค่าใช้จ่ายสำหรับการจัดซื้อยุทธโปกรณ์อื่นๆ ตลอดจนโครงการพัฒนาอาวุธใหม่ เช่น เครื่องบินทิ้งระเบิดพิสัยไกล บี-21 และการรวมระบบป้องกันขีปนาวุธ Patriot และ THAAD เข้าด้วยกัน การที่กฎหมายงบประมาณด้านกลาโหมได้รับการอนุมัติได้แสดงให้เห็นว่าภายหลังหลายปีที่ถูกปรับลดงบประมาณ สหรัฐฯ กลับมาพัฒนากองทัพในระดับที่ไม่เคยมีมาก่อน ซึ่งประธานาธิบดี โดนัลด์ ทรัมป์ ได้ยอมรับว่านี่คือการลงทุนที่สำคัญที่สุด

ในประวัติศาสตร์สมัยใหม่ของกองทัพสหรัฐฯ ช่วยผลักดันความแข็งแกร่งที่ไม่เคยมีมาก่อนและกองทัพจะมีเครื่องบิน เรือรบ รถถังและขีปนาวุธที่ทันสมัยที่สุด

เป้าหมายและท่าทีจากภายนอก ควบคู่กับการผลักดันการลงทุนให้กองทัพสหรัฐฯ กฎหมายงบประมาณด้านกลาโหมฉบับปี 2019 ยังยืนยันถึงความท้าทายหลักต่อความเจริญรุ่งเรืองและความมั่นคงของสหรัฐฯ นั่นคือการฟื้นตัวของการแข่งขันเชิงยุทธศาสตร์ในระยะยาว โดยสหรัฐฯ ต้องมีปฏิบัติการมากขึ้นเพื่อแข่งขันกับจีนและรัสเซีย พร้อมกับมาตรการเก็บภาษีต่อสินค้านำเข้าจากจีนในหลายเดือนมานี้ กฎหมายงบประมาณด้านกลาโหมฉบับนี้ยังมีเนื้อหาที่มั่นคงแข็งแกร่งต่อจีน โดยกฎหมายได้จัดงบสำหรับ 14 ปฏิบัติการเพื่อขัดขวางจีน รวมทั้งการช่วยเหลือข้อคิดริเริ่มรักษาเสถียรภาพภูมิภาคมหาสมุทรอินเดีย - แปซิฟิก ยกย่องข้อคิดริเริ่มเก่าเกี่ยวกับความมั่นคงในการเดินเรือในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้เพื่อครอบคลุมภูมิภาคมหาสมุทรอินเดีย-แปซิฟิก กฎหมายงบประมาณด้านกลาโหมปี 2019 ของสหรัฐฯ ยังเพิ่มอำนาจของคณะกรรมการการลงทุนต่างประเทศในสหรัฐฯ ซึ่งมีหน้าที่ตรวจสอบวงเงินลงทุนของจีน และขณะนี้คณะกรรมการฯ นี้ได้รับหน้าที่ประเมินผลกระทบของวงเงินลงทุนนี้ต่อผลประโยชน์ด้านความมั่นคงของสหรัฐฯ แต่ เมื่อเทียบกับกฎหมายงบประมาณด้านกลาโหมฉบับก่อนหน้านี้ กฎหมายฉบับนี้ได้ลดมาตรการของควบคุมการค้าการลงทุนของบริษัท 2 แห่งของจีน คือ บริษัท ZTE Corp และบริษัท Huawei Technologies Co Ltd. หลังจากกฎหมายได้รับการอนุมัติในรัฐสภาสหรัฐฯ ปักกิ่งก็ได้ออกมาตำหนิท่าทีนี้และเรียกร้องให้อาวุธขีปนาวุธเล็ก “แนวคิดสงครามเย็นที่ล้าสมัย ผู้ชนะ และผู้แพ้” โดยนาย เกิงส่วง โฆษกกระทรวงการต่างประเทศจีน ย้ำว่า สหรัฐฯ กำลังทำลายความสัมพันธ์และความร่วมมือทวิภาคี กฎหมายงบประมาณด้านกลาโหมปี 2019 ของสหรัฐฯ แสดงให้เห็นถึงคำมั่นของทางการประธานาธิบดี โดนัลด์ ทรัมป์ เกี่ยวกับการดำรงอุตสาหกรรมกลาโหมให้เข้มแข็ง มั่นคง แต่ในขณะเดียวกันการปฏิบัตินี้ก็สร้างความวิตกกังวลให้แก่ประชาคมโลก

HOMELAND MISSILE DEFENSE ASSETS



CSIS | MISSILE DEF PROJECT

เรียบเรียงโดย
พ.ท.หญิง ปิยะนุช ชีว

สถานการณ์ในทะเลจีนใต้



สถานการณ์ในทะเลจีนใต้ช่วง ค.ศ.-
ค.ศ.61 จีนซึ่งเป็นประเทศคู่พิพาท
หลัก พยายามใช้กลไกพหุภาคีเข้า
มาคลี่คลายข้อพิพาทกับประเทศคู่
พิพาทในอาเซียนที่อ้างสิทธิ์ครอบ
ครองพื้นที่ทะเลจีนใต้มากยิ่งขึ้น
ดังนี้

การประชุมสุดยอดอาเซียน-จีน ครั้งที่ 19 ณ สปบ.ลาว เมื่อวันที่ 5-8
ก.ย.59 จีนมุ่งผลักดันการใช้ปฏิญญาว่าด้วยแนวปฏิบัติของภาคีใน
ทะเลจีนใต้ (Declaration on the Conduct of Parties in the South
China Sea: DOC) โดยได้มีการออกแถลงการณ์ร่วมว่าด้วยการเป็นหุ้น
ส่วนทางยุทธศาสตร์อาเซียน-จีน เพื่อสันติภาพและความเจริญรุ่งเรือง
2559-2563 ที่มุ่งผลักดันการใช้ปฏิญญาว่าด้วยแนวปฏิบัติของภาคีใน
ทะเลจีนใต้ (DOC) อย่างสมบูรณ์และมีประสิทธิภาพ ซึ่งมีสาระสำคัญ คือ

(1) การเคารพเสรีภาพในการเดินเรือและการบินในพื้นที่ทะเลจีนใต้
ตามหลักการของกฎหมายระหว่างประเทศ และอนุสัญญาสหประชาชาติ
ว่าด้วยกฎหมายทะเล พ.ศ.2525 (UNCLOS 1982)

(2) ให้ประเทศที่เกี่ยวข้องแก้ไขปัญหาทะเลจีนใต้อย่างสันติ ด้วย
การเจรจาทางออกร่วมกันในฐานะมิตรประเทศ ไม่ใช้การข่มขู่หรือใช้
ความรุนแรง

(3) ประเทศที่เกี่ยวข้องต้องไม่กระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดที่จะ
ทำให้ความขัดแย้งบานปลาย ซึ่งส่งผลกระทบต่อความสงบและเสถียรภาพ
ในภูมิภาคนี้

(4) สนับสนุนให้ประเทศที่เกี่ยวข้องจัดกิจกรรมร่วมกัน เช่น การ
วิจัยทางทะเล การส่งเสริมความร่วมมือทางทะเล การอนุรักษ์
ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ฯลฯ

(5) สนับสนุนประเทศที่เกี่ยวข้องให้ปฏิบัติตามปฏิญญานี้ และ
(6) การปฏิบัติตามปฏิญญานี้ช่วยส่งเสริมสันติภาพและเสถียรภาพ
ในภูมิภาค

จีนกับชาติสมาชิกอาเซียนได้ฝึกซ้อมทางทะเลเป็นครั้งแรก: เมื่อ 20-29
ค.ศ.61 จีนกับชาติสมาชิกอาเซียนได้ฝึกซ้อมทางทะเลภายใต้รหัส
“ACMEX 2018” (ASEAN China Maritime Exercise) ในน่านน้ำเมือง
จ้านเจียง มณฑลกว่างตุงของจีน พร้อมทั้งฝึกซ้อมทางทะเลกับมาเลเซีย
และไทย บริเวณช่องแคบมะละกาในหัว 22-29 ค.ศ.61 ซึ่งการฝึกทั้งสอง
ครั้งเป็นการฝึกในระดับพหุภาคีระหว่างจีนกับกลุ่มประเทศในอาเซียนเป็น
ครั้งแรก อีกทั้งยังมีการฝึกซ้อมสามฝ่ายระหว่างจีน มาเลเซีย และไทยเป็น
ครั้งแรกอีกด้วย

**การประชุมผู้นำอาเซียน-จีน (10+1) ครั้งที่ 21 หรือ ASEAN-China
Summit ครั้งที่ 21:** จัดขึ้นระหว่างวันที่ 14-15 พ.ย.61 ณ ประเทศสิงคโปร์
จีนประกาศว่าจะเร่งจัดทำประมวลการปฏิบัติในทะเลจีนใต้ (Code of
Conduct in the South China Sea : COC) ให้เสร็จสิ้นภายใน 3 ปี โดย
นายหลี่ เค่อเฉียง นายกรัฐมนตรีจีน ได้กล่าวว่า เป็นโอกาสเฉลิมฉลองครบ
รอบ 15 ปีแห่งการสร้างความสัมพันธ์ของหุ้นส่วนเชิงยุทธศาสตร์ระหว่าง
จีน-อาเซียน จึงต้องร่วมกันสร้างแบบฉบับในการแก้ไขข้อพิพาทด้วยการ
ปฏิบัติตามปฏิญญาว่าด้วยการปฏิบัติของภาคีฝ่ายต่าง ๆ ในทะเลจีนใต้
(DOC) อย่างมีประสิทธิภาพ และผลักดันการเจรจาจัดทำประมวลการปฏิบัติ
ในทะเลจีนใต้ (COC) ให้มีความคืบหน้า ดังนั้นจีนจึงหวังว่าการจัดทำ COC
จะเสร็จสิ้นภายใน 3 ปี โดยจีนและอาเซียนเห็นพ้องกันที่จะเสร็จสิ้นการ
เจรจารอบแรกในปี 2562 จึงกล่าวได้ว่า จีนเข้าร่วมการเจรจาที่เกี่ยวข้อง
กับการแก้ไขปัญา และได้ใช้การทูตทางทหารแบบพหุภาคีเข้ามาเป็น
กลไกหนึ่งในการคลี่คลายข้อพิพาทในทะเลจีนใต้ ทำให้สถานการณ์ในพื้นที่
พิพาทสัญญาณเชิงบวกถึงการลดระดับความตึงเครียดลง และแสดงถึง
ความพยายามของจีนในการใช้ห้วงทะเลอย่างสร้างสรรค์

สถานการณ์ภายในประเทศของฟิลิปปินส์

สถานการณ์ภายในประเทศของฟิลิปปินส์ ในมิติด้านการเมืองและ
ความมั่นคง และมิติด้านเศรษฐกิจ มีความเคลื่อนไหวที่น่าสนใจ ดังนี้

มิติด้านการเมืองและความมั่นคง: รัฐบาลฟิลิปปินส์ ยังคงมี ความกังวล
กับการก่อเหตุของกลุ่มติดอาวุธ กองกำลังคอมมิวนิสต์ และกลุ่มก่อ
การร้ายภายในประเทศ ดังนี้

(1) รัฐบาลฟิลิปปินส์ มีความกังวลการแทรกแซงของกลุ่มก่อการ
ร้ายในการเลือกตั้งที่จะมีขึ้นในช่วงกลางปี 2562 เมื่อ 18 ค.ศ.61 พล.ต.อ.
Oscar Albayalde ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติฟิลิปปินส์ (PNP) และ
พล.อ. Carlito Galvez ผู้บัญชาการกองทัพอากาศฟิลิปปินส์ (AFP) แถลงการณ์ร่วม
กันถึงแนวทางเสริมสร้างความร่วมมือ ระหว่างทั้งสองฝ่าย ผ่านคณะ
กรรมการประสานงานสันติภาพและความมั่นคงร่วม (Joint Peace and
Security Coordinating Committee: JPSCC) เพื่อปฏิบัติงานด้านการ
รักษาความปลอดภัย และการต่อต้านการก่อการร้าย โดย พล.ต.อ.
Albayalde กล่าวว่า ภัยคุกคามที่ใหญ่ที่สุดในช่วงเลือกตั้งคือการแทรกแซง
ของกลุ่มติดอาวุธ กองกำลังคอมมิวนิสต์ และกลุ่มก่อการร้าย

(2) รัฐบาลรายงานถึงจำนวนกลุ่มสนับสนุน IS ในเมือง Mindanao
ว่ามีแนวโน้มเพิ่มขึ้น เมื่อ 11 พ.ย.61 นาย Rommel Banlaoi ประธาน
สถาบันเพื่อสันติภาพความรุนแรงและการก่อการร้ายแห่งฟิลิปปินส์
ได้กล่าวว่า หลังจากการล้อมเมือง Mindanao บนเกาะ Marawi เมื่อ
พ.ศ.60 มีการบันทึกเกี่ยวกับกลุ่มก่อการร้ายชาวต่างชาติทั้งใหม่และเก่า
ซึ่งยังคงอาศัยอยู่ในเมือง Mindanao กว่า 100 คน โดยตัวเลขใกล้เคียง
กับที่เจ้าหน้าที่ข่าวกรองระดับสูงบันทึกไว้ ที่คาดว่าจะมีนักรบชาวต่างชาติ

เหลืออยู่ในพื้นที่กว่า 40 คน และ
รายชื่อที่ต้องเฝ้าระวังอีก 40 คน โดย
ผู้ก่อการร้ายส่วนใหญ่เดินทางมาจาก
อินโดนีเซีย มาเลเซีย รวมถึง
ปากีสถาน บังคลาเทศ และประเทศ



ใน ตอ.กลาง นอกจากนี้ นาย Sidney Jones ผู้อำนวยการสถาบันวิเคราะห์
ความขัดแย้งทางนโยบาย กล่าวว่า ความเสี่ยงจากการใช้ความรุนแรงของ
กลุ่มสนับสนุนกลุ่มรัฐอิสลาม (IS) ในพื้นที่ยังคงสูงมาก

(3) ฟิลิปปินส์ประกาศขยายเวลาการใช้กฎอัยการศึกในมินดาเนา
ถึง ค.ศ.62 เมื่อ 12 ค.ศ.61 รัฐสภาฟิลิปปินส์เห็นชอบด้วยมติ 235
ต่อ 28 เสียงให้ขยายเวลาการใช้กฎอัยการศึกบนเกาะมินดาเนา ทางใต้
ของฟิลิปปินส์จนถึง 31 ค.ศ.62 จากเดิมที่จะครบกำหนดในสิ้นปี 2561
ซึ่งนับเป็นการขยายเวลาครั้งที่ 3 นับจากที่ประธานาธิบดีโรดริโก ดูเตอร์เต
ประกาศใช้กฎอัยการศึกครั้งแรก เมื่อ พ.ศ.60 ภายหลังจากกลุ่มติดอาวุธบุก
ยึดเมืองมาราวีและต่อสู้กับกองกำลังของรัฐบาล ทั้งนี้ ประธานาธิบดี
ดูเตอร์เตส่งหนังสือถึงสภาเพื่อขอให้ขยายเวลาการใช้กฎอัยการศึก โดยให้
เหตุผลว่าเพื่อให้รัฐบาลสามารถกวาดล้างกลุ่มก่อการร้ายที่ยังเคลื่อนไหว
ในพื้นที่ดังกล่าว

มิติด้านเศรษฐกิจ: รัฐบาลฟิลิปปินส์ ฟิลิปปินส์มีทิศทางการดำเนิน
ความสัมพันธ์ที่ดีกับจีนมากยิ่งขึ้น ดังนี้

ผลการเดินทางเยือนฟิลิปปินส์ของประธานาธิบดีสี จิ้นผิง ระหว่าง
วันที่ 20-21 พ.ย.61 ซึ่งเป็นการเยือนอย่างเป็นทางการครั้งแรกของ
ประธานาธิบดีจีนในรอบ 13 ปี โดยประธานาธิบดีสี จิ้นผิง และ
ประธานาธิบดีโรดริโก ดูเตอร์เต ของฟิลิปปินส์ ร่วมกันแถลงผลการพบ

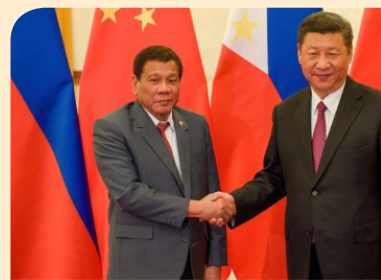


หารือว่าทั้งสองฝ่าย เห็นพ้องกันที่จะยกระดับความสัมพันธ์ของประเทศทั้งสองไปสู่ความร่วมมือเชิงยุทธศาสตร์ที่ครอบคลุมรอบด้าน ขณะเดียวกันประธานาธิบดีจิ้นกล่าวถึงกรณีพิพาทเกี่ยวกับการอ้างกรรมสิทธิ์ในทะเลจีนใต้ว่า ทั้งสองฝ่ายตกลงที่จะแก้ไขปัญหาด้วยการ

การปรึกษาหารือเพื่อส่งเสริมความร่วมมือทางทะเลระหว่างกัน นอกจากนี้ยังได้ร่วมกันเป็นสักขีพยานในพิธีลงนามบันทึกความเข้าใจที่ครอบคลุมถึงความร่วมมือด้านการพัฒนาแหล่งน้ำมันและก๊าซธรรมชาติ การสนับสนุนแนวคิด Belt and Road Initiative (BRI) ของจีน การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน การเกษตร การคลัง และด้านอื่น ๆ รวมทั้งยังมีพิธีมอบเงินช่วยเหลือของจีนด้านมนุษยธรรมฉุกเฉินและโครงการฟื้นฟูเมืองมาราวิ

ใน จ.มินดาเนา หลังการสู้รบกับกลุ่มติดอาวุธที่นิยมกลุ่ม Islamic State (IS) เมื่อปี 2560

จะเห็นได้ว่า สถานการณ์การก่อการร้ายยังคงเป็นภัยคุกคามสำคัญภายในประเทศของฟิลิปปินส์ ส่วนในความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ฟิลิปปินส์มีทิศทางในการดำเนินความสัมพันธ์ที่ดีกับจีนมากยิ่งขึ้น อันจะเห็นได้จากการลงนามสัญญา 29 ฉบับ ซึ่งรวมถึงบันทึกข้อตกลงว่าด้วยความร่วมมือในการพัฒนาน้ำมันและก๊าซในทะเลจีนใต้ เป็นต้น ซึ่งถือเป็นการเสริมสร้างความเป็นหุ้นส่วนทางยุทธศาสตร์ระหว่างสองประเทศเป็นอย่างดี



เรียบเรียงโดย
ร.ต.หญิง ศิวลิย์ สิริโรจน์บริรักษ์

สถานการณ์ในประเทศเวียดนาม

ด้านการเมืองและความมั่นคง เมื่อ 23 ต.ค.61 นายเหวียน ฟู่ จ่อง เลขาธิการพรรคคอมมิวนิสต์เวียดนามได้รับเลือกให้ดำรงตำแหน่งประธานาธิบดีเวียดนาม และเป็นเลขาธิการพรรคคอมมิวนิสต์

สำหรับสถานการณ์ในทะเลจีนใต้ เวียดนามว่าระบุนการใช้หอสังเกตการณ์ของจีนในหมู่เกาะสแปรตลีย์เป็นการละเมิดอธิปไตยเวียดนาม เมื่อ 9 พ.ย.61 กระทรวงต่างประเทศของเวียดนาม ได้ออกแถลงการณ์ว่าการใช้หอสังเกตการณ์ในบริเวณหมู่เกาะเจื่องซา (สแปรตลีย์) ของจีนนั้น เป็นการละเมิดอธิปไตยของเวียดนามอย่างร้ายแรง โดยเวียดนามยืนยันว่า หลักฐานทางประวัติศาสตร์และกฎหมายอธิปไตยของเวียดนามนั้น มีเหนือหมู่เกาะสแปรตลีย์ และพาราเซล ซึ่งสอดคล้องกับกฎหมายระหว่างประเทศ นอกจากนี้เวียดนามคัดค้านการดำเนินกิจกรรมของจีนและต้องการให้ยุติปฏิบัติการดังกล่าวทันที โดยขอให้จีนปฏิบัติตามข้อตกลงระหว่างเวียดนาม-จีน รวมทั้งสัญญาว่าด้วยการปฏิบัติของภาคีในทะเลจีนใต้ (Declaration on the Conduct of Parties in the South China Sea: DOC) เพื่อไม่ให้สถานการณ์ส่งผลกระทบต่อสันติภาพ ความมั่นคง และเสถียรภาพในภูมิภาค ตลอดจนความพยายามของประเทศที่เกี่ยวข้องในการเจรจาจัดทำประมวลการปฏิบัติในทะเลจีนใต้ (COC)

นอกจากนี้ กัมพูชาและเวียดนามปักปันเขตแดนระหว่างกันแล้วเสร็จร้อยละ 84 เมื่อ 25 พ.ย.61 นายวา กิมฮง รมต.อาวุโส/ประธานคณะกรรมการเขตแดนกัมพูชา ออกแถลงการณ์ว่า กัมพูชาและเวียดนามปักปันเขตแดนคิดเป็นร้อยละ 84 ส่วนที่เหลืออีกร้อยละ 16 อยู่ระหว่าง

เจรจา และขอความช่วยเหลือจากฝรั่งเศสซึ่งเป็นอดีตเจ้าอาณานิคม

ด้านเศรษฐกิจ

เวียดนามให้สัตยาบันความตกลง Comprehensive and Progressive Trans-Pacific Partnership (CPTPP) เป็นลำดับที่ 7 ของประเทศสมาชิก ซึ่งจะเริ่มมีผลบังคับใช้ 30 ต.ค.61 โดยความตกลง CPTPP เป็นประโยชน์ต่อภาคอุตสาหกรรมสิ่งทอและเสื้อผ้า ประมง การแปรรูปไม้ โลจิสติกส์ การขนส่ง และอสังหาริมทรัพย์ นอกจากนี้ เมื่อ 9 พ.ย.61 เวียดนามและไทยยังได้บรรลุความตกลงที่จะส่งแรงงานก่อสร้างและแรงงานประมงมาไทย โดยเวียดนามจะอนุญาตให้เอกชนที่มีใบอนุญาตส่งออกแรงงานเข้าร่วมโครงการฯ และเรียกเก็บเงินได้ตามเกณฑ์ค่าจ้างแรงงาน 1 เดือนต่อสัญญาจ้างระยะเวลา 1 ปี

ด้านสังคมและวัฒนธรรม นักท่องเที่ยวชาวจีนเดินทางไปเวียดนามเพิ่มขึ้น โดยกระทรวงการท่องเที่ยวเวียดนามรายงานว่าในช่วง 10 เดือนแรกของปี 61 มีนักท่องเที่ยวจีน จำนวน 4.2 ล้านคน เพิ่มขึ้น 28.8% เมื่อเทียบกับปี 60 ทั้งนี้เวียดนามมีแผนจะรับนักท่องเที่ยวจากต่างประเทศจำนวน 16 ล้านคน และในประเทศ จำนวน 78 ล้านคน เพื่อให้มีรายได้จากการท่องเที่ยว 27,500 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ในปี 61



สถานการณ์ความขัดแย้งในรัฐยะไข่

เหตุการณ์ที่กองทัพเมียนมาปฏิบัติการกวาดล้างรอบใหม่ในรัฐยะไข่ เมื่อวันที่ 20 ธ.ค.61 โดยกองทัพเมียนมาปฏิบัติการกวาดล้างรอบใหม่ตลอดแนวลำคลองในเมืองหม่องดอ รัฐยะไข่ หลังเกิดเหตุการณ์ที่ชาวพุทธ 4 คน ถูกทำร้าย และ 2 คน เสียชีวิต (เมื่อ 17 ธ.ค.61) ซึ่งแม้ว่าเจ้าหน้าที่ตำรวจจะยังไม่ทราบตัวผู้ก่อเหตุ แต่ชาวบ้านในพื้นที่ต่างกล่าวโทษว่า เป็นการกระทำของชาวโรฮิงญา เนื่องจากมีชุมชนมุสลิมตั้งอยู่ไม่ไกล



this day of 25 August 2017, Lt. Attallah Abu Ammar Junani, Commander-In-Chief of Arakan Rohingya Salvation Army (ARSA)

บริเวณที่เกิดเหตุ และรอโอกาสที่จะทำร้ายชาวพุทธ จากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ยิ่งส่งผลทำให้สถานการณ์ในรัฐยะไข่เกิดความตึงเครียดขึ้นอีกครั้ง

และอาจยังตอกย้ำให้ผู้อพยพชาวโรฮิงญาในบังกลาเทศ ปฏิเสธกระบวนการส่งกลับมายังเมียนมา เนื่องจากไม่ได้รับการประกันสิทธิความเป็นพลเมือง สัญชาติ และความปลอดภัยจากรัฐบาลเมียนมา

และต่อมาเมื่อวันที่ 21 ธ.ค.61 กองทัพเมียนมาประกาศหยุดยิงกับชนกลุ่มน้อยติดอาวุธ จนถึง 30 เม.ย.62 รวมระยะเวลา 4 เดือน โดยมีเป้าหมายเพื่อเป็นการประนีประนอม สำหรับการริเริ่มขับเคลื่อนกระบวนการเจรจาสันติภาพ และให้กองทัพฝ่ายรัฐบาลดำเนินการผลักดันการเจรจากับชนกลุ่มน้อยที่ปฏิเสธการลงนามในข้อตกลงหยุดยิงทั่วประเทศ เพื่อให้กระบวนการสันติภาพสามารถบรรลุผลสำเร็จภายในปี 63 การประกาศครั้งนี้ไม่ได้รับถึงพื้นที่รัฐยะไข่ ซึ่งกองทัพฝ่ายรัฐบาลกำลังดำเนินการต่อสู้กับผู้ก่อความไม่สงบ โดยรัฐบาลเมียนมาพิจารณาให้กองทัพปลดปล่อยโรฮิงญาแห่งรัฐยะไข่ Arakan Rohingya Salvation Army (ARSA) เป็นกลุ่มก่อการร้ายและจะไม่เจรจาใดๆ ด้วย

เงื่อนไขที่นำมาสู่สถานการณ์ข้างต้น

1) ที่ผ่านมามาทางกองทัพเมียนมา กำลังหาเหตุผลเพื่อนำมาใช้เป็นข้ออ้างโดยชอบธรรมในการใช้กำลังทหารเข้าปฏิบัติการกวาดล้าง กองทัพปลดปล่อยโรฮิงญาแห่งรัฐยะไข่ Arakan Rohingya Salvation Army (ARSA) และชาวโรฮิงจา ซึ่งการเกิดเหตุการณ์ที่ชาวพุทธ 4 คน ถูกทำร้าย และ 2 คน เสียชีวิต (เมื่อ 17 ธ.ค.61) กลายเป็นข้ออ้างให้กองทัพเมียนมาเปิดปฏิบัติการกวาดล้างรอบใหม่ตลอดแนวลำคลองในเมืองหม่องตอ รัฐยะไข่



2) รัฐบาลเมียนมาและชาวเมียนมาโดยส่วนใหญ่ ลึกๆ แล้ว มีความโกรธแค้นและเกลียดชังชาวโรฮิงจา อยู่เป็นทุนเดิมอยู่แล้ว (ในอดีตชาวโรฮิงจาเข้ามาช่วยอังกฤษรบจนทำให้เมียนมาตกเป็นเมืองขึ้นของอังกฤษ) และหลังได้รับเอกราช ทั้งรัฐบาลเมียนมาและชาวเมียนมาก็มีทัศนคติในเชิงลบ ที่ไม่ยอมรับชาวโรฮิงจาเหล่านี้เป็นพลเมืองของเมียนมา และต้องการให้ย้ายออกไปจากเมียนมาไปอยู่ที่อื่น (ให้ไปอยู่ในบังคลาเทศ)

3) การที่กองทัพเมียนมาเปิดปฏิบัติการกวาดล้างรอบใหม่ในเมืองหม่องตอ รัฐยะไข่ อาจมองได้ว่าเป็นปฏิบัติการทางจิตวิทยา เพื่อส่งผลต่อจิตใจและความรู้สึกของผู้พลพชาวโรฮิงจาในบังคลาเทศ เกิดความรู้สึกหวาดระแวงและหวาดกลัว จนไม่กล้าเดินทางกลับเข้ามาตั้งถิ่นฐานในเมียนมาอีก หรืออาจมองว่าเป็นการบังคับย้ายถิ่นฐานทางอ้อมโดยอาศัยความสมัครของผู้อพยพชาวโรฮิงจาในบังคลาเทศ

4) การประกาศยุติปฏิบัติการ (หยุดยิง) ทางทหารของกองทัพเมียนมา อาจเป็นเพราะรัฐบาลเมียนมาไม่ต้องการเปิดศึกหลายด้าน ทั้งปัญหาผู้อพยพชาวโรฮิงจา การปราบปรามกองทัพปลดปล่อยโรฮิงญาแห่งรัฐยะไข่ (ARSA) การสู้รบกับชนกลุ่มน้อยต่างๆ ฯลฯ ซึ่งส่งผลทำให้เมียนมากลายเป็นพื้นที่ที่ถูกจับตามองจากองค์กรระหว่างประเทศ และประชาคมโลก จนอาจนำมาสู่การถูกกดดันด้วยวิธีการต่างๆ และการเข้ามาแทรกแซงกิจการภายในประเทศในอนาคตได้

5) การที่กองทัพเมียนมาประกาศยุติปฏิบัติการทางทหาร อาจเป็นเพราะมองว่าการใช้กำลัง หรือวิธีการที่รุนแรงในการแก้ไขปัญหาชนกลุ่มน้อย มีใช้แนวทางในการแก้ไขปัญหาที่ถูกวิธี เนื่องจากปัญหาดังกล่าวมีความละเอียดอ่อนและซับซ้อน ประกอบกับในอดีตที่ผ่านมาเมียนมาพยายามแก้ไขปัญหาด้วยวิธีการที่รุนแรงหลายต่อหลายครั้ง แต่ก็ยังไม่ประสบความสำเร็จ จนทำให้รัฐบาลต้องสูญเสียทรัพยากร (กำลังคน งบประมาณ และอาวุธยุทโธปกรณ์) ในการบริหารจัดการปัญหาเป็นจำนวนมาก อีกทั้งการปฏิบัติการทางทหารยังขัดต่อหลักการของอาเซียนว่าด้วยการส่งเสริมการใช้แนวทางในการแก้ไขปัญหาแบบสันติวิธี จึงส่งผลให้รัฐบาลประกาศยุติปฏิบัติการทางทหาร

6) ที่ผ่านมามาดูจะเห็นได้ว่ารัฐบาลเมียนมาได้ใช้แนวทางในการแก้ไขปัญหาในลักษณะไม่แข็งสู้กับไม่อ่อน กล่าวคือ ใช้ปฏิบัติการทางทหารที่รุนแรงสู้กับการประกาศหยุดยิงเพื่อเปิดเจรจา เช่นเดียวกับยุทธวิธีที่มหาอำนาจอย่างสหรัฐฯ ใช้กับประเทศต่างๆ ในอดีต เพื่อสร้างอำนาจในการต่อรองหรือสร้างความได้เปรียบในการเจรจา

แนวโน้มของสถานการณ์

1) สำหรับประเด็นปัญหาดังกล่าวในอนาคต ไทยในฐานะประธานอาเซียน คงจะวางเฉยกับปัญหาดังกล่าวไม่ได้อีกต่อไป ไทยควรมีการดำเนินการบางอย่าง เพราะประชาคมโลกคงทำได้เพียงแค่ วิธีการโดดเดี่ยว ควาบาตร หรือกดดันเมียนมาเท่านั้น ซึ่งวิธีการเหล่านี้ใช้ไม่ได้ผลอย่างแน่นอน เพราะเมียนมาเองก็เคยปิดประเทศมาแล้ว 50 ปี ไทยซึ่งเป็นประเทศบ้านใกล้เรือนเคียงและมีความไว้นื้อเชื่อใจกันในระดับหนึ่ง ควรส่งเสริมให้ชาติสมาชิกอาเซียนร่วมกันหาทางออก และอาเซียนควรเร่งรีบดำเนินการก่อนที่จะหาทางออก ตะวันตกจะเข้ามาแทรกแซงจนปัญหาดังกล่าวลุกลามเกิดเป็นปัญหาความร้ายแรงมากขึ้นกว่าเดิม



2) สถานการณ์ผู้อพยพชาวโรฮิงจายังไม่ยุติ และบางส่วนที่ไม่เห็นด้วยกับกระบวนการส่งกลับ อาจมีความพยายามเดินทางหลบหนีออกจากค่ายในบังคลาเทศ อาจเป็นช่องทางให้ขบวนการค้ามนุษย์ลักลอบนำพาชาวโรฮิงจาไปยังประเทศที่สาม โดยใช้ไทยเป็นประเทศทางผ่าน ซึ่งจะส่งผลให้หน่วยงานด้านความมั่นคงต้องแบกรับภาระงาน และมีมาตรการในการเฝ้าระวังที่เข้มงวดเพิ่มมากขึ้น

3) ในมุมมองกรณีผู้อพยพชาวโรฮิงจาในอนาคต ซึ่งบางส่วนไม่เห็นด้วยกับกระบวนการส่งกลับ อาจมีการลักลอบเดินทาง (ทางเรือ) เข้ามายังไทย และใช้ไทยเป็นประเทศทางผ่าน เพื่อเดินทางไปยังประเทศที่สาม ซึ่งอาจส่งผลให้หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องต้องมีการกำหนดนโยบาย หรือมีมาตรการเพิ่มมากขึ้น เพื่อเฝ้าระวังและป้องกันปัญหาต่างๆ ที่อาจเกิดขึ้น เช่น การลักลอบเดินทางเข้าเมืองอย่างผิดกฎหมาย อาชญากรรมข้ามชาติ การค้ามนุษย์ ฯลฯ

4) การประกาศยุติปฏิบัติการทางทหารของรัฐบาลเมียนมา ตั้งแต่ 21 ธ.ค.61 ไปจนถึง 30 เม.ย.62 นั้น รวมระยะเวลา 4 เดือน อาจส่งผลทำให้สถานการณ์ในพื้นที่การสู้รบระหว่างทหารฝ่ายรัฐบาลและชนกลุ่มน้อย ผ่อนคลายความตึงเครียดลง และอาจทำให้ฝ่ายต่างๆ (ทั้งฝ่ายรัฐบาล และชนกลุ่มน้อย) มีความพยายามใช้วิธีการที่มีความประนีประนอมเพิ่มมากขึ้น ซึ่งอาจส่งผลทางด้านบวกกับการริเริ่มขับเคลื่อนกระบวนการเจรจาสันติภาพของเมียนมาในอนาคตได้

เรียบเรียงโดย
นายกนกฤกษ์ รักษาพรหมณ์



สถานการณ์เด่นของประเทศไทย

มิติความมั่นคง

(1) การรับตำแหน่งประธานอาเซียนของไทยอย่างเป็นทางการในปี พ.ศ. 2562 โดยพลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรีไทย ได้รับมอบหน้าที่จากนายลี เซียน ลุง นายกรัฐมนตรีสิงคโปร์ เมื่อ 15 พ.ย. 61 และได้ประกาศแนวคิดหลักของการเป็นประธานอาเซียนของไทยว่า “Advancing Partnership for Sustainability” หรือ “ร่วมมือ ร่วมใจ ก้าวไกลยั่งยืน” และเปิดตัวตราสัญลักษณ์ คือ พวงมาลัย โดยไทยเข้าสู่วาระการเป็นประธานอาเซียนระหว่างวันที่ 1 มกราคม – 31 ธันวาคม ปี พ.ศ.2562 โดยก่อนหน้าพิธีส่งมอบการเป็นประธานอาเซียน นายกรัฐมนตรีได้เข้าร่วมการประชุมสุดยอดผู้นำอาเซียน ครั้งที่ 34 ณ ประเทศสิงคโปร์ ภายใต้แนวคิดหลัก “Resilient and Innovative” ระหว่างวันที่ 13-15 พ.ย.61 สนับสนุนการรับรองวิสัยทัศน์ความเป็นหุ้นส่วนทางยุทธศาสตร์อาเซียน-จีน ค.ศ.2030 ร่างถ้อยแถลงผู้นำการประชุมสุดยอดอาเซียนตะวันออกกว่าด้วยการต่อต้านภัยคุกคามจากนักบ่อนการร้ายต่างชาติและ



ASEAN
THAILAND 2019
ADVANCING
PARTNERSHIP FOR
SUSTAINABILITY

โดยการเจรจาในทุกเวทีเพื่อความร่วมมือกันระหว่างประเทศที่จัดการประชุมตั้งแต่เดือน ต.ค. - ธ.ค.61 อันได้แก่ (1) การประชุมผู้นำกรอบความร่วมมือลุ่มน้ำโขงกับญี่ปุ่น ครั้งที่ 10 (Mekong-Japan Summit) ณ กรุงโตเกียว ประเทศญี่ปุ่น (2) การประชุมผู้นำเอเชีย-ยุโรป ครั้งที่ 12 (ASEAN Summit) และการประชุมผู้นำสหภาพยุโรป-อาเซียน (EU ASEAN Leaders' Meeting) ณ กรุงปารีส ประเทศเบลเยียม (3) การประชุมรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมอาเซียน ครั้งที่ 12 (ASEAN Defence Ministers Meeting : ADMM) ณ สาธารณรัฐสิงคโปร์ (4) การประชุมสุดยอดผู้นำอาเซียน ครั้งที่ 33 (ASEAN Summit and Related Summits) ณ สาธารณรัฐสิงคโปร์ (5) การประชุมผู้นำเขตเศรษฐกิจเอเปค ครั้งที่ 26 (APEC Economic Leaders' Meeting) ณ กรุงพอร์ตมอร์สบี รัฐเอกราชปาปัวนิวกินี และ (6) การประชุมร่วมนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีอย่างไม่เป็นทางการ (Joint Cabinet Retreat: JCR) ไทย - ลาว ครั้งที่ 3 ณ นครหลวงเวียงจันทน์ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว เป็นต้น การเข้าร่วมประชุมของระดับผู้นำรัฐบาล หรือผู้นำสูงสุดขององค์กรใดๆ ก็ตาม ประเทศไทยได้ยึดมั่นในหลักการสร้างความร่วมมือกับอาเซียน และประเทศคู่เจรจา/องค์กรที่เข้าร่วมการประชุม เพื่อเสถียรภาพทางการเมือง และความเจริญก้าวหน้าทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม อาทิ การส่งเสริมความเชื่อมโยงในภูมิภาค การสร้างความไว้วางใจเชิงยุทธศาสตร์ การส่งเสริมและรักษาสันติภาพ และเสถียรภาพในภูมิภาค การส่งเสริมโครงสร้างสถาปัตยกรรมในภูมิภาคที่มีอาเซียนเป็นแกนกลาง การสร้างเครือข่ายความร่วมมือในประเด็นสำคัญในภูมิภาคและระหว่างภูมิภาคต่าง ๆ ตามหลักการความไว้วางใจซึ่งกันและกัน (mutual trust) ความเคารพซึ่งกันและกัน (mutual

(2) สหประชาชาติจะดำเนินการ
ขนย้ายยุทโธปกรณ์ของกองร้อยทหาร
ช่างเฉพาะกิจระหว่างประเทศไทยกับ
เชาท์ชูตาน จากตำบลตันทาง
จ.ราชบุรี ประเทศไทยไป ตำบลปลาย
ทาง เมืองจูบา ประเทศเชาท์ชูตาน
ระหว่างวันที่ 31 ต.ค. - 7 ธ.ค.61 ใน
การณีกองร้อยทหารช่างก่อสร้าง
(ทางระดบั) (Horizontal Military
Engineering Company : HMEC)
เป็น 1 ใน 12 หน่วยทหารช่างที่สำคัญ
ในการช่วยเหลือด้านมนุษยธรรม
ไ้ร่มของสหประชาชาติทหารไทย
เป็นเจ้าหน้าที่รักษาสันติภาพ (UN
Peace Keeper) ร่วมกับเจ้าหน้าที่ฯ

ทหารไทยในครั้งนี้เพื่อเกียรติภูมิของประเทศไทยในเวทีการเมืองระหว่างประเทศ และการแลกเปลี่ยนประสบการณ์การช่วยเหลือด้านมนุษยธรรม และการได้รับความยอมรับในการปฏิบัติภารกิจระดับนานาชาติต่อไป รวมถึงเป็นอีกหนึ่งช่องทางในการนำเงินที่จ่ายให้กับสหประชาชาติกลับสู่ประเทศไทย

ขณะนี้ประเทศไทยกำลังเดินทางสู่การเลือกตั้งอย่างเป็นทางการ โดยคณะกรรมการการเลือกตั้ง (กกต.) ได้กำหนดวันเลือกตั้งไว้ คือ วันที่ 24 ก.พ.62 หรือวันที่ 5 พ.ค.62 และประมาณเดือน มิ.ย.62 ได้คณะรัฐมนตรีชุดใหม่ถวายสัตย์ปฏิญาณตนเข้ารับหน้าที่แทน กกต. พร้อมแถลงนโยบายต่อรัฐสภาภายใน 15 วัน โดยมีขั้นตอนการดำเนินงานดังนี้

(1) เมื่อพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ (พ.ร.ป.) ว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ.2561 หรือ “พ.ร.บ.เลือกตั้ง” เริ่มบังคับใช้ในวันที่ 11 ธ.ค.61 ภายหลังทิ้งไว้ครบ 90 วัน จะเป็นวัน “นับถอยหลัง” 150 วัน เพื่อดำเนินการกำหนดวันเลือกตั้งซึ่งไม่เกิด

(2) หลังจากประกาศใช้พระราชกฤษฎีกา (พ.ร.ฎ.) ให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ส.ส.)

คาดว่าจะอยู่ในระหว่างวันที่ 16-๒27 ธ.ค.61 และคณะกรรมการการ
เลือกตั้ง (กกต.) จัดเลือกสมาชิกวุฒิสภา (ส.ว.) 3 ระดับ อำเภอ จังหวัด
และประเทศ

(3) กกต. ต้องออกประกาศกำหนดวันเลือกตั้งกำหนดวันรับสมัคร ส.ส.ระบบเขต-บัญชีรายชื่อภายใน 5 วัน นับจากประกาศใช้ พ.ร.ฎ.เลือกตั้ง หรือในช่วง ม.ค.62

(4) พรพการเมืองสามารถหาเสียงได้ เป็นหน้าที่ กกต. ที่ต้องทำ คือ การออกกระเปียบว่าด้วยกรหาเสียงเลือกตั้งของพรพการเมือง ประกาศ ใช้ พ.ร.ฎ.ให้มีกรเลือกตั้ง ส.ส. และ คสช.ต้องปลดล็อก โดยต้องประกาศ คสช.ฉบับที่ 57/2557 และ ฉบับที่ 3/2558

สำหรับการดำเนินกระบวนการในการได้มาซึ่ง ส.ว. เป็นไปตามร่างพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา โดย กกต.จะต้องจัดการเลือกตั้ง ส.ว.ให้เสร็จก่อนวันเลือกตั้ง ส.ส. ไม่น้อยกว่า 15 วัน จำนวน 250 คน ซึ่งมาจาก 3 ส่วน ประกอบด้วย (1) สมาชิก ส.ว.โดยตำแหน่ง 6 คน ได้แก่ ปลัดกระทรวงกลาโหม ผู้บัญชาการทหารสูงสุด ผู้บัญชาการทหารบก ผู้บัญชาการทหารเรือ ผู้บัญชาการทหารอากาศ และผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ (2) เลือกจากระดับอำเภอ จังหวัด และประเทศ 50 คน และ (3) คณะกรรมการสรรหา 9-12 คน ที่ คสช. แต่งตั้ง ดำเนินการคัดเลือก 400 คน แล้วเสนอชื่อให้ คสช.คัดเลือกเหลือ 194 คน และขึ้นบัญชีสำรองอีก 50 คน โดยจะอยู่ในวาระ 5 ปี แต่งตั้งโดยพระมหากษัตริย์

ข้อมูลจากรายงานเศรษฐกิจของภูมิภาคเอเชียตะวันออกและแปซิฟิกฉบับล่าสุดของธนาคารโลก ชี้ว่า เศรษฐกิจโลกมีความผันผวนสอดคล้องกับการรายงานของการประชุมครบองค์ของกองทุนการเงินระหว่างประเทศและธนาคารโลก หรือ IMF – WB ได้มีขึ้น เมื่อเกาะบาห์ลี ประเทศอินโดนีเซีย ได้เปิดเผยตัวเลขประมาณการแนวโน้มการขยายตัวของเศรษฐกิจโลกลดลงสู่ระดับ GDP ร้อยละ 3.7 ซึ่งเกิดจากการเผชิญหน้าทางการค้าระหว่างสหรัฐอเมริกาและจีน เนื่องจากประเทศที่มีขนาด





เศรษฐกิจใหญ่เป็นอันดับ 1 และ 2 ของโลก (ตามลำดับ) และแรงกดดันทางเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นในประเทศเศรษฐกิจเกิดใหม่อย่าง “บราซิลและตุรกี” แต่อย่างไรก็ตาม ภาพรวมแนวโน้มเศรษฐกิจของประเทศกำลังพัฒนาในภูมิภาคเอเชียตะวันออกและแปซิฟิกยังคงเป็นบวก (ไม่รวมประเทศจีน) คาดว่าจะเติบโตคงที่ที่ร้อยละ 5.3 ในช่วงปีพ.ศ. 2561-2563 เนื่องจากการที่เศรษฐกิจจีนอยู่ระหว่างการปรับสมดุลทางเศรษฐกิจ โดยในปีพ.ศ. 2561 จีนมีการเติบโตทางเศรษฐกิจในระดับปานกลางอยู่ที่ร้อยละ 6.5 ในขณะที่ประเทศไทยในปีพ.ศ.2561 นี้จะเติบโตอย่าง

เข้มแข็ง (GDP = 4.5) แต่ในปีพ.ศ. 2562 – 2563 (GDP = 3.9) มีการชะลอตัวลง เนื่องจาก การเพิ่มอัตราการกีดกันทางการค้า ความผันผวนของตลาดการเงินที่เพิ่มขึ้น และการตอบสนองต่อความเปราะบางเรื่องการเงินการคลังในประเทศ

ปัจจุบันไม่อาจปฏิเสธได้ว่าประเทศไทยกำลังประสบปัญหาสถานการณ์ราคายางพาราและปาล์มน้ำมันเฉลี่ยช่วง 9 เดือน (ม.ค.-ก.ย.) พ.ศ.2561 ต่ำสุดในรอบกว่า 10 ปี สืบเนื่องจาก สถานการณ์สงครามการค้าระหว่างสหรัฐและจีน จะส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจโลกและราคาสินค้าเกษตรอย่างมีนัยสำคัญ โดยสินค้าเกษตรของไทยที่สำคัญ คือ ยางพาราและปาล์มน้ำมัน เนื่องจากการส่งออกจำนวนมากและประเทศนำเข้าสำคัญมีปัญหา คือ จีนและสหภาพยุโรป

แต่อย่างไรก็ตาม ประเทศไทยได้แสดงเจตนารมณ์ในการขยายความร่วมมือทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศเพื่อให้เกิดความเชื่อมโยงในภูมิภาคภายใต้นโยบายเศรษฐกิจสำคัญ ได้แก่ ประเทศไทย 4.0 การลงทุนใน 10 อุตสาหกรรมเป้าหมาย และการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (Eastern Economic Corridor : EEC) ดังนี้ (1) การสนับสนุนระบบการค้าพหุภาคีที่ยึดกฎเกณฑ์ภายใต้องค์การการค้าโลก (World Trade Organization: WTO) (2) การดำเนินการไปสู่การจัดตั้งเขตการค้าเสรีเอเชีย-แปซิฟิก (Free Trade Area of the Asia-Pacific : FTAAP) (3) การพัฒนาทักษะและการศึกษาเพื่อรองรับการเข้าสู่ยุคดิจิทัล (4) การสร้างศักยภาพและบุคลากรด้านความมั่นคงปลอดภัยทางไซเบอร์ (Cyber Security) (6) การส่งเสริมความมั่นคงทางอาหาร เกษตรกรรม และประมงที่ยั่งยืนโดยใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมที่ทันสมัย รวมทั้ง ไทยจะให้การส่งเสริม “เศรษฐกิจใหม่” โดยจะนำตัวอย่างโมเดลเศรษฐกิจ BCG (Bio-Economy : B คือ การส่งเสริมเศรษฐกิจชีวภาพ ; Circular Economy : C คือ เศรษฐกิจหมุนเวียน และ Green Economy : G คือ เศรษฐกิจสีเขียว) เช่นเดียวกัน ไทยจะมุ่งผลักดันการเชื่อมโยงในทุกกรอบความร่วมมือ เช่น ACMECS, ASEAN และ APEC และเสนอให้มีการเชื่อมโยงระหว่างกรอบความร่วมมือต่าง ๆ เช่น ความตกลงหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจภาคพื้นแปซิฟิก (Comprehensive and Progressive Agreement for Trans-Pacific Partnership : CPTPP) ความตกลงหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจระดับภูมิภาค (Regional Comprehensive Economic Partnership : RCEP) และ ความริเริ่มหนึ่งแถบหนึ่งเส้นทาง (Belt and Road Initiative : BRI) เพื่อให้ประเทศขับเคลื่อนไปในทิศทางเดียวกัน

มิติข้อมูลข่าวสาร และด้านอื่นๆ

(1) ไทยเป็นประเทศที่มีความสามารถในการแข่งขันด้านทรัพย์สินทางปัญญาอยู่ในอันดับที่ 38 จากทั้งหมด 140 ประเทศทั่วโลก โดยประเทศไทยอยู่ลำดับที่ 3 เมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มอาเซียน รองจากสิงคโปร์และมาเลเซีย ข้อมูลจากสถาบัน World Economic Forum หรือ WEF

สะท้อนให้เห็นถึงพัฒนาการของไทยได้ก้าวสู่ยุคการปฏิวัติอุตสาหกรรม 4.0 อย่างเป็นรูปธรรม

(2) ไทยเป็นประเทศที่มีความสะดวกในการประกอบธุรกิจอยู่ในอันดับที่ 27 ของโลก ข้อมูลจาก ธนาคารโลกเผยแพร่รายงานผลการจัดอันดับความยาก-ง่ายในการประกอบธุรกิจ (Doing Business 2019) และเป็นอันดับที่ 3 ของอาเซียน รองจากสิงคโปร์ (อันดับ 2) และมาเลเซีย (อันดับ 15) ซึ่งเป็นผลจากการอำนวยความสะดวกในการประกอบธุรกิจที่สำคัญ คือ ด้านการเริ่มต้นธุรกิจ การขอใช้ไฟฟ้า การชำระภาษี และการค้าระหว่างประเทศ ทั้งนี้ 5 อันดับแรกของโลกคือ นิวซีแลนด์ สิงคโปร์ เดนมาร์ก ฮังการี และเกาหลีใต้ เรียงตามลำดับ ขณะที่สหรัฐอยู่อันดับที่ 8

(3) เศรษฐกิจอาเซียนเติบโตอย่างมากในช่วงเวลาที่ผ่านมาส่งผลให้รัฐบาลจึงต้องเร่งวางระบบโครงสร้างพื้นฐานเชื่อมต่อชาติเพื่อนบ้านเพื่อขับเคลื่อนเศรษฐกิจในระยะยาวและไปสู่ศูนย์กลางอาเซียน หลังจากนั้นจะเริ่มมีการทยอยเปิดประมูลและก่อสร้างไปพร้อมกันสองเส้นทางในปีพ.ศ. 2562 ก่อนเปิดให้บริการสายแรกของประเทศไทยในปีพ.ศ.2565-2566 ดังนั้นในอนาคตคนไทยจะสามารถนั่งรถไฟไฮสปีดไปเที่ยวสิงคโปร์หรือเมืองหลวงปักกิ่งของจีนได้เลยจากสถานีกลางบางซื่อ ขณะนี้ กระทรวงคมนาคมมีแผนลงทุนโครงการรถไฟความเร็วสูงเชื่อมอาเซียนรวม 4 เส้นทางมูลค่ามากกว่า 1 ล้านล้านบาท รวมระยะทาง 2,800 กิโลเมตร ประกอบด้วย



3.1 รถไฟความเร็วสูงเชื่อม สปป.ลาว-จีนตอนใต้ เส้นทางกรุงเทพฯ-นครราชสีมา-หนองคาย ระยะทางราว 600 กิโลเมตร

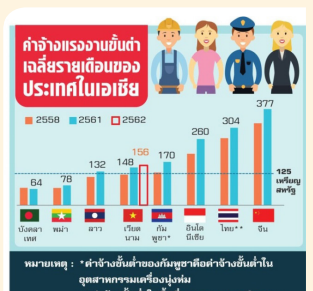
3.2 รถไฟความเร็วสูงเชื่อมอีอีซีและกัมพูชา เส้นทางกรุงเทพฯ-สนามบินอู่ตะเภา และเฟส 2 ช่วงอู่ตะเภา-ระยอง ระยะทางรวม 400 กิโลเมตร

3.3 รถไฟความเร็วสูงเชื่อมมาเลเซีย เส้นทางกรุงเทพฯ-หัวหิน-สุราษฎร์ธานี และเฟส 2 ช่วง สุราษฎร์ธานี-ปาดังเบซาร์ ระยะทางรวม 1,100 กิโลเมตร

3.4 เส้นทางรถไฟความเร็วสูงกรุงเทพฯ-เชียงใหม่ ระยะทางราว 700 กิโลเมตร

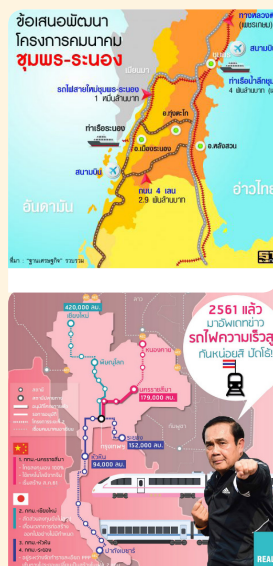
(4) ประเทศไทยเตรียมพร้อมกับการใช้เทคโนโลยีสื่อสารไร้สายใหม่ล่าสุดคือ 5G ตามเป้าหมายของรัฐบาลภายในปีพ.ศ.2563 โดยประเทศไทยมีหน่วยงานรับผิดชอบหลัก คือ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม และหน่วยงานในการกำกับดูแลจัดสรรคลื่นความถี่ได้มอบหมายให้คณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) เทคโนโลยีนี้จะสร้างประโยชน์อย่างมากต่อเศรษฐกิจไทย เนื่องจากคุณสมบัติหลัก 3 ประการ คือ eMBB mMTC และ uRLLC เพื่อตอบสนองความต้องการของการสื่อสารในโลกอนาคตที่เน้นการรับ-ส่งข้อมูลผ่านอินเทอร์เน็ตด้วยความเร็วสูงได้อย่างทันที ความผิดพลาดต่ำ และระหว่างอุปกรณ์เซนเซอร์ซึ่งสามารถประมวลผลแบบอัตโนมัติโดยไม่ต้องใช้คนในการควบคุม เพราะฉะนั้น หากประเทศไทยสามารถประยุกต์ใช้เทคโนโลยี 5G ได้ก็จะสร้างประโยชน์เชิงเศรษฐกิจในอุตสาหกรรมต่างๆ ได้อย่างมาก

(5) เวียดนามและไทยบรรลุความตกลงเวียดนามจะส่งแรงงานก่อสร้างและประมงมาไทยโดยเวียดนามอนุญาตให้เอกชนที่มีใบอนุญาตส่งออกแรงงานเข้าร่วมโครงการดังกล่าว



และเรียกเก็บเงินได้ตามเกณฑ์ค่าจ้างแรงงาน 1 เดือนต่อสัญญาจ้างระยะเวลา 1 ปี ด้านแรงงานต้องจ่ายค่าจัดทำหนังสือเดินทาง การตรวจสุขภาพ ค่าธรรมเนียมการตรวจลงตราหนังสือเดินทาง และการฝึกอบรมที่จำเป็น แก่กองทุนสนับสนุนการจ้างงานต่างประเทศ (Overseas Employment Support Fund) ส่วนนายจ้างไทยรับผิดชอบค่าใช้จ่ายในการเดินทาง และจากข้อมูลการประชุมคณะกรรมการกำหนดค่าจ้างแรงงานของเวียดนาม (Vietnam's National Wage Council) เห็นชอบการปรับขึ้น แต่อย่างไรก็ตาม ต้นทุนค่าจ้างแรงงานของเวียดนามยังอยู่ในระดับต่ำกว่าหลายประเทศในเอเชีย รวมถึง จีน ไทย อินโดนีเซีย และกัมพูชา ที่เป็นฐานการผลิตสำคัญของอุตสาหกรรมที่เน้นใช้แรงงาน จึงทำให้เวียดนามยังมีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในด้านต้นทุนแรงงาน นับเป็นปัจจัยดึงดูดการลงทุนที่สำคัญ ซึ่งอัตราค่าจ้างแรงงานเวียดนามขั้นต่ำรายเดือนประจำปี พ.ศ.2562 นั้นอยู่ที่ร้อยละ 5.3 หรือเฉลี่ยราว 1.75 แสนด่ง/เดือน ทำให้ค่าจ้างแรงงานอัตราใหม่อยู่ในช่วง 2.92-4.18 ล้านด่ง/เดือน หรือราว 125-180 ดอลลาร์สหรัฐ/เดือน

(6) ทุนจีน-ญี่ปุ่น ย้ายฐานการผลิตมาไทย จากการรายงานของ นิกเกอิ เอเชีย ริวิว ในโครงการเมืองอัจฉริยะ (Smart City) ในนิคมอุตสาหกรรมอมตะนคร จังหวัดชลบุรี จะเป็นโครงการแรกของความร่วมมือ “โครงการลงทุนพัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐานในประเทศที่ 3” ร่วมกันระหว่างจีนและญี่ปุ่นที่มีทั้งหมด 50 โครงการ ซึ่งเกิดขึ้นระหว่างที่นายกรัฐมนตรี ชินโซะ อาเบะ แห่งญี่ปุ่น เยือนจีน เพื่อหารือกับนายกรัฐมนตรีจีน หลี่ เค่อเฉียง พร้อมประธานาธิบดี สี จิ้นผิง



ทั้งนี้ ประเทศไทยมีแผนสร้างรถไฟความเร็วสูง 4 เส้นทาง ได้แก่ (1) รถไฟความเร็วสูงไทย-ญี่ปุ่น (กรุงเทพฯ – เชียงใหม่) (2) รถไฟความเร็วสูงไทย-จีน (กรุงเทพ-หนองคาย) (3) รถไฟความเร็วสูงเชื่อม 3 สนามบิน (ดอนเมือง-สุวรรณภูมิ-อู่ตะเภา) และ (4) รถไฟความเร็วสูงกรุงเทพ-หัวหิน ขณะนี้ ประเทศไทยหวังเป็นอย่างยิ่งว่า ญี่ปุ่นจะร่วมการลงทุนในครั้งนี้ เพื่อเป็นการยกระดับความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ และความร่วมมือในการถ่ายทอดเทคโนโลยีรถไฟความเร็วสูงให้กับประเทศไทยอีกทางหนึ่ง (7) สหรัฐฯ ประกาศความเป็นหุ้นส่วนในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านดิจิทัลกับอาเซียน

รองประธานาธิบดีไมเคิล เพนส์ของสหรัฐฯ ประกาศความร่วมมือกับอาเซียนในกรอบ U.S.-ASEAN Smart Cities Partnership โดยรัฐบาลสหรัฐฯ จะสนับสนุนความร่วมมือระหว่างเมืองต่างๆ ที่มีเป้าหมายเดียวกัน โดยเน้นการพัฒนาด้านเศรษฐกิจดิจิทัล แนวคิดรัฐบาลดิจิทัล และสังคมดิจิทัล เน้นโครงสร้างพื้นฐานในเมืองและในพื้นที่ชนบท ตลอดจนให้ความสำคัญกับความร่วมมือด้านความมั่นคงทางไซเบอร์ด้วย นอกจากนี้ สหรัฐฯ สนใจการลงทุนโครงการระเบียงเศรษฐกิจภาคใต้ (Southern Economic Corridor : SEC) และนโยบายโครงการลงทุนโครงข่ายคมนาคมเชื่อม 2 ฝั่งมหาสมุทรพมู-ระนอง โดย นายเจค็อบ ชูลท์ซ (Jacob Schuitz) เลขาธิการเอกและเจ้าหน้าที่แผนกเศรษฐกิจ สถานเอกอัครราชทูตสหรัฐอเมริกาประจำประเทศไทย ได้ลงพื้นที่จังหวัดระนองเพื่อนำเสนอข้อมูลต่อรัฐบาลและนักลงทุนในสหรัฐฯ ต่อไป

เรียบเรียงโดย
นางสาว ชญาณิศา รัตสุทธิกุล

สถานการณ์การก่อการร้ายระดับโลก

- กลุ่มก่อการร้ายรัฐอิสลาม (Islamic State: IS) กลับเข้ามาสู้รบในภาคตะวันออกของซีเรียอีกครั้งและสามารถยึดพื้นที่คืนจากกองกำลังประชาธิปไตยซีเรียที่สหรัฐฯ สนับสนุนจนถึงชายแดนซีเรีย-อิรักได้ทั้งหมด สำหรับความเคลื่อนไหวการก่อการร้ายล่าสุดมีดังนี้
- เมื่อวันที่ 18 ม.ค.62 กองทัพอัฟกานิสถานได้จับกุมผู้นำคนสำคัญของกลุ่ม IS ที่แฝงตัวหลบซ่อนในเมือง Mainama จ. Faryab ของอัฟกานิสถาน
- เมื่อวันที่ 16 ม.ค.62 กลุ่ม IS ได้ก่อเหตุโจมตีด้วยระเบิดฆ่าตัวตายในเมือง Manbij ทางตอนเหนือของซีเรีย เมื่อวันเดียวกันเป็นเหตุให้มีผู้เสียชีวิต 19 คน ในจำนวนนี้เป็นชาวอเมริกัน 4 คน (ทหาร 2 คน และพลเรือนที่เป็นลูกจ้างของกองทัพ 2 คน)
- เมื่อวันที่ 2 ม.ค.62 ตำรวจตุรกีได้ควบคุมตัวผู้ต้องสงสัยที่อาจเป็นสมาชิกกลุ่ม IS รวม 12 คน จากในเมือง Bursa ทางตะวันตกเฉียงเหนือของประเทศ โดยก่อนหน้านี้ผู้ถูกควบคุมตัวเป็นชาวฝรั่งเศสเชื้อสายแอลจีเรียที่พำนักในซีเรียและเคยก่อเหตุในนามของกลุ่ม IS

จะเห็นได้ว่ากลุ่ม IS ยังคงเป็นภัยคุกคามสำคัญ เนื่องจากกลุ่ม IS กำลังกลับเข้ามายึดฐานที่มั่นในการปฏิบัติการ ในอิรักและซีเรียอีกครั้ง และมีการเผยแพร่อุดมการณ์ผ่านอินเทอร์เน็ต โดยใช้สื่อสังคมออนไลน์ในการโฆษณาชวนเชื่อ ทำให้สามารถหาสมาชิกและสร้างแรงจูงใจในการก่อการร้ายให้กับผู้ก่อการร้ายได้ทั่วโลก อีกทั้งยังสนับสนุนกลุ่มก่อการร้ายอื่นที่มีอุดมการณ์สร้างรัฐอิสลามเหมือนกันอีกด้วย

สถานการณ์การก่อการร้ายในอาเซียน

- เมื่อ 24 ธ.ค.61 สมาชิกกลุ่ม IS ในฟิลิปปินส์ได้พยายามก่อเหตุต่อเป้าหมายในพื้นที่ใจกลางเกาะมินดาเนาระหว่างช่วงวันหยุดคริสมาสต์ โดยมีความเกี่ยวข้องกับกลุ่ม Dawlah Islamiyah และกลุ่ม IS ที่มีฐานปฏิบัติการในจังหวัด Lanao del Sur และกลุ่ม Ansa'r Kilafah Philippines (AKP) ที่เคลื่อนไหวในจังหวัด Sarangani และเมือง General Santos ของฟิลิปปินส์ ทั้งสองกลุ่มนี้ใช้ธงสัญลักษณ์สีดำของกลุ่ม IS
 - เมื่อ 5 ม.ค.62 กองทัพฟิลิปปินส์ที่เปิดเผยว่า นักรบชาวสิงคโปร์ชื่อ นาย Abu Hud Zain ได้ถูกสังหารพร้อมนักรบชาวอินโดนีเซีย และฟิลิปปินส์อีก 2 ราย โดยกองกำลังความมั่นคงของทางการระหว่างการปะทะกับกลุ่มก่อการร้ายบนเกาะมินดาเนา ทางตอนใต้ของฟิลิปปินส์เมื่อ 2 สัปดาห์ก่อน ทั้งนี้ กรณีดังกล่าวบ่งชี้ให้เห็นถึงการเพิ่มขึ้นของจำนวนนักรบชาวต่างชาติ รวมทั้งชาวอินโดนีเซีย และมาเลเซียที่เข้าร่วมกับกลุ่มก่อการร้ายในฟิลิปปินส์ที่มีจำนวนเพิ่มมากขึ้น
- จากสถานการณ์ที่เกิดขึ้นจะเห็นได้ว่ากลุ่ม IS มีแนวโน้มขยายเครือข่ายเข้ามาในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้มากขึ้น เพื่อใช้เป็นแหล่งพักพิง ซ่องสุม และ/หรือแหล่งจัดหา/เส้นทางขนส่งอาวุธ รวมทั้งเผยแพร่อุดมการณ์และแนวคิด โดยเฉพาะในประเทศมาเลเซีย อินโดนีเซีย และฟิลิปปินส์ และจากการกลับมายึดฐานที่มั่นของกลุ่ม IS ในอิรักและซีเรีย ส่งผลให้นักรบต่างชาติในอาเซียนมีแนวโน้มเดินทางไปร่วมกับกลุ่ม IS ที่ตะวันออกกลางมากขึ้นโดยเฉพาะจากประเทศมาเลเซีย อินโดนีเซีย และฟิลิปปินส์ เห็นได้จากข้อมูลของหน่วยต่อต้านก่อการร้าย Detachment 88 ของอินโดนีเซียที่ได้ปรับเพิ่มบัญชีรายชื่อผู้ก่อการร้ายประจำปี 2561 เป็น 386 ราย ซึ่งเพิ่มขึ้นจากปี 2560 ที่มี 176 ราย ทำให้แนวโน้มการก่อเหตุของกลุ่มก่อการร้ายในประเทศอาเซียนมีมากขึ้น โดยเฉพาะในประเทศมาเลเซีย อินโดนีเซีย และฟิลิปปินส์



ความเคลื่อนไหวของการเมืองของมาเลเซีย

- ดร. มหาธีร์ โมฮัมหมัด นายกรัฐมนตรีจะยังไม่ลงนามในอนุสัญญาว่าด้วยการขจัดการเลือกปฏิบัติทางเชื้อชาติในทุกรูปแบบ (International Convention on the Elimination of All Forms of Racial Discrimination-ICERD) เนื่องจากประเด็นดังกล่าวอ่อนไหวสำหรับชาวมาเลเซีย โดยเฉพาะชาวมาเลเซียเชื้อสายมาเลย์ที่สนับสนุนนโยบายภูมิบุตร ประกอบกับสมาชิกรัฐบาลบางส่วนไม่เห็นด้วยกับแนวทางนี้

- พรรคคอมมิวนิสต์ฝ่ายค้านกำลังเผชิญปัญหาภายในพรรคเข้าขั้นวิกฤต และต้องหาทางออกที่สมาชิก ส่วนใหญ่ยอมรับได้ ปัญหาดังกล่าวส่งผลให้สมาชิกสำคัญในพรรคคอมมิวนิสต์ทยอยลาออกจากพรรคพร้อมกัน (ส.ส. 2 คน ส.ว. 2 คน และสมาชิกสมัชชาพรรคอีก 9 คน) และอาจไปเข้าร่วมกับฝ่ายรัฐบาล ขณะที่ดาโต๊ะ ชรี ดร.อาหมัด ซาฮิด ฮาหมิด ประธานพรรคคอมมิวนิสต์ ยืนยันไม่ลาออกจากตำแหน่งประธานพรรค แม้จะถูก ส.ส.ในพรรคกดดันอย่างหนัก แสดงให้เห็นถึงปัญหาความขัดแย้งที่เกิดขึ้นภายในพรรคคอมมิวนิสต์ที่เป็นพรรคเก่าแก่ของชาวมาเลเซียเชื้อสายมาเลย์

- นางนุรูล อิชะห์ อันวาร์ อายุ 38 ปี ส.ส.เขตเปอร์มาตังเปาห์ รัฐปีนัง พรรคเกออดิลัน ซึ่งเป็นพรรคแกนนำรัฐบาลบุตรสาวของนายอันวาร์ อิบราฮิม ประธานพรรคเกออดิลัน แฉลงลาออกจากตำแหน่งรองประธานพรรคเกออดิลัน รวมถึงตำแหน่งประธานพรรคเกออดิลันในรัฐปีนังเมื่อ 17 ธ.ค.61 แต่จะยังคงดำรงตำแหน่ง ส.ส. และสมาชิกพรรคเกออดิลันต่อไป ทั้งนี้ มีความเป็นไปได้ว่าการลาออกของนางนุรูลจะเป็นการปูทางให้ดาโต๊ะ ชรี อันวาร์ขึ้นดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีต่อจาก ดร. มหาธีร์ โมฮัมหมัด เพื่อป้องกันข้อครหาว่าเป็นครอบครัวการเมือง



เรียบเรียงโดย
นางสาวนิศยา งานไว

สถานการณ์คาบสมุทรเกาหลี

ความตึงเครียดของสถานการณ์บนคาบสมุทรเกาหลีในปี 2561 นับว่าคลี่คลายลงอย่างมาก จะเห็นได้จากสัญญาณบ่งชี้ที่เกิดขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งสิ่งที่นับเป็นปรากฏการณ์พลิกประวัติศาสตร์คือการประชุมสุดยอดผู้นำคาบสมุทรเกาหลี 2 ครั้งสำคัญที่ผ่านมา ได้แก่ **การประชุมสุดยอดผู้นำเกาหลีเหนือ - เกาหลีใต้** เมื่อ 27 เม.ย.61 ณ หมู่บ้านปันมุนจอม เขตปลอดทหารระหว่างสองเกาหลี (Korean Demilitarized Zone: DMZ) ซึ่งผู้นำเกาหลีเหนือและเกาหลีใต้ลงนามใน “ปฏิญญาปันมุนจอม เพื่อสันติภาพ ความรุ่งเรือง และการรวมชาติบนคาบสมุทรเกาหลี” (Panmunjeom Declaration for Peace, Prosperity and Unification on the Korean Peninsula) ที่มีใจความสำคัญ ได้แก่ (1) การยืนยันที่จะปลดอาวุธนิวเคลียร์ ยุติการยั่วยุ และการไม่ใช้กำลังต่อกัน โดยจะปฏิบัติตามข้อตกลงอย่างเคร่งครัด

(2) การเปลี่ยนเขตปลอดทหารให้เป็นเขตสันติภาพ (3) การจัดหารีระหว่างกองทัพอย่างสม่ำเสมอ และลดอาวุธเมื่อความตึงเครียดทางทหารสิ้นสุดลง (4) การจัดตั้งสำนักงานเพื่อความร่วมมือในเขตนิคมอุตสาหกรรมแกซองในฝั่งเกาหลีเหนือ เพื่ออำนวยความสะดวกในด้านต่างๆ ระหว่างเจ้าหน้าที่ทั้งสองฝ่าย และ (5) การส่งเสริมความร่วมมือ โดยจะจัดการหารีระหว่างสภากาชาดในประเทศมนุษยธรรม และรื้อฟื้นการจัดงานรวมญาติต่อไป และ**การประชุมสุดยอดผู้นำสหรัฐฯ - เกาหลีเหนือ** เมื่อ 12 มิ.ย. 61 ณ โรงแรมคาเปลาบนเกาะเซนโตซา ประเทศสิงคโปร์ โดยผลการประชุมามีใจความสำคัญ ได้แก่ (1) การสถาปนาความสัมพันธ์ระหว่างสหรัฐฯ กับเกาหลีเหนือขึ้นใหม่ บนพื้นฐานของความต้องการของประชาชนของทั้งสองประเทศ (2) ความพยายามร่วมกันสร้างสันติภาพที่มั่นคงและถาวรให้แก่คาบสมุทรเกาหลี (3) เกาหลีเหนือให้คำมั่นว่าจะเดินหน้ากระบวนการปลดอาวุธนิวเคลียร์ โดยสมบูรณ์บนคาบสมุทรเกาหลี ตามที่ได้ลงนามไว้ในปฏิญญาปันมุนจอม และ (4) สหรัฐฯ กับเกาหลีเหนือจะร่วมมือในการกู้คืนซากศพของผู้ต้องขัง เชลยศึก รวมทั้งการส่งกลับกลุ่มที่ได้รับการระบุตัวตนแล้วทันที



นอกจากสัญญาณบ่งชี้ที่เห็นได้จากข้างต้นแล้ว ยังมีสัญญาณบ่งชี้ที่เกิดขึ้นมากมายในห้วงเวลาที่ผ่านมา (ต.ค. - ธ.ค.) อาทิ (1) การยึดมั่นเป้าหมายที่จะผลักดันให้มีการลงนามสนธิสัญญาสันติภาพเพื่อยุติสงครามเกาหลีอย่างเป็นทางการภายในสิ้นปี 2561 ของรัฐบาลสองเกาหลี (2) สองเกาหลียุติพฤติกรรมมุ่งร้ายต่อกันตามแนวพรมแดนทั้งทางบก ทางทะเล และทางอากาศ ไม่ว่าจะเป็นการซ้อมยิงปืนใหญ่ด้วยกระสุนจริง และการเคลื่อนกำลังพลระดับกองพลน้อยหรือใหญ่กว่าภายในระยะ 5 กม. จากเส้นแบ่งเขตแดนทางทหารระหว่างสองเกาหลี และกำหนดเขตห้ามบินด้วยอากาศยานไร้คนบังคับ (โดรน) และ ฮ.ภายในระยะ 40 กม.จากเส้นแบ่งเขตแดน นอกจากนี้ เกาหลีเหนือได้ถอนกำลังปืนใหญ่ออกจากแนวชายฝั่งทะเล ตต. (ทะเลเหลือง) เพื่อเสริมสร้างความไว้วางใจต่อกัน (3) เกาหลีเหนือเตรียมจัดตั้งหน่วยงานเพื่อรับผิดชอบ

การเปิดประเทศ (DPRK Opening Supervisory Bureau) โดยเกาหลีเหนือจะส่งเจ้าหน้าที่เข้ารับการอบรมที่เมืองต้าเหลียนของจีนภายในสิ้นปี 2561 เพื่อเรียนรู้เกี่ยวกับการปฏิรูปและการเปิดประเทศของจีน และจะส่งเจ้าหน้าที่เข้ารับการอบรมเพิ่มขึ้นอีกในปี 2562 (4) เกาหลีเหนือ เกาหลีใต้ และ หน่วยบัญชาการร่วมกองกำลังสหประชาชาติ (United Nations Command-UNC) จัดเจรจาระดับคณะทำงานเพื่อปลดอาวุธในพื้นที่ความมั่นคงร่วมสองเกาหลีโดยเป็นการเจรจาระดับคณะทำงานที่ Freedom House ซึ่งตั้งอยู่ทางตอนใต้ของหมู่บ้านปันมุนจอม เกี่ยวกับประเด็นการปลดอาวุธ

ในพื้นที่ความมั่นคงร่วม (Joint Security Area-JSA) ที่อยู่ในเขตปลอดทหาร โดยจะเริ่มปรับปรุงอุปกรณ์ที่ใช้ในการลาดตระเวนใน JSA (5) เกาหลีเหนือเริ่มทำลายป้อมทหาร 10 แห่งในเขตปลอดทหาร ที่แบ่งแยกสองเกาหลี ทั้งนี้ แผนการดังกล่าวเป็นส่วนหนึ่งของข้อตกลงทางทหาร ซึ่งทั้งสองฝ่ายจะรื้อถอนป้อมทหารที่ตั้งอยู่ภายในรัศมี 1 กม. จากชายแดนรวม 22 แห่ง เพื่อลดความตึงเครียดทางการทหาร สร้างความเชื่อมั่น และป้องกันการปะทะกันโดยอุบัติเหตุ ก่อนที่ทั้งสองฝ่ายจะตกลงรักษाप้อมทหารไว้เพียงฝ่ายละ 1 แห่ง เพื่อเป็นอนุสรณ์ทางประวัติศาสตร์และเป็นสัญลักษณ์สำหรับการรณรงค์ให้สาธารณชนตระหนักในเรื่องความสำคัญของสันติภาพ ทั้งนี้ ทั้งสองฝ่ายวางแผนรื้อถอนป้อมทหารทั้งหมดภายในปลาย พ.ย.61 และจะมีการตรวจสอบความเรียบร้อยใน ธ.ค.61 (6) เกาหลีเหนือและเกาหลีใต้จะเชื่อมถนนในเขตปลอดทหาร (Demilitarized Zone - DMZ) และปรับปรุงเครือข่ายสื่อสารระหว่างกัน ตามข้อตกลงระหว่างกองทัพของทั้งสองฝ่ายที่จะลดความตึงเครียดตามแนวพรมแดน โดยนับเป็นครั้งแรกตั้งแต่ปี 2496 ที่มีการเชื่อมถนนในเขตปลอดทหารเข้าด้วยกัน ต่อจากนั้น ระหว่าง เม.ย. - ต.ค.62 ทั้งสองประเทศจะร่วมกันขุดทางรถไฟที่เสียชีวิตในสงครามเกาหลี นอกจากนี้คณะทำงานของทั้งสองฝ่ายจะหารือร่วมกันในประเด็นการปรับปรุงเครือข่ายการสื่อสารระหว่างกัน โดยจะเปลี่ยนสายสื่อสารจากสายทองแดงเป็นสายไฟเบอร์ออฟติกเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการสื่อสาร (7) สองเกาหลีจะร่วมกันสำรวจพื้นที่เพื่อเชื่อมเส้นทางรถไฟระหว่างกัน โดยจะมีการสำรวจเส้นทางรถไฟตามแนวชายฝั่งตะวันออกและตะวันตกของคาบสมุทรเกาหลีใช้เวลาประมาณ 18 วัน ซึ่งเกาหลีใต้ส่งหัวจักรรถไฟฟว่งตูโดยสาร 6 ตู้พร้อมเจ้าหน้าที่เข้าไปสำรวจสภาพเส้นทางในฝั่งเกาหลีเหนือเพื่อนำข้อมูลมาวางแผนปรับปรุงเส้นทางสายตะวันตกระหว่างเคซอง-ชินยฺจูในเกาหลีเหนือรวม 6 วัน จากนั้นจะสำรวจเส้นทางสายตะวันออกระหว่างกูเซคิมกัง-วอนซาน-ฮาซาน ทางตะวันออกเฉียงเหนือของเกาหลีเหนือ รวมสำรวจเส้นทางรถไฟในเกาหลีเหนือระยะทางประมาณ 1,200 กม. (8) เกาหลีใต้จัดสรรงบประมาณเพื่อความร่วมมือกับเกาหลีเหนือสูงสุดในรอบ 3 ปี กระทรวงรวมชาติของเกาหลีใต้ได้จัดสรรงบประมาณสำหรับโครงการความร่วมมือกับเกาหลีเหนือในปี 2562 จำนวน 1.1 ล้านล้านวอน (890.7 ล้านดอลลาร์สหรัฐ) สูงสุดในรอบ 3 ปี และมากกว่าปี 2561 ซึ่งได้รับ 959.3 พันล้านวอน ซึ่งทั้งสองเกาหลีเห็นพ้องที่จะส่งเสริมความร่วมมือระหว่างกันเพื่อนำไปสู่การปลดอาวุธนิวเคลียร์ของเกาหลีเหนืออย่างสมบูรณ์ ทั้งนี้ เกาหลีใต้เริ่มจัดสรรงบประมาณเพื่อความร่วมมือกับเกาหลีเหนือครั้งแรกเมื่อปี 2534 เพื่อส่งเสริมการแลกเปลี่ยนและความร่วมมือทางเศรษฐกิจกับเกาหลีเหนือ (9) ทหารสองเกาหลีข้ามพรมแดนจับมือกันครั้งแรกนับตั้งแต่สิ้นสุดสงครามเกาหลี ในการกิจตรวจสอบการทำลายและรื้อถอนป้อมและหอสังเกตการณ์ทางทหารของอีกฝ่าย ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งในข้อตกลงทางทหารที่ทั้งสองฝ่ายจะทำลายป้อมเหล่านี้ ซึ่งกระจายอยู่ตามชายแดนลงฝ่ายละ 10 แห่ง ตามที่รัฐบาลของทั้งสองลงนาม เพื่อลดความตึงเครียดทางการทหาร เพื่อสร้างสันติภาพอย่างถาวรในคาบสมุทรเกาหลี โดยการรื้อถอนป้อมและหอสังเกตการณ์นั้นเริ่มปฏิบัติการมาตั้งแต่ช่วงกลาง ซึ่งการเดินทางข้ามแนวชายแดนของทหารทั้งสองฝ่ายในครั้งนี้ถือเป็นครั้งแรกหลังสงครามเกาหลีสิ้นสุดลง

จะเห็นได้ว่าการเปลี่ยนแปลงบนคาบสมุทรเกาหลีในระยะหลังนั้น เกาหลีเหนือขึ้นมาเป็นผู้เล่นสำคัญในเวทีระหว่างประเทศ ซึ่งถือเป็นความพยายามของผู้นำเกาหลีเหนือที่จะปรับจุดยืนจากท่าทีก้าวร้าว มาเป็นการใช้วิธีทางการทูตมากยิ่งขึ้น แต่ก็ปฏิเสธไม่ได้ว่าประเด็นความมั่นคงบนคาบสมุทรเกาหลียังต้องเผชิญกับความท้าทายอีกมาก และยังคงเป็นเรื่องที่ประชาคมโลกต้องจับตาดูอย่างใกล้ชิดกันไป ดังจะเห็นได้จากแถลงการณ์ผลการประชุมสุดยอดผู้นำอาเซียนครั้งที่ 33 ณ สิงคโปร์ ที่ได้ให้ความสำคัญในประเด็นคาบสมุทรเกาหลี (การยืนยันถึงความจำเป็นการยุติโครงการนิวเคลียร์ของเกาหลีเหนือด้วยวิธีการเจรจาต่อรอง) นี้ไว้ด้วย

การพัฒนาศักยภาพของประเทศญี่ปุ่น

ในห้วงที่ผ่านมา (ต.ค. - ธ.ค.) ญี่ปุ่นได้พัฒนาประเทศในด้านต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และด้านศักยภาพทางการทหาร ซึ่งนับว่าเป็นที่น่าจับตามองอย่างยิ่ง **ด้านเศรษฐกิจ** นายกรัฐมนตรีญี่ปุ่นเยือนจีนในการประชุมสุดยอดจีน - ญี่ปุ่น ครั้งแรกนับตั้งแต่ปี 2554 เพื่อกระชับความสัมพันธ์ด้านเศรษฐกิจ เมื่อ 26 ต.ค.61 นายกรัฐมนตรี ชินโซ อาเบะ ของญี่ปุ่น และประธานาธิบดี สี จิ้นผิง ของจีน ได้เข้าร่วมการประชุมทางธุรกิจในหัวข้อการลงทุนร่วมกันระหว่างจีนกับญี่ปุ่นในประเทศที่สาม และมีการลงนามข้อตกลงร่วมกันในลักษณะไม่ผูกพัน (Non-binding) หลายฉบับ ทั้งในด้านการเงิน (อาทิ ข้อตกลงแลกเปลี่ยนเงินตรามูลค่า 30,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐ) การค้า นวัตกรรม และความมั่นคง โดยจีนและญี่ปุ่นมีแผนจะดำเนินโครงการร่วมกันหลายโครงการที่เกี่ยวกับด้านพลังงาน สุขภาพ การเงินและรถยนต์ ซึ่งรวมถึงโครงการพัฒนาเมือง (joint city development) ในไทยด้วย นอกจากนี้ญี่ปุ่นได้ยกเลิกสนับสนุนทางการเงินแก่จีนภายใต้กรอบความช่วยเหลือเพื่อการพัฒนาอย่างเป็นทางการ (ODA) เนื่องจากจีนมีอัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่อง จึงไม่จำเป็นต้องได้รับการสนับสนุนทางการเงินจากญี่ปุ่นในกรอบดังกล่าว แต่จะเปลี่ยนมาร่วมมือทางเศรษฐกิจในระดับเดียวกันกับจีน ซึ่งจะร่วมมือกันผ่านกรอบความร่วมมือทางเศรษฐกิจภาคเอกชนญี่ปุ่น-จีนในประเทศที่สาม (Japan - China Private Economic Cooperation in Third Countries) ทั้งนี้ ญี่ปุ่นสนับสนุนเงินเพื่อการพัฒนาให้จีนมาตั้งแต่ปี 2522 ทั้งในรูปแบบเงินกู้ดอกเบี้ยต่ำ กองทุนเพื่อการพัฒนาและความร่วมมือทางเทคนิค รวมมูลค่ามากกว่า 33,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐ หลังการประชุมผู้นำสองฝ่ายเห็นพ้องที่จะฟื้นฟูความสัมพันธ์ของสองประเทศสู่ภาวะปกติ หลังจากความสัมพันธ์เสื่อมโทรมลงอย่างมากจากปัญหาขัดแย้งในเรื่องการอ้าง



สิทธิเหนือหมู่เกาะเซนกากุในทะเลจีนตะวันออก โดยจะเพิ่มการสื่อสารระหว่างกันเพื่อเลี่ยงความขัดแย้ง เห็นพ้องเริ่มการเจรจาร่วมมือด้านเทคโนโลยีระดับสูง การคุ้มครองลิขสิทธิ์ทรัพย์สินทางปัญญา บรรลุข้อตกลงแลกเปลี่ยนเงินตรา (currency swap) ขณะที่ภาคธุรกิจของทั้งสองประเทศได้จัดทำข้อตกลงทางธุรกิจถึง 500 ฉบับ มูลค่ารวม 18,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐ

ด้านสังคม รัฐสภาญี่ปุ่นผ่านความเห็นชอบกฎหมายเปิดรับแรงงานต่างชาติเพื่อแก้ปัญหาขาดแคลนแรงงานภายในประเทศ รัฐสภาญี่ปุ่นผ่านร่างกฎหมายฉบับใหม่ที่จะอนุญาตให้แรงงานต่างชาติจำนวนกว่า 300,000 คน เข้าไปทำงานในญี่ปุ่น โดยประกอบด้วยแรงงานหลายภาคส่วน อาทิ ภาคการก่อสร้าง ภาคการเกษตร และการดูแลผู้ป่วย ซึ่งกฎหมายดังกล่าวจะอนุญาตเฉพาะแรงงานต่างชาติที่มีคุณสมบัติตามเงื่อนไข ได้แก่ การมีทักษะเฉพาะด้าน พร้อมทำงานทันที และทำงานได้ในเฉพาะภาคแรงงานที่กำหนดไว้เท่านั้น กฎหมายดังกล่าวจะช่วยผ่อนคลายปัญหาการขาดแคลนแรงงานของญี่ปุ่นที่เข้าสู่สังคมผู้สูงอายุและมีอัตราการเกิดที่ต่ำ และเริ่มมีผลตั้งแต่ เม.ย.62 เป็นต้นไป เบื้องต้นญี่ปุ่นมีแผนจะผ่อนปรนมาตรการตรวจลงตราประเภททำงานให้กับชาวต่างชาติ 2 ลักษณะ คือ (1) แรงงานที่มีทักษะเฉพาะ จะพำนักในญี่ปุ่นได้ไม่เกิน 5 ปี และไม่อนุญาตให้นำครอบครัวเข้ามาพำนักด้วย และ (2) แรงงานที่มีทักษะสูง จะพำนักในญี่ปุ่นได้โดยไม่จำกัดระยะเวลา และสามารถนำครอบครัวเข้ามาพำนักด้วยได้ ทั้งนี้ ญี่ปุ่นต้องการแรงงานมีทักษะค่อนข้างมาก โดยเฉพาะในภาคอุตสาหกรรม โรงแรม และสาธารณสุข โดยปัจจุบันมีแรงงานต่างชาติในญี่ปุ่นประมาณ 1.28 ล้านคน คิดเป็นร้อยละ 2 ของแรงงานทั้งหมด ซึ่งการแก้ไขดังกล่าวอาจส่งผลให้มีแรงงานต่างด้าวจำนวน 260,000 – 340,000 คนหลังไหลเข้าญี่ปุ่นภายในอีก 5 ปีข้างหน้า ทั้งนี้ ญี่ปุ่นมีจำนวนแรงงานต่างด้าวสูงสุดข้อมูลเมื่อ ค.ศ.60 ประมาณ 1.28 ล้านคน เพิ่มขึ้น 1 เท่าจาก 680,000 คน เมื่อปี 2555 โดยเป็นแรงงานชาวจีนมากที่สุดประมาณ 370,000 คน รองลงมาคือเวียดนามและฟิลิปปินส์



ด้านศักยภาพทางการทหาร (1) รัฐบาลญี่ปุ่นมีแผนปรับโครงสร้างของหน่วยต่อต้านการก่อการร้ายในสังกัด กต.ญี่ปุ่นให้มึประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยจะเพิ่มการเฝ้าติดตามสถานการณ์การก่อการร้ายระดับโลก การโจมตีทางไซเบอร์ พร้อมจะเสริมกำลังเจ้าหน้าที่เพื่อเตรียมตัวรองรับการจัดงานระดับนานาชาติ ซึ่งญี่ปุ่นจะเป็นเจ้าภาพจัดการประชุมสุดยอดผู้นำ G – 20 ระหว่าง 28 – 29 มิ.ย. 62 ที่เมืองโอซากา และเจ้าภาพการแข่งขันกีฬาโอลิมปิก ในปี 2563 ที่กรุงโตเกียว (2) **ญี่ปุ่นมีแผนจัดตั้งหน่วยปฏิบัติการทางอวกาศ** ในปีงบประมาณ 2565 โดยมีแผนขออนุมัติงบประมาณจัดตั้งจำนวน 238 ล้านดอลลาร์สหรัฐ

ในปีงบประมาณ 2564 และจะบรรจุการจัดตั้งหน่วยดังกล่าวในแนวทางปฏิบัติด้านการป้องกันประเทศ (National Defense Program Guidelines) ซึ่งมีการทบทวนใน ธ.ค.61 หน่วยปฏิบัติการทางอวกาศของญี่ปุ่นจะเป็นหน่วยปฏิบัติการร่วมระหว่างกองกำลังป้องกันตนเองทางบก ทะเล และอากาศของญี่ปุ่น มีการกิจหลักในการรวบรวมและแบ่งปันข้อมูลจากระบบเรดาร์ภาคพื้นดิน ทะเล และอากาศ ด้วยระบบ Space Situation Awareness (SSA) ขององค์การวิจัยและพัฒนาการสำรวจอวกาศ (JAXX) เพื่อป้องกันความเสียหายของดาวเทียมจากขยะอวกาศ พร้อมทั้งเฝ้าระวังการโจมตีและสอดแนมจากดาวเทียมของต่างชาติ โดยมีแผนจัดตั้งหน่วยดังกล่าวที่กองบัญชาการป้องกันทางอากาศฟูจิ โตเกียว และรับข้อมูลจากฐานปฏิบัติการเรดาร์ จ.คาโงชิมะ ทางตะวันตกเฉียงใต้ของญี่ปุ่น (3) **ญี่ปุ่นลงนามสัญญาซื้ออาวุธจากสหรัฐฯ** และองค์การสนธิสัญญาแอตแลนติกเหนือ (NATO) มูลค่า 1,568 ล้านดอลลาร์สหรัฐ เมื่อ 20 พ.ย.61 ซึ่งประกอบด้วย (1)



ขีปนาวุธ SM-3 ซึ่งเป็นขีปนาวุธต่อต้านขีปนาวุธพิสัยกลางและข้ามทวีปที่ติดตั้งในระบบต่อต้านขีปนาวุธ Aegis ทางทะเลและทางบก มูลค่า 944 ล้านดอลลาร์สหรัฐ (2) ฐานยิงขีปนาวุธ SM-3 ของบริษัท Raytheon and BAE Systems มูลค่า 561 ล้านดอลลาร์สหรัฐ และ (3) ขีปนาวุธพิสัยปานกลางแบบอากาศสู่อากาศรุ่น AIM-120C-7 มูลค่า 63 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ทั้งนี้ การขยายอิทธิพลทางทหารของจีน โดยเฉพาะในทะเลจีนตะวันออกและทะเลจีนใต้เป็นปัจจัยกระตุ้นสำคัญที่ทำให้ญี่ปุ่นจัดซื้ออาวุธดังกล่าว (4) **ญี่ปุ่นเตรียมจัดหาเครื่องบินรบรุ่น F-35 จำนวน 100 เครื่อง** เพื่อทดแทนเครื่องบินรบรุ่น F-15 และรองรับภัยคุกคามทางทหารจากจีน โดยจะกำหนดประจำการเครื่องบินรบ F-35 20 เครื่อง ต่อ 1 ฝูงบิน นอกจากนี้ ญี่ปุ่นยังเตรียมที่จะปรับเปลี่ยนเรือพิฆาตชั้น Izumo ให้เป็นเรือบรรทุกเครื่องบิน สำหรับส่งกำลังบำรุงในทะเลและเป็นฐานบินให้แก่เครื่องบินรบ และ (5) **ญี่ปุ่นจะเสริมขีดความสามารถด้านการทหารในระยะ 5 ปีข้างหน้าเพื่อรับมือกับจีนและรัสเซีย** โดยใช้งบประมาณ 25.5 ล้านล้านเยน หรือ 224,700 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ซึ่งเพิ่มขึ้นจากงบประมาณของแผนการทหารเดิมร้อยละ 6.4 ภายใต้แผนการทหารดังกล่าว ญี่ปุ่นจะจัดหายุทโธปกรณ์จากบริษัท Lockheed Martin Corporation ของสหรัฐฯ อาทิ บ.ขับไล่ F-35 ที่สามารถหลบหลีกการตรวจจับจากเรดาร์จำนวน 45 เครื่อง ในจำนวนนี้มี 18 เครื่อง เป็น บ.ขับไล่ F-35B ที่บินขึ้นและลงจอดในแนวตั้งได้ รวมถึงพัฒนาให้เรือบรรทุกเฮลิคอปเตอร์ Izumo และ Kaga สามารถบรรทุกและรองรับปฏิบัติการของ บ.ขับไล่ F-35B ได้ ทั้งนี้ การเสริมขีดความสามารถทางทหารดังกล่าวคาดว่าเป็นไปเพื่อป้องกันและรักษาเสถียรภาพความมั่นคงในภูมิภาคเอเชีย ต่อ. รวมถึงสกัดกั้นกิจกรรมทางการทหารของจีน รัสเซีย และเกาหลีเหนือ เนื่องจากปัจจุบันจีนยังคงลาดตระเวนใกล้กับญี่ปุ่น ส่วนเกาหลีเหนือยังไม่ยุติโครงการนิวเคลียร์อย่างสมบูรณ์ ขณะที่รัสเซียพยายามค้นหาและตรวจสอบระบบป้องกันภัยทางอากาศของญี่ปุ่น

องค์กรระหว่างประเทศ

การประชุมสมัชชาสหประชาชาติสมัยสามัญ ครั้งที่ 73 (UNGA73) ณ นครนิวยอร์ก สหรัฐอเมริกา มีหัวข้อหลักคือ “การทำให้สหประชาชาติมีความเชื่อมโยงกับประชาชน : การเป็นผู้นำระดับโลกและร่วมรับผิดชอบเพื่อสังคมที่สันติสุข มีความเท่าเทียม และมีความยั่งยืน” หรือ Making the United Nations Relevant to All People: Global Leadership and Shared Responsibilities for Peaceful, Equitable and Sustainable Societies โดยในการประชุมฯ ไทยได้เข้าร่วมการประชุมระดับสูง และร่วมกิจกรรมต่างๆ ได้แก่

1. การเป็นเจ้าภาพร่วมในงาน The Global Call to Action on the World Drug Problem ตามคำเชิญของนายโดนัลด์ ทรัมป์ ประธานาธิบดีสหรัฐอเมริกา เพื่อแสดงความมุ่งมั่นทางการเมืองระหว่างประเทศในการเสริมสร้างความร่วมมือและดำเนินการเพื่อรับมือกับปัญหายาเสพติด โดยมีประเทศอื่น ๆ ร่วมด้วย จำนวน 27 ประเทศ

2. พิธียื่นสัตยาบันสารของไทยต่อสนธิสัญญาว่าด้วยการห้ามทดลองนิวเคลียร์โดยสมบูรณ์ (Comprehensive Nuclear-Test-Ban Treaty - CTBT) ซึ่งไทยได้ลงนาม เมื่อวันที่ 12 พฤศจิกายน 2539 และมีบทบาทในกิจกรรมของ CTBT ต่อเนื่องมาโดยตลอด และให้ความสำคัญกับการลดและไม่แพร่ขยายอาวุธ ที่มีอำนาจทำลายล้างสูง (Weapons of Mass Destruction - WMD) รวมทั้งอาวุธนิวเคลียร์

3. การประชุม High-Level Event on “Youth 2030” to Launch the UN Youth Strategy and the Generation Unlimited Partnership ซึ่งเป็นการเปิดตัวยุทธศาสตร์เพื่อขับเคลื่อนระบบสหประชาชาติให้ดำเนินงานส่งเสริมความสำคัญของเยาวชน และการเปิดตัว Generation Unlimited Partnership ซึ่งเป็นข้อริเริ่มของ UNICEF เพื่อสร้างกรอบความร่วมมือของทุกภาคส่วน ในการส่งเสริมการศึกษา การสร้างทักษะที่จำเป็นต่อการจ้างงาน และการเสริมพลังของเยาวชน โดยเฉพาะเยาวชนสตรี

4. กิจกรรม High-Level Event on Action for Peacekeeping (A4P) ซึ่งเป็นข้อริเริ่มของเลขาธิการสหประชาชาติ และร่วมรับรองปฏิญญาคำมั่นร่วมกันเกี่ยวกับปฏิบัติการรักษาสันติภาพของสหประชาชาติ (Declaration of Shared Commitments on UN Peacekeeping Operations) เพื่อเป็นคำมั่นร่วมกันระหว่างรัฐสมาชิกที่จะเสริมสร้างปฏิบัติการรักษาสันติภาพของสหประชาชาติให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ตลอดจนสอดคล้องกับการพัฒนาและการทำให้สันติภาพมีความยั่งยืน

5. การประชุม Asia Cooperation Dialogue (ACD) Ministerial Meeting ซึ่งเป็นกรอบที่ไทยเป็นผู้ริเริ่มจัดตั้งเพื่อเป็นเวทีหารือระดับนโยบายและความร่วมมือระหว่างประเทศในภูมิภาคเอเชีย และทำหน้าที่เป็นประเทศผู้ประสานงาน

6. การประชุมระดับรัฐมนตรีกลุ่ม 77 ซึ่งจะเป็นโอกาสในการแลกเปลี่ยนประสบการณ์และสร้างความเป็นหุ้นส่วนเพื่อการพัฒนาซึ่งไทยเป็นผู้ริเริ่มในช่วงการเป็นประธานกลุ่ม 77

7. การประชุมในกรอบอาเซียน อาทิ การประชุมระหว่างรัฐมนตรีต่างประเทศอาเซียนอย่างไม่เป็นทางการ (Informal ASEAN Ministerial Meeting - IAMM) การประชุมอย่างไม่เป็นทางการระหว่างรัฐมนตรีต่างประเทศอาเซียนกับรัฐมนตรีต่างประเทศสหรัฐอเมริกา (Informal ASEAN - US Ministerial Meeting) และการประชุมรัฐมนตรี



ต่างประเทศอาเซียนกับประธานสมัชชาสหประชาชาติและเลขาธิการสหประชาชาติ (ASEAN - UN Ministerial Meeting - AUMM) ซึ่งจะเป็นโอกาสในการหารือแนวทางส่งเสริมความเป็นหุ้นส่วนที่ครอบคลุมระหว่างอาเซียนกับสหประชาชาติ และคู่เจรจาในมิติต่าง ๆ

8. การพบหารือทวิภาคีกับประเทศพันธมิตรสำคัญ เพื่อกระชับความสัมพันธ์และส่งเสริมความร่วมมือระหว่างกันให้แน่นแฟ้นยิ่งขึ้น

การประชุม UNGA73 เป็นโอกาสให้ไทยได้แสดงบทบาทในเวทีระดับโลกที่สำคัญและสอดคล้อง กับผลประโยชน์ของไทย เช่น การสร้างหุ้นส่วนเพื่อบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน สาธารณสุข การโยกย้ายถิ่นฐานโดยไม่ปกติและปัญหาผู้โยกย้ายถิ่นฐานลี้ภัย การลดอาวุธ การบรรเทาทุกข์จากภัยพิบัติธรรมชาติ การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ รวมทั้งเป็นโอกาสรณรงค์ขอรับการสนับสนุนการสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิก คณะมนตรีเศรษฐกิจและสังคมแห่งสหประชาชาติ (Economic and Social Council - ECOSOC) วาระปี ค.ศ. 2020 – 2022 ของไทย ซึ่งจะมีการเลือกตั้งในเดือนมิถุนายน 2562 อีกด้วย

การประชุมกรอบความร่วมมือแม่โขง - ล้านช้าง (MLC) ครั้งที่ 4 ที่แขวงหลวงพระบาง สปป.ลาว ได้ ขยายความร่วมมืออย่างแน่นแฟ้นระหว่างไทยและ สปป.ลาว พร้อมเชื่อมโยงกับความร่วมมือทางเศรษฐกิจ อีรวดี - เจ้าพระยา - แม่น้ำโขง (ACMECS) เสริมความแข็งแกร่งในภูมิภาคนี้มากยิ่งขึ้น โดยผลการประชุมฯ เกิดความร่วมมือเป็นอย่างมาก มีโครงการความร่วมมือ 130 รายการเกิดขึ้นใน 2 ปี ซึ่งเป็นความร่วมมือระหว่างประเทศต้นน้ำถึงปลายน้ำโขง นอกจากนี้ยังมีความร่วมมืออีกหลายเวทีทั้งระหว่างประเทศกลุ่มแม่น้ำโขงกับญี่ปุ่น เกาหลี จีน และสหรัฐฯ อย่างไรก็ตาม สำหรับ MLC มีการพัฒนาการเร็วครอบคลุมการพัฒนาหลายด้านที่เป็นประโยชน์ ทั้งการเชื่อมโยงเศรษฐกิจ การผลิต เกษตร การศึกษา และทางกลุ่ม 5 ประเทศ กลุ่มน้ำโขงยังมองเห็นถึงศักยภาพที่จะยังสามารถทำอะไรร่วมกันได้อีกหลายเรื่อง เช่น นวัตกรรม ทรัพยากรมนุษย์ ไฟฟ้า พลังงาน รวมไปถึงความร่วมมือด้านพื้นฐานการเชื่อมโยงเสาหลักของอาเซียน ตามแนวทางเศรษฐกิจสังคมการเมืองความมั่นคง ซึ่งในปีหน้าจะเพิ่มเรื่อง สุขอนามัย ศุลกากร “ความร่วมมือเดินได้เร็ว



จากเด็กแรกเกิดสามารถเดินได้ วิ่งได้ สิ่งเหล่านี้สะท้อนให้เห็นถึงความมุ่งมั่น ความร่วมมือของ 6 ประเทศ ที่จะก้าวเดินต่อไป เอื้อกับยุทธศาสตร์ความร่วมมือทางเศรษฐกิจอิรวดี - เจ้าพระยา - แม่น้ำโขง (ACMECS) ที่จะคู่ขนานเสริมกับ MLC และความร่วมมืออื่นในกลุ่มแม่น้ำ อีกทั้งฝ่ายจีนยังได้แสดงความสนใจที่จะเป็นหุ้นส่วนพัฒนา ACMECS อีกด้วย ซึ่งเชื่อว่าจะนำไปสู่การเจริญเติบโตในภูมิภาคเป็นประโยชน์กับประชาชนของทั้ง 6 ประเทศ และเป็นผลดีต่อโลก โดยที่ประชุมฯ ได้ทบทวนการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการ 5 ปี แม่น้ำโขง - ล้านช้าง (Five-Year Plan of Action on Mekong - Lancang) ในช่วง 1 ปีที่ผ่านมา (Progress Report) และรับฟังแนวทางการดำเนินนโยบายต่อกรอบความร่วมมือดังกล่าวจากรัฐมนตรีต่างประเทศของประเทศสมาชิก และจะพิจารณารับรองเอกสารผลลัพธ์ 1 ฉบับ ได้แก่ ร่างแถลงการณ์ต่อสื่อมวลชนของการประชุมรัฐมนตรีกระทรวงการต่างประเทศกรอบความร่วมมือแม่น้ำโขง - ล้านช้าง ครั้งที่ 4 (Joint Press Communiqué of the 4th MLC Foreign Ministers' Meeting) ซึ่งจะมีสาระสำคัญ อาทิ (1) การรับรองหัวข้อสำหรับการประชุมผู้นำ MLC ครั้งที่ 3 และตราสัญลักษณ์ของการประชุมผู้นำ MLC ครั้งที่ 3 ซึ่งจะนำไปใช้สำหรับการประชุมและกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในช่วงที่ สปป.ลาว และจีนเป็นประธานร่วมในช่วงปี พ.ศ. 2561 - 2563 (2) ตราสัญลักษณ์ของกรอบความร่วมมือ MLC และเพลงของกรอบความร่วมมือ MLC (3) การทบทวนความสำเร็จและความคืบหน้าในการดำเนินการตามแผนปฏิบัติการ 5 ปี ในช่วง 1 ปีที่ผ่านมา (4) การกำหนดทิศทางการร่วมมือในอนาคต อาทิ การจัดตั้งระเบียงการพัฒนาเศรษฐกิจแม่น้ำโขง - ล้านช้าง (Lancang - Mekong Economic Development Belt) การดำเนินการโครงการใหม่ ๆ และการจัดตั้งสำนักเลขาธิการระหว่างประเทศของกรอบความร่วมมือแม่น้ำโขง - ล้านช้าง (MLC International Secretariat) และ (5) การส่งเสริมให้กรอบความร่วมมือแม่น้ำโขง - ล้านช้างดำเนินการไปในทิศทางเดียวกันกับยุทธศาสตร์การพัฒนาแห่งชาติของแต่ละประเทศสมาชิก รวมทั้งกลไกความร่วมมือในระดับภูมิภาคและอนุภูมิภาค เช่น ACMECS ASEAN และ GMS

ทั้งนี้กรอบความร่วมมือแม่น้ำโขง - ล้านช้าง (Mekong - Lancang Cooperation - MLC) พัฒนามาจากข้อริเริ่มของไทย ในปี 2555 ที่จะจัดการประชุมระหว่างประเทศว่าด้วยการพัฒนาอย่างยั่งยืนในอนุภูมิภาคแม่น้ำล้านช้าง - แม่น้ำโขง โดยมุ่งเน้นการพัฒนาอย่างยั่งยืนในอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง ลดความเหลื่อมล้ำด้านการพัฒนาระหว่างประเทศสมาชิก ได้มีการจัดตั้งกรอบความร่วมมือขึ้นอย่างเป็นทางการเมื่อเดือนพฤศจิกายน 2558

การประชุมสุดยอดผู้นำกลุ่มประเทศเศรษฐกิจขนาดใหญ่ จี 20 (G20) ครั้งที่ 13 ซึ่งปีนี้จัดขึ้นเป็นครั้งแรกในอเมริกาใต้ ณ กรุงบัวโนสไอเรส เมืองหลวงของอาร์เจนตินา โดยการประชุมฯ เกิดขึ้นท่ามกลางรอยร้าวและความตึงเครียดมากที่สุดในรอบ 10 ปี จากความขัดแย้งด้านนโยบายการค้า โดยประธานาธิบดีสี จิ้นผิง นำทีมกลุ่มเศรษฐกิจ “บริคส์” (BRICS) ที่มีสมาชิกได้แก่ บราซิล รัสเซีย อินเดีย จีน และแอฟริกาใต้ วิพากษ์มาตรการกีดกันการค้าของสหรัฐฯ อย่างหนัก พร้อมทั้งแสดงความสนับสนุนการดำเนินงานขององค์การการค้าโลก (WTO) ขณะที่นายโรแบร์โต อาเซเวโด เลขาธิการ WTO กล่าวว่าหากสถานการณ์เศรษฐกิจโลกยังคงเป็นเช่นนี้ต่อไป อัตราการเติบโตของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องจะยังได้รับผลกระทบ ไม่ว่าจะเป็นตลาดแรงงาน การจับจ่ายสินค้าของผู้บริโภค และนโยบายของ WTO อาจถึงขั้นเข้าสู่ภาวะหยุดชะงักจนไม่สามารถเดินหน้าต่อไปได้ด้านประธานาธิบดีโดนัลด์ ทรัมป์ กล่าวมาตลอดว่า WTO ล้มเหลวตั้งแต่รับเงินเข้าเป็นสมาชิกเมื่อปี 2544 และใช้สิทธิยับยั้งการรับรองคณะกรรมการระงับข้อพิพาทชุดใหม่ของ WTO อย่างไรก็ดี ในโอกาสที่สหรัฐฯ แคนาดาและเม็กซิโก ลงนามร่วมกันในความร่วมมือการค้าไตรภาคีที่มีชื่อว่า ข้อตกลงสหรัฐฯ - เม็กซิโก - แคนาดา (USMCA) สำหรับใช้แทนที่ความตกลงการค้าเสรีอเมริกาเหนือ (NAFTA) ซึ่งใช้มาตั้งแต่ปี 2537 โดยทั้งสามประเทศใช้เวลาเจรจาเรื่องนี้อย่างยาวนานกว่า 1 ปี จนได้ข้อสรุปที่ต่างฝ่ายต่างยอมถอยในบางประเด็น นอกจากนั้น สหรัฐฯ และจีน ยังได้ข้อตกลงประกาศพักสงครามทางการค้าไว้เป็นเวลา 90 วัน เพื่อเจรจาทางออกร่วมกันในปัญหาทางการค้า ซึ่งถือเป็นหนึ่งในความสำเร็จที่เกิดขึ้นในการจัดการประชุมฯ ครั้งนี้

เรียบเรียงโดย
พ.จ.ต. สามภพ ศรีอักษร



สถานการณ์ในตะวันออกกลาง

เยเมน : ปัญหาความขัดแย้งระหว่างฝ่ายรัฐบาลเยเมน และกลุ่มกบฏฮูตี ที่ยืดเยื้อมานานถึง 4 ปี เริ่มมีแนวโน้มที่จะคลี่คลายลงจากการผลักดันของสหประชาชาติและกลุ่มพันธมิตรให้ทั้งสองฝ่ายมีการเจรจาสันติภาพ เมื่อวันที่ 9 ธ.ค.61 ที่ผ่านมามีการจัดการหารือระหว่างผู้แทนกลุ่มกบฏ Houthi และผู้แทนรัฐบาลของประธานาธิบดี อบ เดรโบ แมนซัวร์ ฮาดี จัดโดยองค์กร The Sweden Initiative ณ เมือง Rimbo ประเทศสวีเดน ประเด็นในการหารือจะเป็นการเสริมสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกัน เช่น การแลกเปลี่ยนตัวนักโทษ การเปิดใช้ท่าอากาศยาน Sanaa ทั้งนี้ฝ่ายรัฐบาลเยเมนแสดงความต้องการให้กลุ่มกบฏสร้างของนายอาลี อับดุลลาห์ ซาเลห์ อดีตประธานาธิบดีเยเมนที่ถูกกลุ่มกบฏสังหารให้แก่รัฐบาล



อิหร่าน : กองทัพอิหร่านยังคงพัฒนาขีปนาวุธถึงแม้ว่าสหรัฐฯ ประกาศใช้มาตรการลงโทษด้านเศรษฐกิจต่ออิหร่าน โดยสหรัฐฯ ได้มีการกล่าวหาอิหร่านว่าได้ทำการทดสอบยิงขีปนาวุธพิสัยกลาง ซึ่งถือเป็นการละเมิดข้อตกลงแผนปฏิบัติการร่วมเพื่อยุติปัญหาเกี่ยวกับโครงการนิวเคลียร์ของอิหร่าน (Joint Comprehensive Plan of Action-JCPOA) ซึ่งการทดสอบขีปนาวุธดังกล่าวไม่ได้รับการยืนยันจากกองทัพอิหร่านว่ามีภารกิจทดสอบหรือไม่ โดยอิหร่านมีการแถลงตอบโต้มาตรการคว่ำบาตรของสหรัฐฯ ครั้งนี้ว่าเป็นการก่อการร้ายทางเศรษฐกิจ ทั้งยังสร้างความตึงเครียดทางเศรษฐกิจ สร้างความหวาด

กลัวแก่ประเทศต่างๆ ที่จะเข้ามาลงทุนในอิหร่าน และยังเป็นการทำลายความสัมพันธ์ของอิหร่านกับประเทศอื่นๆ ด้วย อิหร่านปฏิเสธข้อกล่าวหาของสหรัฐฯ เรื่องการจัดส่งอาวุธให้กลุ่มกบฏฮูตีในเยเมน ทั้งนี้อิหร่านยังมีการเสนอกรอบแผนสันติภาพสำหรับปัญหาความขัดแย้งในเยเมน เพื่อยุติวิกฤติและเรียกร้องให้มีการหยุดยิง การให้ความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมและการจัดทำข้อตกลงกับฝ่ายรัฐบาล

ซาอุดีอาระเบีย : (1) **มกุฎราชกุมาร โมฮัมหมัด บิน ซัลมาน ถูกกล่าวหาว่ามีส่วนเกี่ยวข้องกับการเสียชีวิตของนายจามาล คาชอกกี** ผู้สื่อข่าวและคอลัมนิสต์หนังสือพิมพ์วอชิงตันโพสต์ที่มีกวีพาทย์วิจารณ์รัฐบาลซาอุดีอาระเบียถูกสังหารภายในสถานกงสุลซาอุดีอาระเบียของตุรกี ภายหลัง รมว.กต.สหรัฐฯ แถลงผลการตรวจสอบข้อมูลจากข่าวกรองแล้วไม่พบว่ามีหลักฐานใดที่บ่งชี้โดยตรงว่า มกุฎราชกุมาร โมฮัมหมัด บิน ซัลมาน ทรงเป็นผู้บัญชาการสังหารนายจามาล คาชอกกี



(2) **เดนมาร์ก เยอรมนีและฝรั่งเศส ประกาศระงับการส่งออกอาวุธไปยังซาอุดีอาระเบีย** ซึ่งซาอุดีอาระเบียเป็นประเทศหนึ่งที่น่าเข้าอาวุธมากที่สุดในโลก การที่ซาอุดีอาระเบียเข้าไปมีบทบาทของปัญหาความขัดแย้งในเยเมนในฐานะพันธมิตรที่สนับสนุนทางทหารกับฝ่ายรัฐบาลเยเมน ถือเป็นเหตุทำให้เกิดภัยพิบัติด้านมนุษยธรรมและทำให้มีผู้เสียชีวิตเป็นจำนวนมากในเยเมน



ซีเรีย : (1) **สหรัฐฯ ประกาศถอนกำลังทางทหารออกจากซีเรีย** ภายหลังจากประธานาธิบดีโดนัลด์ ทรัมป์ ของสหรัฐฯ ประกาศชียชนะต่อกลุ่ม Islamic State (IS) และถอนกองกำลังสหรัฐฯ ประมาณ 2,000 คน ออกจากซีเรีย ซึ่งการประกาศทำที่ของประธานาธิบดีสหรัฐฯ ครั้งนี้ ทำให้หลายฝ่ายแสดงความกังวล อาทิ ฝรั่งเศส เห็นว่าภารกิจต่อต้านการก่อการร้ายจะมีความซับซ้อน แต่เป็นภารกิจต่อเนื่องที่ยังไม่สิ้นสุด สหราชอาณาจักรแถลงทำที่สอดคล้องกับฝรั่งเศสเช่นกัน นอกจากนี้ นายไมเคิล ปอมเปโอ รมว.กต.สหรัฐฯ และ นายเบิร์ต แม็คเกร็ค ผู้แทนพิเศษด้านการปราบปรามกลุ่มรัฐอิสลามของประธานาธิบดีสหรัฐฯ ยืนยันสื่อลาออกเนื่องจากไม่เห็นด้วยกับการตัดสินใจถอนกำลังทหารของ

ประธานาธิบดีสหรัฐฯ อาจทำให้กลุ่ม IS พ้นตัวกลับมาอีกครั้ง

(2) **การให้ความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมกับผู้ลี้ภัยชาวซีเรีย** สหภาพยุโรปหรืออียู ให้คำมั่นในการสนับสนุนด้านมนุษยธรรมกับผู้ลี้ภัยชาวซีเรียต่อไปจนกว่าวิกฤติการณ์ในซีเรียได้รับการแก้ไข ซึ่งภายในค่ายอัซซัค มีผู้ลี้ภัยชาวซีเรียอาศัยอยู่ราว 20,000 คน จึงนับเป็นค่ายผู้ลี้ภัยชาวซีเรียใหญ่เป็นอันดับ 2 ของจอร์แดน สหประชาชาติหรือยูเอ็น ได้ส่งความช่วยเหลือจากจอร์แดนไปยังซีเรีย ผ่านจุดผ่านแดนเจเบอร์ - นัสซิบ พื้นที่ติดต่อกับจอร์แดน เพื่อเป็นการบรรเทาความทุกข์ยากของประชาชนชาวซีเรียที่คาดว่าจะมีมากกว่า 650,000 คน



อิรัก : (1) **ฉลองครบรอบ 1 ปีการประกาศชัยชนะเหนือกลุ่มก่อการร้าย IS** ที่กองกำลังรัฐบาลอิรัก หน่วยทหารกองหนุน และกองกำลังพันธมิตรที่นำโดยสหรัฐฯ สามารถผลักดันกลุ่ม IS ออกจากดินแดนอิรักได้สำเร็จ ภายหลังจากถูกยึดครองดินแดนไว้ 3 ใน 4 ของอิรัก ตั้งแต่ปี 2557 ทั้งนี้ยังคงมีประชาชนชาวอิรักกว่า 1.8 ล้านคน ไร้ที่อยู่อาศัย และอีก 8 ล้านคนต้องการความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรม

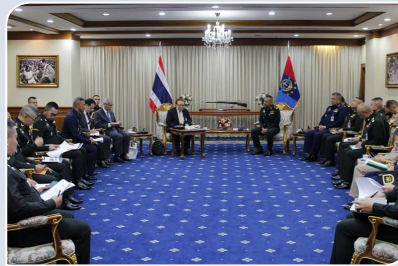
(2) **หน่วยงานความมั่นคงของสหราชอาณาจักรพบความเคลื่อนไหวของกลุ่มอัลกออิดะห์ในช่วงของการขยายอิทธิพลของกลุ่ม IS ในอิรักและซีเรีย** ที่ผ่านมา ความสำคัญของกลุ่มอัลกออิดะห์ที่ถูกบดบังลง และภายหลังจากกลุ่มก่อการร้าย IS ถูกผลักดันออกจากอิรักและซีเรีย กลุ่มก่อการร้ายอัลกออิดะห์เริ่มกลับมาร่วมมือกับกลุ่มพันธมิตรกันอีกครั้ง และกำลังมองหาโอกาสเพื่อก่อเหตุโจมตีเครื่องบินโดยสารในทวีปยุโรปด้วยวิธีการใหม่ๆ

การสนทนาปัญหายุทธศาสตร์ ครั้งที่ 1/2562

ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ จัดโครงการสนทนายุทธศาสตร์ระดับผู้บริหารไม่เป็นทางการ (Informal) ครั้งที่ 1/2562 เรื่อง “บทบาทของไทยบนเส้นทางระหว่างยุทธศาสตร์มหาอำนาจสหรัฐฯ – จีน” เมื่อวันที่ 19 พ.ย.61 เวลา 1300 - 1600 ณ ห้องรับรอง 61 ชั้น 6 อาคารกองบัญชาการกองทัพอากาศ โดยมี พล.อ. พรพิพัฒน์ เบญญศรี ผู้บัญชาการทหารสูงสุด เป็นประธาน

วัตถุประสงค์ของการจัดโครงการเพื่อสร้างความเข้าใจเชิงลึกเกี่ยวกับยุทธศาสตร์ของประเทศมหาอำนาจสหรัฐฯ-จีน ให้กับผู้บังคับบัญชาระดับสูงของกองทัพอากาศ และกำหนดบทบาทของประเทศไทยในการดำเนินความสัมพันธ์ระหว่างประเทศที่เหมาะสม ทั้งนี้ได้เชิญผู้ทรงคุณวุฒิร่วมแลกเปลี่ยนประเด็นสำคัญ ข้อคิดเห็น และประสบการณ์ทางวิชาการจำนวน 3 ท่าน ได้แก่ (1) อดีตเอกอัครราชทูต สมปอง สงวนบรรพ์ คณบดีสถาบันการทูตและการต่างประเทศ วิทยาลัยรัฐกิจ มหาวิทยาลัยรังสิต (2) รศ.ดร.วิวัฒน์ มุ่งการดี อดีตที่ปรึกษานายกรัฐมนตรี และอาจารย์คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และ (3) คุณ โจ ฮอรัน พัทธโนทัย กรรมการอำนวยการบริษัท Strategy 613 จำกัด โดยมี พล.อ.ต.ภูมิไจ เลขสุนทรการ ผู้อำนวยการศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ เป็นผู้ดำเนินรายการ สรุปประเด็นสำคัญได้ดังนี้

1. สหรัฐฯ ยังคงเป็นมหาอำนาจอันดับหนึ่งของโลก แนวโน้มของประธานาธิบดี โดนัลด์ ทรัมป์ จะยังคงครองอำนาจต่อไปอีก 1 - 2 สมัย และยึดหลักอเมริกาต้องมาก่อน (American First) ในการบริหารประเทศต่อไป



ไป นอกจากนี้ สหรัฐฯ ยังมีการเพิ่มงบประมาณทางทหาร เพื่อสร้างความแข็งแกร่ง และเพิ่มขีดความสามารถทางทหารทั้งเชิงรุกและเชิงรับ ถือเป็นการบริหารประเทศที่ใช้นโยบายทางทหารนำการทูตแสดงถึงสหรัฐฯ ต้องการครองความเป็นมหาอำนาจโดยไม่ต้องทำการรบ นอกจากนี้ สหรัฐฯ มองจีนเป็นประเทศมหาอำนาจอันดับรองลงมา เป็นประเทศที่เป็นคู่แข่งของสหรัฐฯ และต้องการขยายอิทธิพลไปยังภูมิภาคต่าง ๆ ของโลก เช่น แอฟริกา เอเชียกลาง และลาตินอเมริกา โดยใช้การทูตแบบกับดักหนี้ (Debt-trap Diplomacy) ซึ่งประเทศมหาอำนาจจะเข้าไปครอบงำประเทศที่มีความก้าวหน้าน้อยกว่า นอกเหนือไปจากวิธีการครอบครองอาณานิคมโดยตรง เรียกว่า ลัทธิล่าอาณานิคมแบบใหม่ (Neo-Colonialism)

2. สาธารณรัฐประชาชนจีน มีการบริหารประเทศที่พัฒนาอย่างรวดเร็วเป็นค่อยไป ด้วยการปฏิรูปประเทศด้านการเมือง เศรษฐกิจและสังคมในรูปแบบผสมผสาน ทำให้ประเทศมีการพัฒนาและมีการเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างสูงทั้งการค้าและการลงทุน เป็นสาเหตุให้จีนต้องการขยายภาคการผลิตออกนอกประเทศจากแผนความริเริ่มหนึ่งแถบหนึ่งเส้นทาง (Belt and Road Initiative : BRI) ทำให้จีนเป็นศูนย์กลางเศรษฐกิจของโลก นำพาความมั่งคั่งและยกระดับจีนบนเวทีโลก ซึ่งสหรัฐฯ มองว่าจีนได้ท้าทายอำนาจของสหรัฐฯ จึงมียุทธศาสตร์เปิดเสรีในภูมิภาคอินโด-แปซิฟิก (Free and Open Indo-Pacific : FOIP) เพื่อคานอำนาจกับจีนและสร้างดุลยภาพในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก

การสนทนาปัญหายุทธศาสตร์ ครั้งที่ 2/2562

ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ จัดการสนทนาปัญหายุทธศาสตร์ ครั้งที่ 2/2562 เรื่อง “แนวทางการขับเคลื่อนประชาคมอาเซียนให้มั่นคง ภายใต้บทบาทประธานอาเซียนของไทยในปี 2562” เมื่อวันที่ 20 พ.ย.61 เวลา 0900 - 1600 ณ ห้องประชุมศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ 1 โดยมี พลอากาศตรี ภูมิไจ เลขสุนทรการ ผู้อำนวยการศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ เป็นประธาน มีสรุปผลการสนทนาที่สำคัญดังนี้

สถานการณ์ แนวโน้ม ความท้าทาย ที่จะเกิดขึ้นและส่งผลกระทบต่อประชาคมอาเซียนและประเทศสมาชิก ประเด็นปัญหา (regional security issues) ที่เป็นภัยคุกคามในปัจจุบันและในอนาคตยังคงเป็น

ประเด็นที่ไม่เปลี่ยนแปลงไปมากนัก อันได้แก่ 1) ปัญหาความขัดแย้งระหว่างมหาอำนาจ เช่น สหรัฐฯ จีน 2) ปัญหาความขัดแย้งในภูมิภาค เช่น ทะเลจีนใต้ ทะเลจีนตะวันออก 3) ปัญหาความมั่นคงในรูปแบบใหม่ เช่น ปัญหาการก่อการร้าย cyber warfare การค้ามนุษย์ข้ามชาติ ยาเสพติดข้ามชาติ ภัยพิบัติ เป็นต้น และ 4) ด้านสถาปัตยกรรมความมั่นคงในภูมิภาค (regional security architecture) หรือระบบ/ระเบียบความมั่นคงในภูมิภาคจะมีขั้วอำนาจหลายขั้ว (multipolar system) ที่จะมีตัวแสดงสำคัญ เช่น สหรัฐฯ จีน อาเซียน ญี่ปุ่น อินเดีย ออสเตรเลีย เป็นต้น



หลักสูตรนักระบาดศาสตร์ รุ่นที่ 12

ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ ทำพิธีเปิดการศึกษาและปฐมนิเทศนักศึกษาหลักสูตรนักระบาดศาสตร์ รุ่นที่ 12 ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2562 โดยมี พล.ท. ปรีพัฒน์ ผลาสินธุ์ รองผู้บัญชาการสถาบันวิชาการป้องกันประเทศ เป็นประธานในพิธี ณ อาคารพลุกซชาติ พระทรงชัย สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ เมื่อวันที่ 6 ธ.ค.61

หลักสูตรนักระบาดศาสตร์ รุ่นที่ 12 ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2562 มีผู้ผ่านพิจารณาคัดเลือกโดยคณะกรรมการการสอบคัดเลือกฯ และเข้ารับการศึกษารวมทั้งสิ้น 29 คน ประกอบด้วยข้าราชการทหาร ชั้นยศ พ.ท. ขึ้นไปหรือเทียบเท่า จำนวน 15 นาย และข้าราชการตำรวจ พลเรือน รัฐวิสาหกิจ พนักงานองค์กรของรัฐหรือพนักงานองค์กรมหาชน จำนวน 14 คน โดยการศึกษาหลักสูตรนักระบาดศาสตร์ จะทำให้ผู้เข้ารับการศึกษามีความรู้ ความเข้าใจ สามารถนำหลักการไปประยุกต์ใช้ในการทำงานระดับนโยบาย และการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับยุทธศาสตร์ขององค์กรได้เป็นอย่างดี เป็นการเตรียมความพร้อมให้กับหน่วยงานของกองทัพ องค์กร และภาคส่วนต่างๆ ให้สามารถดำเนินงานร่วมกันในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ของชาติในอนาคตได้อย่างกว้างขวาง และส่งเสริมบทบาทของกองทัพไทยในการพัฒนาบุคลากรเพื่อตอบสนองการดำเนินงานตามนโยบายของรัฐบาลโดยรวม



การประชุมเชิงสัมมนาทางวิชาการศูนย์อาเซียนศึกษา ครั้งที่ 1/2562

ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ/ฝ่ายเลขานุการศูนย์อาเซียนศึกษา สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ ได้จัดการประชุมเชิงสัมมนาทางวิชาการศูนย์อาเซียนศึกษา สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ ครั้งที่ 1/2562 เรื่อง “สถานการณ์ความมั่นคงในภูมิภาคอาเซียนและอินโด-แปซิฟิก: ผลกระทบต่อไทยและอาเซียน” ระหว่างวันที่ 17 - 19 ธ.ค.61 ณ อิงธาร รีสอร์ท จังหวัดนครนายก ซึ่งผู้เข้าร่วมการประชุมประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้แทนหน่วยงานความมั่นคง หน่วยงานวิชาการ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยมีวิทยากร ประกอบด้วย ศ.ดร.สุรชัย ศิริไกร พล.ต. ดร.ไชยสิทธิ์ ตันตยกุล ศ.ดร.ประภัสสร เทพชาตรี และ คุณไผ่ สิทธิสุนทร ผลที่ได้จากการสัมมนากลุ่มย่อย (workshop) สรุปได้ดังนี้

กลุ่มที่ 1 ได้นำเสนอ “แนวโน้มภัยคุกคามความมั่นคงในอีก 5 ปีข้างหน้า” ได้แก่ (1) อาชญากรรมข้ามชาติ (2) ข้อพิพาทในทะเลจีนใต้ (3) Belt and Road Initiative (4) การศึกษาในอาเซียน และ (5) การจัดการภัยพิบัติ สำหรับ “บทบาทของ สหรัฐฯ ต่ออินโด-แปซิฟิกในอนาคต” ได้แก่ (1) สหรัฐฯ จะเดินหน้านโยบายปิดล้อมจีนมากยิ่งขึ้น (2) การหาพันธมิตรในพื้นที่ อินโด-แปซิฟิก (3) การแทรกแซงเรื่องการข่าว และการดักฟัง (4) กัดดันไทยเรื่องความสัมพันธ์ไทย-จีน และอาจโจมตีไทยในเวทีต่างประเทศ เช่น กรณีสโรจินจา และ (5) สำหรับด้านเทคโนโลยีและวิทยาศาสตร์ สหรัฐฯ จะเน้นการถ่ายทอดเทคโนโลยีในภูมิภาคมากยิ่งขึ้น

กลุ่มที่ 2 ได้นำเสนอ “แนวโน้มภัยคุกคามความมั่นคงในอีก 5 ปีข้างหน้า” ได้แก่ (1) สงครามไซเบอร์ (2) การแผ่ขยายของชาติมหาอำนาจ (3) อาชญากรรมข้ามชาติ (4) การก่อการร้าย และ (5) ภัยพิบัติทางธรรมชาติ สำหรับ “บทบาทของญี่ปุ่นต่ออินโด-แปซิฟิกในอนาคต” ได้แก่ (1) ญี่ปุ่นจะเพิ่มความเข้มข้นใน อินโด-แปซิฟิก ให้เป็นรูปธรรมมากขึ้น (2) เร่งให้ความช่วยเหลือด้านการเงินแก่กลุ่มประเทศกำลังพัฒนาอื่น ๆ รวมทั้งประเทศใน

อินโด-แปซิฟิก (3) จะให้ความช่วยเหลือเรื่องการลาดตระเวนและยุทธโปกรณ์ที่เกี่ยวข้อง เพื่อเสริมสร้างความมั่นคงทางทะเลให้กับประเทศในแถบ อินโด-แปซิฟิก และ (4) ยื่นมือเข้ามาช่วยป้องกันปัญหาความขัดแย้งในภูมิภาค โดยอาศัยความช่วยเหลือด้านสิทธิมนุษยชน

กลุ่มที่ 3 ได้นำเสนอ “แนวโน้มภัยคุกคามความมั่นคงในอีก 5 ปีข้างหน้า” ได้แก่ (1) ปัญหาการก่อการร้าย และอาชญากรรมข้ามชาติ (2) ปัญหาการอพยพย้ายถิ่นฐานของแรงงานข้ามชาติ (3) ปัญหาภัยคุกคามทางไซเบอร์ (4) ปัญหาการเข้ามาแทรกแซงของชาติมหาอำนาจในภูมิภาคอาเซียน และ (5) ปัญหาความมั่นคงทางทะเล (ทะเลจีนใต้) สำหรับ “บทบาทของอินเดียและออสเตรเลียต่ออินโด-แปซิฟิก” ในอนาคต ได้แก่ (1) อินเดียมีความพยายามเข้ามามีส่วนร่วมในกรอบความร่วมมือต่าง ๆ ของอาเซียนเพิ่มมากขึ้น เช่น การฝึกซ้อม และการลาดตระเวนร่วม และมีความพยายามเชื้อเชิญชาติสมาชิกอาเซียนให้เข้ามาดำเนินการลาดตระเวนร่วมในช่องแคบมะละกา แต่ปัจจุบันยังไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร (2) ออสเตรเลียจะมุ่งให้ความสำคัญต่อ อินโด-แปซิฟิก ของสหรัฐฯ เพื่อทำให้มิติด้านความมั่นคงที่เป็ดกว้างและเสริมสร้างความรุ่งเรือง โดยกำหนดไว้ในนโยบายต่างประเทศใน 10 ปีข้างหน้า

กลุ่มที่ 4 ได้นำเสนอ “แนวโน้มภัยคุกคามความมั่นคงในอีก 5 ปีข้างหน้า” ได้แก่ (1) การแทรกแซงของประเทมหาอำนาจ (2) การกีดกันทางการค้า (3) สังคมผู้สูงอายุ (4) พลวัตรของเทคโนโลยี และ (5) ความขัดแย้งภายในประเทศและภายนอกประเทศของสมาชิกอาเซียน สำหรับ “บทบาทของจีนต่ออินโด-แปซิฟิกในอนาคต” ได้แก่ (1) จีนจะเพิ่มบทบาทด้านเศรษฐกิจกับประเทศใน อินโด-แปซิฟิก มากขึ้น (2) การช่วยพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพื่อสามารถเชื่อมโยงเศรษฐกิจและการลงทุนในอนาคต (3) การเผยแพร่เทคโนโลยีสู่ชาติจีน (4) การผลักดันการใช้สกุลเงินหยวนให้เป็นสกุลเงินหลัก (5) การส่งเสริมการย้ายถิ่นฐานของคนจีนไปยังประเทศต่าง ๆ และ (6) การเพิ่มพันธมิตร เพื่อความมั่นคง เศรษฐกิจ และการทูต



Vision of SSC, NDSI. วิสัยทัศน์ ศคย.สปท.

“A leading organization in
building and disseminating
security and strategy knowledge,
aiming towards excellence
in ASEAN”

“ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์เป็นองค์กรชั้นนำในการสร้าง
และเผยแพร่องค์ความรู้
ทางด้านยุทธศาสตร์ และความมั่นคง
มุ่งสู่ความเป็นเลิศ
ใน อาเซียน”



ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ
62 ถนนวิภาวดีรังสิต แขวงดินแดง เขตดินแดง กรุงเทพฯ 10400
โทร. 02-275-5716 <http://ssc.rtarf.mi.th>